

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ
ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ

ਨਿਤਨੇਮ

(ਟਕਸਾਲੀ ਗੁਟਕਾ)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ
ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜੱਥਾ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਭਿੰਡਰਾਂ (ਮੋਗਾ)

ਭੇਟਾ :-

ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ,
ਸੁਧ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ ਤੇ ਮੰਨਣ ਕਰਨਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਇਹੀ
ਇਸਦੀ ਭੇਟਾ ਹੈ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ
ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ

ਨਿਤਨੇਮ

(ਟਕਸਾਲੀ ਗੁਟਕਾ)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ
ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜੱਥਾ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਭਿੰਡਰਾਂ (ਮੋਗਾ)

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਬੇਨਤੀ

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗੁਟਕਾ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਫੇਰ
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਪਰ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।
ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਖਾਲਸਾ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜੱਥਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ
ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਦਾਸ,
ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ।

ਤਤਕਰਾ

ਨੰਬਰ ਪੰਨਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ

੧. ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ	੧
੨. ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ	੩੫
੩. ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਰਯੇ (ਸ੍ਰਾਵਗ ਸੁਧ)	੭੪
੪. ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ	੮੦
੫. ਅਨੰਦੁ ਸਾਹਿਬ	੮੦

ਸ਼ਾਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ

੬. ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ	੧੧੯
੭. ਅਰਦਾਸਿ	੧੬੧
੮. ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ	੧੬੭

ਅੰਤਕਾ

੯. ਕਠਿਨ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਦਾ ਢੰਗ, ਸੰਖੇਪ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣਯ।	੧੭੬
੧੦. ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਜੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੀਚਾਰ	੨੫੭

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ

ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਈ ਭਾਈ, ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੁਟਕੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਪਾਠ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ, ਸੰਖੇਪ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਮੰਨਣ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਸਿਖ ਕੇ ਬਹੁਤਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਦੁਬਿਧਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਵਧ ਘਟ ਬਾਣੀਆਂ ਨਿਤਨੇਮ ਦੇ ਗੁਟਕਿਆਂ ਵਿਚ ਛਪਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉੱਤਰ ਰੂਪ ਟੂਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਦਾਸ,

ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ।

ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਯੋਗ

ਨਿਤਨੇਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 'ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ' ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਵਿਸਰਾਮ ੫੦ਵੀਂ, ੫੧ਵੀਂ ਤੇ ੫੩ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਇਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੁਟਕੇ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਹਨ। ਪਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਸੰਕੇਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਖੀਰ ਤੇ 'ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ' ਦੀ ੫੦ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਦੀ 'ਲਿਖੀ' ਟੁਕ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਾਰੀ ਸੁਧਾਈ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਅਜ ਤਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਦਾਸਨਿ-ਦਾਸ,

ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਿੰਡਰਾਂ (ਮੋਗਾ)।

ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ
ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ
ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

॥ਜਪੁ॥

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ॥
ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ॥੧॥

ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ
ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ॥
ਚੁਪੈ ਚੁਪਿ ਨ ਹੋਵਈ
ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ॥
ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ

ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ॥

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ

ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ॥

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ

ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ॥

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ

ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ॥੧॥

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ

ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ॥

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ

ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ॥

ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ

ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ॥

ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ

ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ॥

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ

ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ॥

ਨਾਨਕ ਹਕਮੈ ਜੇ ਬਝੈ

ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ॥੨॥

ਗਾਵੈ ਕੋ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣ॥

ਗਾਵੈ ਕੋ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣ॥

ਗਾਵੈ ਕੋ ਗਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ॥

ਗਾਵੈ ਕੋ ਵਿਦਿਆ ਵਿਖਮ ਵੀਚਾਰ॥

ਗਾਏ ਕੋ ਸਾਜਿ ਕਰੇ ਤਨ ਖੇਹ॥

ਗਾਵੈ ਕੋ ਸੀਅ ਲੈ ਟਿਕਿ ਦੇਹ॥

ਸਾਧੈ ਕੇ ਨਾਮੈ ਨਿਸੈ ਨਤਿ॥

साधै नै नैपै साधस साधि॥

— २ —

ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ।

ਕਾਬ ਕਾਬ ਕਾਬ ਕਾਟ ਕਾ
ਕੇ ਕੇ ਕੇ ਕੇ ਕੇ ਕੇ

ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰਿ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ॥
ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਰਾਹੁ॥
ਨਾਨਕ ਵਿਗਸੈ ਵੇਪਰਵਾਹੁ॥੩॥
ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੁ ਨਾਇ
ਭਾਖਿਆ ਭਾਉ ਅਪਾਰੁ॥
ਆਖਹਿ ਮੰਗਹਿ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ
ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ॥
ਫੇਰਿ ਕਿ ਅਗੈ ਰਖੀਐ
ਜਿਤੁ ਦਿਸੈ ਦਰਬਾਰੁ॥
ਮੁਹੋ ਕਿ ਬੋਲਣੁ ਬੋਲੀਐ
ਜਿਤੁ ਸੁਣਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ
ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਕਰਮੀ ਆਵੈ ਕਪੜਾ
ਨਦਰੀ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ॥

ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ

ਸਭੁ ਆਪੇ ਸਚਿਆਰੁ॥੪॥

ਬਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਇ॥

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਮਾਨੁ॥

ਨਾਨਕ ਗਾਵੀਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ॥

ਗਾਵੀਐ ਸੁਣੀਐ ਮਨਿ ਰਖੀਐ ਭਾਉ॥

ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖੁ ਘਰਿ ਲੈ ਜਾਇ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਦੰ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ॥

ਗੁਰੁ ਈਸਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਰਖੁ ਬਰਮਾ ਗੁਰੁ

ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਈ॥

ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਖਾ ਨਾਹੀ

ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ॥

ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ॥

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ

ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ॥੫॥

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ

ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਕਿ ਨਾਇ ਕਰੀ॥

ਜੇਤੀ ਸਿਰਠਿ ਉਪਾਈ ਵੇਖਾ

ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿ ਮਿਲੈ ਲਈ॥

ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ

ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ॥

ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ॥

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ

ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ॥੬॥

ਜੇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਆਰਜਾ

ਹੋਰ ਦਸੁਣੀ ਹੋਇ॥

ਨਵਾ ਖੰਡਾ ਵਿਚਿ ਜਾਣੀਐ

ਨਾਲਿ ਚਲੈ ਸਭੁ ਕੋਇ॥

ਚੰਗਾ ਨਾਉ ਰਖਾਇ ਕੈ
ਜਸੁ ਕੀਰਤਿ ਜਗਿ ਲੇਇ॥
ਜੇ ਤਿਸੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ
ਤ ਵਾਤ ਨ ਪੁਛੈ ਕੇ॥
ਕੀਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟੁ ਕਰਿ
ਦੋਸੀ ਦੋਸੁ ਧਰੇ॥
ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣਿ ਗੁਣੁ ਕਰੇ
ਗੁਣਵੰਤਿਆ ਗੁਣੁ ਦੇ॥
ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਈ
ਜਿ ਤਿਸੁ ਗੁਣੁ ਕੋਇ ਕਰੇ॥੨॥
ਸੁਣਿਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਿ ਨਾਥ॥
ਸੁਣਿਐ ਧਰਤਿ ਧਵਲ ਆਕਾਸ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੀਪ ਲੋਅ ਪਾਤਾਲ॥
ਸੁਣਿਐ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਲੁ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ॥

ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ॥੮॥
ਸੁਣਿਐ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਇੰਦੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਣ ਮੰਦੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਤਨਿ ਭੇਦੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਸਾਸਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਵੇਦੁ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ॥੯॥
ਸੁਣਿਐ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਅਠਸਠਿ ਕਾ ਇਸਨਾਨੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਪੜਿ ਪੜਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ॥੧੦॥
ਸੁਣਿਐ ਸਰਾ ਗੁਣਾ ਕੇ ਗਾਹ॥
ਸੁਣਿਐ ਸੇਖ ਪੀਰ ਪਾਤਿਸਾਹ॥

ਸੁਣਿਐ ਅੰਧੇ ਪਾਵਹਿ ਰਾਹੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਹਾਥ ਹੋਵੈ ਅਸਗਾਹੁ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ॥੧੧॥
ਮੰਨੇ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ॥
ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ॥
ਕਾਗਦਿ ਕਲਮ ਨ ਲਿਖਣਹਾਰੁ॥
ਮੰਨੇ ਕਾ ਬਹਿ ਕਰਨਿ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ॥
ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ॥੧੨॥
ਮੰਨੈ ਸੁਰਤਿ ਹੋਵੈ ਮਨਿ ਬੁਧਿ॥
ਮੰਨੈ ਸਗਲ ਭਵਣ ਕੀ ਸੁਧਿ॥
ਮੰਨੈ ਮੁਹਿ ਚੋਟਾ ਨਾ ਖਾਇ॥
ਮੰਨੈ ਜਮ ਕੈ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਇ॥
ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ॥

ਪੰਚੇ ਸੋਹਹਿ ਦਰਿ ਰਾਜਾਨੁ॥

ਪੰਚਾ ਕਾ ਗੁਰੁ ਏਕੁ ਧਿਆਨੁ॥

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰੁ॥

ਕਰਤੇ ਕੈ ਕਰਣੈ ਨਾਹੀ ਸੁਮਾਰੁ॥

ਧੌਲੁ ਧਰਮੁ ਦਇਆ ਕਾ ਪੂਤੁ॥

ਸੰਤੋਖੁ ਥਾਪਿ ਰਖਿਆ ਜਿਨਿ ਸੂਤਿ॥

ਜੇ ਕੋ ਬੁਝੈ ਹੋਵੈ ਸਚਿਆਰੁ॥

ਧਵਲੈ ਉਪਰਿ ਕੇਤਾ ਭਾਰੁ॥

ਧਰਤੀ ਹੋਰੁ ਪਰੈ ਹੋਰੁ ਹੋਰੁ॥

ਤਿਸ ਤੇ ਭਾਰੁ ਤਲੈ ਕਵਣੁ ਜੋਰੁ॥

ਜੀਅ ਜਾਤਿ ਰੰਗਾ ਕੇ ਨਾਵ॥

ਸਭਨਾ ਲਿਖਿਆ ਵੁੜੀ ਕਲਾਮ॥

ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿ ਜਾਣੈ ਕੋਇ॥

ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਕੇਤਾ ਹੋਇ॥

ਕੇਤਾ ਤਾਣੁ ਸੁਆਲਿਹੁ ਰੂਪੁ॥

ਕੇਤੀ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਕੌਣੁ ਕੂਤੁ॥

ਕੀਤਾ ਪਸਾਉ ਏਕੋ ਕਵਾਉ॥

ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਏ ਲਖ ਦਰੀਆਉ॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ॥

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥੧੬॥

ਅਸੰਖ ਜਪ ਅਸੰਖ ਭਾਉ॥

ਅਸੰਖ ਪੂਜਾ ਅਸੰਖ ਤਪ ਤਾਉ॥

ਅਸੰਖ ਗਰੰਥ ਮੁਖਿ ਵੇਦ ਪਾਠ॥

ਅਸੰਖ ਜੋਗ ਮਨਿ ਰਹਹਿ ਉਦਾਸ॥

ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਵੀਚਾਰ॥

ਅਸੰਖ ਸਤੀ ਅਸੰਖ ਦਾਤਾਰ॥

ਅਸੰਖ ਸੂਰ ਮੁਹ ਭਖ ਸਾਰ॥

ਅਸੰਖ ਮੋਨਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਤਾਰ॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥
ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥੧੭॥
ਅਸੰਖ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ॥
ਅਸੰਖ ਚੋਰ ਹਰਾਮ ਖੋਰ॥
ਅਸੰਖ ਅਮਰ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ਜੋਰ॥
ਅਸੰਖ ਗਲ ਵਢ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ॥
ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ॥
ਅਸੰਖ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੇ ਫਿਰਾਹਿ॥
ਅਸੰਖ ਮਲੇਛ ਮਲੁ ਭਖਿ ਖਾਹਿ॥
ਅਸੰਖ ਨਿੰਦਕ ਸਿਰਿ ਕਰਹਿ ਭਾਰੁ॥
ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥੧੮॥

ਅਸੰਖ ਨਾਵ ਅਸੰਖ ਥਾਵ॥

ਅਗੰਮ ਅਗੰਮ ਅਸੰਖ ਲੋਅ॥

ਅਸੰਖ ਕਹਹਿ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ਹੋਇ॥

ਅਖਰੀ ਨਾਮੁ ਅਖਰੀ ਸਾਲਾਹ॥

ਅਖਰੀ ਗਿਆਨੁ ਗੀਤ ਗੁਣ ਗਾਹ॥

ਅਖਰੀ ਲਿਖਣੁ ਬੋਲਣੁ ਬਾਣਿ॥

ਅਖਰਾ ਸਿਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਖਾਣਿ॥

ਜਿਨਿ ਏਹਿ ਲਿਖੇ ਤਿਸੁ ਸਿਰਿ ਨਾਹਿ॥

ਜਿਵ ਫੁਰਮਾਏ ਤਿਵ ਤਿਵ ਪਾਹਿ॥

ਜੇਤਾ ਕੀਤਾ ਤੇਤਾ ਨਾਉ॥

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਹੀ ਕੋ ਥਾਉ॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ॥

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥੧੯॥

ਭਰੀਐ ਹਥੁ ਪੈਰੁ ਤਨੁ ਦੇਹ॥

ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ ਉਤਰ ਸੁ ਖੇਹ॥

ਮੂਤ ਪਲੀਤੀ ਕਪੜੁ ਹੋਇ॥

ਦੇ ਸਾਬੂਣੁ ਲਈਐ ਓਹੁ ਧੋਇ॥

ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਕੈ ਸੰਗਿ॥

ਓਹੁ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗਿ॥

ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਆਖਣੁ ਨਾਹਿ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਣਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ॥

ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ॥

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ॥੨੦॥

ਤੀਰਥੁ ਤਪੁ ਦਇਆ ਦਤੁ ਦਾਨੁ॥

ਜੇ ਕੋ ਪਾਵੈ ਤਿਲ ਕਾ ਮਾਨੁ॥

ਸੁਣਿਆ ਮੰਨਿਆ ਮਨਿ ਕੀਤਾ ਭਾਉ॥

ਅੰਤਰ ਗਤਿ ਤੀਰਥਿ ਮਲਿ ਨਾਉ॥

ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਮੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ॥
ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ॥
ਸੁਅਸਤਿ ਆਬਿ ਬਾਣੀ ਬਰਮਾਉ॥
ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ॥
ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਕਵਣੁ
ਕਵਣੁ ਬਿਤਿ ਕਵਣੁ ਵਾਰੁ॥
ਕਵਣਿ ਸਿ ਰੁਤੀ ਮਾਹੁ ਕਵਣੁ
ਜਿਤੁ ਹੋਆ ਆਕਾਰੁ॥
ਵੇਲ ਨ ਪਾਈਆ ਪੰਡਤੀ
ਜਿ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ਪੁਰਾਣੁ॥
ਵਖਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਕਾਦੀਆ
ਜਿ ਲਿਖਨਿ ਲੇਖੁ ਕੁਰਾਣੁ॥
ਬਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨਾ ਜੋਗੀ ਜਾਣੈ
ਰੁਤਿ ਮਾਹੁ ਨਾ ਕੋਈ॥
ਜਾ ਕਰਤਾ ਸਿਰਠੀ ਕਉ ਸਾਜੇ

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਈ॥

ਕਿਵ ਕਰਿ ਆਖਾ ਕਿਵ ਸਾਲਾਹੀ

ਕਿਉ ਵਰਨੀ ਕਿਵ ਜਾਣਾ॥

ਨਾਨਕ ਆਖਣਿ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ

ਇਕ ਦੂ ਇਕੁ ਸਿਆਣਾ॥

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡੀ ਨਾਈ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ॥

ਨਾਨਕ ਜੇ ਕੋ ਆਪੋ ਜਾਣੈ

ਅਗੈ ਗਇਆ ਨ ਸੋਹੈ॥੨੧॥

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ

ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ॥

ਓੜਕ ਓੜਕ ਭਾਲਿ ਬਕੇ

ਵੇਦ ਕਹਨਿ ਇਕ ਵਾਤ॥

ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ

ਅਸੁਲੁ ਇਕੁ ਧਾਤੁ॥

ਲੇਖਾ ਹੋਇ ਤ ਲਿਖੀਐ
ਲੇਖੈ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ॥
ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ
ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ॥੨੨॥
ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਿ
ਏਤੀ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈਆ॥
ਨਦੀਆ ਅਤੈ ਵਾਹ
ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦਿ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ॥
ਸਮੁੰਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ
ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲੁ ਧਨੁ॥
ਕੀੜੀ ਤੁਲਿ ਨ ਹੋਵਨੀ
ਜੇ ਤਿਸੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰਹਿ॥੨੩॥
ਅੰਤੁ ਨ ਸਿਫਤੀ ਕਹਣਿ ਨ ਅੰਤੁ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਕਰਣੈ ਦੇਣਿ ਨ ਅੰਤੁ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਵੇਖਣਿ ਸੁਣਣਿ ਨ ਅੰਤੁ॥

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕਿਆ ਮਨਿ ਮੰਤੁ॥

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕੀਤਾ ਆਕਾਰੁ॥

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਪਾਰਾਵਾਰੁ॥

ਅੰਤ ਕਾਰਣਿ ਕੇਤੇ ਬਿਲਲਾਹਿ॥

ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਪਾਏ ਜਾਹਿ॥

ਏਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ॥

ਬਹੁਤਾ ਕਹੀਐ ਬਹੁਤਾ ਹੋਇ॥

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਊਚਾ ਥਾਉ॥

ਊਚੇ ਉਪਰਿ ਊਚਾ ਨਾਉ॥

ਏਵਡੁ ਊਚਾ ਹੋਵੈ ਕੋਇ॥

ਤਿਸੁ ਊਚੇ ਕਉ ਜਾਣੈ ਸੋਇ॥

ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ਆਪਿ॥

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਕਰਮੀ ਦਾਤਿ॥੨੪॥

ਬਹੁਤਾ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਨਾ ਜਾਇ॥

ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ॥

ਕੇਤੇ ਮੰਗਹਿ ਜੋਧ ਅਪਾਰ॥
ਕੇਤਿਆ ਗਣਤ ਨਹੀ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਕੇਤੇ ਖਪਿ ਤੁਟਹਿ ਵੇਕਾਰ॥
ਕੇਤੇ ਲੈ ਲੈ ਮੁਕਰੁ ਪਾਹਿ॥
ਕੇਤੇ ਮੂਰਖ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ॥
ਕੇਤਿਆ ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਦ ਮਾਰ॥
ਏਹਿ ਭਿ ਦਾਤਿ ਤੇਰੀ ਦਾਤਾਰ॥
ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੀ ਭਾਣੈ ਹੋਇ॥
ਹੋਰੁ ਆਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ॥
ਜੇ ਕੋ ਖਾਇਕੁ ਆਖਣਿ ਪਾਇ॥
ਓਹੁ ਜਾਣੈ ਜੇਤੀਆ ਮੁਹਿ ਖਾਇ॥
ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੇ ਦੇਇ॥
ਆਖਹਿ ਸਿ ਭਿ ਕੇਈ ਕੋਇ॥
ਜਿਸਨੋ ਬਖਸੇ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ॥
ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਪਾਤਿਸਾਹੁ॥੨੫॥

ਅਮੁਲ ਗੁਣ ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰ॥
ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰੀਏ ਅਮੁਲ ਭੰਡਾਰ॥
ਅਮੁਲ ਆਵਹਿ ਅਮੁਲ ਲੈ ਜਾਹਿ॥
ਅਮੁਲ ਭਾਇ ਅਮੁਲਾ ਸਮਾਹਿ॥
ਅਮੁਲ ਧਰਮੁ ਅਮੁਲ ਦੀਬਾਣੁ॥
ਅਮੁਲ ਤੁਲ ਅਮੁਲ ਪਰਵਾਣੁ॥
ਅਮੁਲ ਬਖਸੀਸ ਅਮੁਲ ਨੀਸਾਣੁ॥
ਅਮੁਲ ਕਰਮੁ ਅਮੁਲ ਫੁਰਮਾਣੁ॥
ਅਮੁਲੋ ਅਮੁਲੁ ਆਖਿਆ ਨ ਜਾਇ॥
ਆਖਿ ਆਖਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ॥
ਆਖਹਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ॥
ਆਖਹਿ ਪੜੇ ਕਰਹਿ ਵਖਿਆਣ॥
ਆਖਹਿ ਬਰਮੇ ਆਖਹਿ ਇੰਦ॥
ਆਖਹਿ ਗੋਪੀ ਤੈ ਗੋਵਿੰਦ॥
ਆਖਹਿ ਈਸਰ ਆਖਹਿ ਸਿਧ॥

ਆਖਹਿ ਕੇਤੇ ਕੀਤੇ ਬੁਧ॥

ਆਖਹਿ ਦਾਨਵ ਆਖਹਿ ਦੇਵ॥

ਆਖਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵ॥

ਕੇਤੇ ਆਖਹਿ ਆਖਣਿ ਪਾਹਿ॥

ਕੇਤੇ ਕਹਿ ਕਹਿ ਉਠਿ ਉਠਿ ਜਾਹਿ॥

ਏਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਰਿ ਕਰੇਹਿ॥

ਤਾ ਆਖਿ ਨ ਸਕਹਿ ਕੇਈ ਕੇਇ॥

ਜੇਵਡੁ ਭਾਵੈ ਤੇਵਡੁ ਹੋਇ॥

ਨਾਨਕ ਜਾਣੈ ਸਾਚਾ ਸੋਇ॥

ਜੇ ਕੋ ਆਖੈ ਬੋਲੁ ਵਿਗਾੜੁ॥

ਤਾ ਲਿਖੀਐ

ਸਿਰਿ ਗਾਵਾਰਾ ਗਾਵਾਰੁ॥੨੬॥

ਸੋ ਦਰੁ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ

ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ॥

ਵਾਜੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ

ਕੇਤੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ॥

ਕੇਤੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਨਿ

ਕੇਤੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਤੁਹਨੋ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ

ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮੁ ਦੁਆਰੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਹਿ

ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਵੀਚਾਰੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਦੇਵੀ

ਸੋਹਨਿ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਇੰਦ ਇਦਾਸਣਿ ਬੈਠੇ

ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ

ਗਾਵਨਿ ਸਾਧ ਵਿਚਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ

ਗਾਵਹਿ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਪੰਡਿਤ ਪੜਨਿ ਰਖੀਸਰ
ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵੇਦਾ ਨਾਲੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ
ਸੁਰਗਾ ਮਛ ਪਇਆਲੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ
ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ
ਗਾਵਹਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ॥

ਗਾਵਹਿ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡਾ
ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਧਾਰੇ॥

ਸੇਈ ਤੁਧੁ ਨੋ ਗਾਵਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ
ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ॥

ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਗਾਵਨਿ

ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ

ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਵੀਚਾਰੇ॥

ਸੋਈ ਸੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ
ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ॥

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ
ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ॥

ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ
ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ
ਜਿਵ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ
ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ॥

ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਿਬੁ
ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ॥੨੭॥

ਮੁੰਦਾ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਮੁ ਪਤੁ ਝੋਲੀ
ਧਿਆਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤਿ॥

ਖਿੰਬਾ ਕਾਲੁ ਕੁਆਰੀ ਕਾਇਆ

ਜੁਗਤਿ ਡੰਡਾ ਪਰਤੀਤਿ॥

ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ

ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ॥

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ॥੨੮॥

ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਣਿ

ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦ॥

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ॥

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ

ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ॥

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ॥੨੯॥

ਏਕਾ ਮਾਈ ਜੁਗਤਿ ਵਿਆਈ
ਤਿਨਿ ਚੇਲੇ ਪਰਵਾਣੁ॥

ਇਕੁ ਸੰਸਾਰੀ ਇਕੁ ਭੰਡਾਰੀ
ਇਕੁ ਲਾਏ ਦੀ ਬਾਣੁ॥

ਜਿਵ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ
ਜਿਵ ਹੋਵੈ ਫੁਰਮਾਣੁ॥

ਓਹੁ ਵੇਖੈ ਓਨਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ
ਬਹੁਤਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣੁ॥

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ
ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ॥੩੦॥

ਆਸਣੁ ਲੋਇ ਲੋਇ ਭੰਡਾਰ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਸੁ ਏਕਾ ਵਾਰ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਾਰ॥

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ॥੩੧॥

ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੋ ਲਖ ਹੋਹਿ

ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ॥

ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੇੜਾ ਆਖੀਅਹਿ

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ॥

ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ

ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ॥

ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ

ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ॥

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ

ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ॥੩੨॥

ਆਖਣਿ ਜੋਰੁ ਚੁਪੈ ਨਹ ਜੋਰੁ॥

ਜੋਰੁ ਨ ਮੰਗਣਿ ਦੇਣਿ ਨ ਜੋਰੁ॥

ਜੋਰੁ ਨ ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਨਹ ਜੋਰੁ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਰਾਜਿ ਮਾਲਿ ਮਨਿ ਸੋਰੁ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਸੁਰਤੀ ਗਿਆਨਿ ਵੀਚਾਰਿ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਜੁਗਤੀ ਛੁਟੈ ਸੰਸਾਰੁ॥
ਜਿਸੁ ਹਥਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸੋਇ॥
ਨਾਨਕ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਨ ਕੋਇ॥੩੩॥
ਰਾਤੀ ਰੁਤੀ ਬਿਤੀ ਵਾਰ॥
ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ॥
ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ
ਧਰਤੀ ਥਾਪਿ ਰਖੀ ਧਰਮਸਾਲ॥
ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ
ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਕੇ ਰੰਗ॥
ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤ॥
ਕਰਮੀ ਕਰਮੀ ਹੋਇ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਸਚਾ ਆਪਿ ਸਚਾ ਦਰਬਾਰੁ॥

ਤਿਥੈ ਸੋਹਨਿ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣੁ॥
ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ॥
ਕਚ ਪਕਾਈ ਓਥੈ ਪਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਗਇਆ ਜਾਪੈ ਜਾਇ॥੩੪॥
ਧਰਮ ਖੰਡ ਕਾ ਏਹੋ ਧਰਮੁ॥
ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਕਾ ਆਖਹੁ ਕਰਮੁ॥
ਕੇਤੇ ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਵੈਸੰਤਰ
ਕੇਤੇ ਕਾਨ ਮਹੇਸ॥
ਕੇਤੇ ਬਰਮੇ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਅਹਿ
ਰੂਪ ਰੰਗ ਕੇ ਵੇਸ॥
ਕੇਤੀਆ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਮੇਰ ਕੇਤੇ
ਕੇਤੇ ਧੂ ਉਪਦੇਸ॥
ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕੇਤੇ
ਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ॥
ਕੇਤੇ ਸਿਧ ਬੁਧ ਨਾਥ ਕੇਤੇ

ਕੇਤੇ ਦੇਵੀ ਵੇਸ॥

ਕੇਤੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ

ਕੇਤੇ ਰਤਨ ਸਮੁੰਦ॥

ਕੇਤੀਆ ਖਾਣੀ ਕੇਤੀਆ ਬਾਣੀ

ਕੇਤੇ ਪਾਤ ਨਰਿੰਦ॥

ਕੇਤੀਆ ਸੁਰਤੀ ਸੇਵਕ ਕੇਤੇ

ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਅੰਤੁ॥੩੫॥

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਮਹਿ ਗਿਆਨੁ ਪਰਚੰਡੁ॥

ਤਿਥੈ ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਕੋਡ ਅਨੰਦੁ॥

ਸਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਰੂਪੁ॥

ਤਿਥੈ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਐ ਬਹੁਤੁ ਅਨੂਪੁ॥

ਤਾ ਕੀਆ ਗਲਾ ਕਥੀਆ ਨਾ ਜਾਹਿ॥

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ॥

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਮਨਿ ਬੁਧਿ॥

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ

ਸੁਰਾ ਸਿਧਾ ਕੀ ਸੁਧਿ॥੩੬॥

ਕਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜੋਰੁ॥

ਤਿਥੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਰੁ॥

ਤਿਥੈ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ॥

ਤਿਨ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ॥

ਤਿਥੈ ਸੀਤੋ ਸੀਤਾ ਮਹਿਮਾ ਮਾਹਿ॥

ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਕਬਨੇ ਜਾਹਿ॥

ਨਾ ਓਹਿ ਮਰਹਿ ਨ ਠਾਗੇ ਜਾਹਿ॥

ਜਿਨ ਕੈ ਰਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ॥

ਤਿਥੈ ਭਗਤ ਵਸਹਿ ਕੇ ਲੋਅ॥

ਕਰਹਿ ਅਨੰਦੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਸੋਇ॥

ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ॥

ਤਿਥੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡ॥

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ

ਸੁਰਾ ਸਿਧਾ ਕੀ ਸੁਧਿ॥੩੬॥

ਕਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜੋਰੁ॥

ਤਿਥੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਰੁ॥

ਤਿਥੈ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ॥

ਤਿਨ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ॥

ਤਿਥੈ ਸੀਤੋ ਸੀਤਾ ਮਹਿਮਾ ਮਾਹਿ॥

ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਕਬਨੇ ਜਾਹਿ॥

ਨਾ ਓਹਿ ਮਰਹਿ ਨ ਠਾਗੇ ਜਾਹਿ॥

ਜਿਨ ਕੈ ਰਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ॥

ਤਿਥੈ ਭਗਤ ਵਸਹਿ ਕੇ ਲੋਅ॥

ਕਰਹਿ ਅਨੰਦੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਸੋਇ॥

ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ॥

ਤਿਥੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡ॥

ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ॥

ਦਿਵਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ
 ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ॥
 ਚੰਗਿਆਈਆ ਬੁਰਿਆਈਆ
 ਵਾਚੈ ਧਰਮੁ ਹਦੂਰਿ॥
 ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ
 ਕੇ ਨੇੜੈ ਕੇ ਦੂਰਿ॥
 ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ
 ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ॥
 ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ
 ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ॥੧॥

ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਜਾਪੁ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ੧੦॥

ਛਪੈ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਅਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤ

ਅਰੁ ਪਾਤ ਨਹਿਨ ਜਿਹ॥

ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰੁ ਰੇਖ ਭੇਖ

ਕੋਊ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤਿ ਕਿਹ॥

ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ

ਅਮਿਤੋਜਿ ਕਹਿਜੈ॥

ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਣਿ

ਸਾਹਿ ਸਾਹਾਣਿ ਗਣਿਜੈ॥

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮਹੀਪ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ

ਨੇਤ ਨੇਤ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਕਹਤ॥

ਤ੍ਰ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ

ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਣਤ ਸੁਮਤਿ॥੧॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਕਾਲੇ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੇ॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਰੂਪੇ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਨੂਪੇ॥੨॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਭੇਖੇ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਲੇਖੇ॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਕਾਏ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਜਾਏ॥੩॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਗੰਜੇ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਭੰਜੇ॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਨਾਮੇ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਠਾਮੇ॥੪॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਕਰਮੰ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਧਰਮੰ॥

ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਨਾਮੰ॥ ਨਮਸਤ੍ਰੰ ਅਧਾਮੰ॥੫॥

॥ साधु साहिब ॥ १५०॥

ਨਮਸਤੰ ਅਜੀਤੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੀਤੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਅਬਾਹੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਢਾਹੇ॥੬॥

ਨਮਸਤੰ ਅਨੀਲੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨਾਦੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਅਛੇਦੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਗਾਧੇ॥੨॥

ਨਮਸਤੰ ਅਗੰਜੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੰਜੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਓਦਾਰੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਪਾਰੇ॥੮॥

ਨਮਸਤੰ ਸ ਏਕੈ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨੇਕੈ॥

ਨਮਸਤੰ ਅਭੁਤੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਜੁਪੇ॥੯॥

ਨਮਸਤੰ ਨਿਕਰਮੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਭਰਮੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਨਿਦੇਸੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਭੇਸੇ॥੧੦॥

ਨਮਸਤੰ ਨਿਨਾਮੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਕਾਮੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਨਿਧਾਤੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਧਾਤੇ॥੧੧॥

ਨਮਸਤੰ ਨਿਧਤੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਕਤੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਅਲੋਕੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਪੋਕੇ॥੧੭॥

ਨਮਸਤੰ ਨਿਤਾਏ॥ ਕਾਸਤੰ ਆਸਾਏ॥

ਨਮਸਤੰ ਤ੍ਰਿਮਾਨੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਧਾਨੇ॥੧੩॥

ਨਮਸਤੰ ਅਗਾਹੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਬਾਹੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਤ੍ਰਿਬਰਗੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਸਰਗੇ॥੧੪॥

ਨਮਸਤੰ ਪ੍ਰਭੋਗੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁ ਜੋਗੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਅਰੰਗੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੰਗੇ॥੧੫॥

ਨਮਸਤੰ ਅਗੰਮੇ॥ ਨਮਸਤੱਸਤ ਰੰਮੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਜਲਾਸਰੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਰਾਸਰੇ॥੧੬॥

ਨਮਸਤੰ ਅਜਾਤੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਪਾਤੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਅਮਜਬੇ॥ ਨਮਸਤੱਸਤੁ ਅਜਬੇ॥੧੭॥

ਅਦੇਸੰ ਅਦੇਸੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੇਸੇ॥

ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਧਾਮੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ॥੧੮॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਾਲੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਦਿਆਲੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੂਪੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੂਪੇ॥੧੯॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਖਾਪੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਬਾਪੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਾਲੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪਾਲੇ॥੨੦॥

ਨਮਸਤੱਸਤ ਦੇਵੈ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੇਵੈ॥
ਨਮਸਤੰ ਅਜਨਮੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁ ਬਨ ਮੇ॥੨੧॥
ਨਮੋ ਸਰਬ ਗਉਨੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭਉਨੇ॥
ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੰਗੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੰਗੇ॥੨੨॥
ਨਮੋ ਕਾਲ ਕਾਲੇ॥ ਨਮਸਤਸਤ ਦਿਆਲੇ॥
ਨਮਸਤ ਅਬਰਨੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਮਰਨੇ॥੨੩॥
ਨਮਸਤੰ ਜਰਾਰੰ॥ ਨਮਸਤੰ ਕ੍ਰਿਤਾਰੰ॥
ਨਮੋ ਸਰਬ ਧੰਧੇ॥ ਨਮੋਸਤ ਅਬੰਧੇ॥੨੪॥
ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਸਾਕੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਬਾਕੇ॥
ਨਮਸਤੰ ਰਹੀਮੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਕਰੀਮੇ॥੨੫॥
ਨਮਸਤੰ ਅਨੰਤੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਮਹੰਤੇ॥
ਨਮਸਤੱਸਤ ਰਾਗੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁਹਾਗੇ॥੨੬॥
ਨਮੋ ਸਰਬ ਸੋਖੰ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪੋਖੰ॥
ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਰਤਾ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਹਰਤਾ॥੨੭॥
ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇ॥ ਨਮੋ ਭੋਗ ਭੋਗੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਦਿਆਲੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪਾਲੇ॥੨੮॥

ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਅਰੂਪ ਹੈ॥ ਅਨੂਪ ਹੈ॥

ਅਜੂ ਹੈ॥ ਅਭੂ ਹੈ॥੨੯॥

ਅਲੇਖ ਹੈ॥ ਅਭੇਖ ਹੈ॥

ਅਨਾਮ ਹੈ॥ ਅਕਾਮ ਹੈ॥੩੦॥

ਅਧੇ ਹੈ॥ ਅਭੇ ਹੈ॥

ਅਜੀਤ ਹੈ॥ ਅਭੀਤ ਹੈ॥੩੧॥

ਤ੍ਰਿਮਾਨ ਹੈ॥ ਨਿਧਾਨ ਹੈ॥

ਤ੍ਰਿਬਰਗ ਹੈ॥ ਅਸਰਗ ਹੈ॥੩੨॥

ਅਨੀਲ ਹੈ॥ ਅਨਾਦ ਹੈ॥

ਅਜੇ ਹੈ॥ ਅਜਾਦ ਹੈ॥੩੩॥

ਅਜਨਮ ਹੈ॥ ਅਬਰਨ ਹੈ॥

ਅਭੂਤ ਹੈ॥ ਅਭਰਨ ਹੈ॥੩੪॥

ਅਗੰਜ ਹੈ॥ ਅਭੰਜ ਹੈ॥

ਅਝੂਤ ਹੈਂ॥ ਅਝੰਤ ਹੈਂ॥੩੫॥

ਅਮੀਕ ਹੈਂ॥ ਰਫੀਕ ਹੈਂ॥

ਅਧੰਧ ਹੈਂ॥ ਅਬੰਧ ਹੈਂ॥੩੬॥

ਨਿਬੂਤ ਹੈਂ॥ ਅਸੂਤ ਹੈਂ॥

ਅਕਾਲ ਹੈਂ॥ ਅਜਾਲ ਹੈਂ॥੩੭॥

ਅਲਾਹ ਹੈਂ॥ ਅਜਾਹ ਹੈਂ॥

ਅਨੰਤ ਹੈਂ॥ ਮਹੰਤ ਹੈਂ॥੩੮॥

ਅਲੀਕ ਹੈਂ॥ ਨਿਸ਼੍ਰੀਕ ਹੈਂ॥

ਨਿਲੇਭ ਹੈਂ॥ ਅਸੰਭ ਹੈਂ॥੩੯॥

ਅਗੰਮ ਹੈਂ॥ ਅਜੰਮ ਹੈਂ॥

ਅਭੂਤ ਹੈਂ॥ ਅਛੂਤ ਹੈਂ॥੪੦॥

ਅਲੋਕ ਹੈਂ॥ ਅਸੋਕ ਹੈਂ॥

ਅਕਰਮ ਹੈਂ॥ ਅਭਰਮ ਹੈਂ॥੪੧॥

ਅਜੀਤ ਹੈਂ॥ ਅਭੀਤ ਹੈਂ॥

ਅਬਾਹ ਹੈਂ॥ ਅਗਾਹ ਹੈਂ॥੪੨॥

ਅਮਾਨ ਹੈਂ॥ ਨਿਧਾਨ ਹੈਂ॥

ਅਨੇਕ ਹੈਂ॥ ਫਿਰ ਏਕ ਹੈਂ॥੪੩॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਮਾਨੇ॥ ਸਮਸਤੀ ਨਿਧਾਨੇ॥

ਨਮੋ ਦੇਵ ਦੇਵੇ॥ ਅਭੇਖੀ ਅਭੇਵੇ॥੪੪॥

ਨਮੋ ਕਾਲ ਕਾਲੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪਾਲੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਗਉਣੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭਉਣੇ॥੪੫॥

ਅਨਗੀ ਅਨਾਥੇ॥ ਨ੍ਰਿਸੰਗੀ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥

ਨਮੋ ਭਾਨ ਭਾਨੇ॥ ਨਮੋ ਮਾਨ ਮਾਨੇ॥੪੬॥

ਨਮੋ ਚੰਦ ਚੰਦੇ॥ ਨਮੋ ਭਾਨ ਭਾਨੇ॥

ਨਮੋ ਗੀਤ ਗੀਤੇ॥ ਨਮੋ ਤਾਨ ਤਾਨੇ॥੪੭॥

ਨਮੋ ਨਿਰਤ ਨਿਰਤੇ॥ ਨਮੋ ਨਾਦ ਨਾਦੇ॥

ਨਮੋ ਪਾਨ ਪਾਨੇ॥ ਨਮੋ ਬਾਦ ਬਾਦੇ॥੪੮॥

ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮੇ॥ ਸਮਸਤੀ ਸਰੂਪੇ॥

ਪ੍ਰਭੰਗੀ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥ ਸਮਸਤੀ ਬਿਭੂਤੇ॥੪੯॥

ਕਲੰਕੰ ਬਿਨਾਨੇ* ॥ ਕਲੰਕੀ ਸਰੂਪੇ ॥

ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇ* ॥ ਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਰੂਪੇ ॥੫੦॥

ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇ* ॥ ਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਸਿੱਧੇ ॥

ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇ* ॥ ਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧੇ ॥੫੧॥

ਨਮੋ ਸਸਤ੍ਰ ਪਾਣੇ ॥ ਨਮੋ ਅਸਤ੍ਰ ਮਾਣੇ ॥

ਨਮੋ ਪਰਮ ਗਿਆਤਾ ॥ ਨਮੋ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ॥੫੨॥

ਅਭੇਖੀ ਅਭਰਮੀ ॥ ਅਭੋਗੀ ਅਭੁਗਤੇ ॥

ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇ* ॥ ਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਜੁਗਤੇ ॥੫੩॥

ਨਮੋ ਨਿੱਤ ਨਾਰਾਇਣੇ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮੇ ॥

ਨਮੋ ਪ੍ਰੇਤ ਅਪ੍ਰੇਤ ॥ ਦੇਵੇ ਸੁਧਰਮੇ ॥੫੪॥

ਨਮੋ ਰੋਗ ਹਰਤਾ ॥ ਨਮੋ ਰਾਗ ਰੂਪੇ ॥

ਨਮੋ ਸਾਹ ਸਾਹੰ ॥ ਨਮੋ ਭੂਪ ਭੂਪੇ ॥੫੫॥

ਨਮੋ ਦਾਨ ਦਾਨੇ ॥ ਨਮੋ ਮਾਨ ਮਾਨੇ ॥

ਨਮੋ ਰੋਗ ਰੋਗੇ ॥ ਨਮਸਤੰ ਇਸ਼ਨਾਨੰ ॥੫੬॥

* ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਗਟਕ ਦੇ ਆਦਿ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵੇਖੋ

ਨਮੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੇ॥ ਨਮੋ ਜੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰੇ॥

ਨਮੋ ਇਸਟ ਇਸਟੇ॥ ਨਮੋ ਤੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰੇ॥੫੭॥

ਸਦਾ ਸਚਦਾਨੰਦ॥ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ॥

ਅਨੂਪੇ ਅਰੂਪੇ॥ ਸਮਸਤੁਲਿ ਨਿਵਾਸੀ॥੫੮॥

ਸਦਾ ਸਿਧ ਦਾ॥ ਬੁਧ ਦਾ ਬ੍ਰਿਧ ਕਰਤਾ॥

ਅਧੋ ਉਰਧ ਅਰਧੰ॥ ਅਘੰ ਓਘ ਹਰਤਾ॥੫੯॥

ਪਰਮ ਪਰਮ ਪਰਮੇ*॥ ਸ੍ਵਰੰ ਪ੍ਰੋਛ ਪਾਲੰ॥

ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ॥ ਸਿਧ ਦਾਤਾ ਦਿਆਲੰ॥੬੦॥

ਅਛੇਦੀ ਅਭੇਦੀ॥ ਅਨਾਮੰ ਅਕਾਮੰ॥

ਸਮਸਤ ਪਰਾਜੀ॥ ਸਮਸਤਸਤ ਧਾਮੰ॥੬੧॥

ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ॥ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ॥

ਜਲੇ ਹੈ॥ ਬਲੇ ਹੈਂ॥

ਅਭੀਤ ਹੈਂ॥ ਅਭੇ ਹੈਂ॥੬੨॥

ਪ੍ਰਭੂ ਹੈਂ॥ ਅਜੂ ਹੈਂ॥

ਅਦੇਸ ਹੈ॥ ਅਭੇਸ ਹੈ॥੬੩॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਅਗਾਧੇ ਅਬਾਧੇ॥ ਅਨੰਦੀ ਸਰੂਪੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਮਾਨੇ॥ ਸਮਸਤੀ ਨਿਧਾਨੇ॥੬੪॥

ਨਮਸਤੁੰ ਨ੍ਰਿਨਾਥੇ॥ ਨਮਸਤੁੰ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥

ਨਮਸਤੁੰ ਅਗੰਜੇ॥ ਨਮਸਤੁੰ ਅਭੰਜੇ॥੬੫॥

ਨਮਸਤੁੰ ਅਕਾਲੇ॥ ਨਮਸਤੁੰ ਅਪਾਲੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਦੇਸੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੇਸੇ॥੬੬॥

ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇ॥ ਨਮੋ ਸਾਜ ਸਾਜੇ॥

ਨਮੋ ਸਾਹ ਸਾਹੇ॥ ਨਮੋ ਮਾਹ ਮਾਹੇ॥੬੭॥

ਨਮੋ ਗੀਤ ਗੀਤੇ॥ ਨਮੋ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤੇ॥

ਨਮੋ ਰੋਖ ਰੋਖੇ॥ ਨਮੋ ਸੋਖ ਸੋਖੇ॥੬੮॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੋਗੇ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੋਗੇ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਜੀਤੰ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੀਤੰ॥੬੯॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਗਿਆਨੰ॥ ਨਮੋ ਪਰਮ ਤਾਨੰ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਮੰਤ੍ਰੰ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਜੰਤ੍ਰੰ॥੨੦॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ੰ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਸ਼ੰ॥

ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੰਗੇ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਅਨੰਗੇ॥੨੧॥

ਨਮੋ ਜੀਵ ਜੀਵੰ॥ ਨਮੋ ਬੀਜ ਬੀਜੇ॥

ਅਖਿਜੇ ਅਭਿਜੇ॥ ਸਮਸਤੰ ਪ੍ਰਸਿਜੇ॥੨੨॥

ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂਪੇ॥ ਕੁਕਰਮੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ॥

ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ॥ ਰਿਧਿ ਸਿਧੰ ਨਿਵਾਸੀ॥੨੩॥

ਚਰਪਟ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ॥ ਅੰਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮੇ॥

ਅਖੱਲ ਜੋਗੇ॥ ਅਚੱਲ ਭੋਗੇ॥੨੪॥

ਅਚੱਲ ਰਾਜੇ॥ ਅਟੱਲ ਸਾਜੇ॥

ਅਖੱਲ ਧਰਮੰ॥ ਅਲੱਖ ਕਰਮੰ॥੨੫॥

ਸਰਬੰ ਦਾਤਾ॥ ਸਰਬੰ ਗਿਆਤਾ॥

ਸਰਬੰ ਭਾਨੇ॥ ਸਰਬੰ ਮਾਨੇ॥੨੬॥

ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ॥ ਸਰਬੰ ਤ੍ਵਾਣੰ॥

ਸਰਬੰ ਭੁਗਤਾ॥ ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ॥੨੨॥

ਸਰਬੰ ਦੇਵੰ॥ ਸਰਬੰ ਭੇਵੰ॥

ਸਰਬੰ ਕਾਲੇ॥ ਸਰਬੰ ਪਾਲੇ॥੨੩॥

ਰੂਆਲ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਨਾਦਿ ਮੂਰਤਿ

ਅਜੋਨ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ॥

ਸਰਬ ਮਾਨ ਤ੍ਰਿਮਾਨ ਦੇਵ

ਅਭੇਵ ਆਦਿ ਉਦਾਰ॥

ਸਰਬ ਪਾਲਕ ਸਰਬ ਘਾਲਕ

ਸਰਬ ਕੋ ਪੁਨਿ ਕਾਲ॥

ਜੱਤ੍ਰ ਤੱਤ੍ਰ ਬਿਰਾਜਹੀ

ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਰਿਸਾਲ॥੨੪॥

ਨਾਮ ਨਾਮ ਨ ਜਾਤ ਜਾ ਕਰ

ਰੂਪ ਰੰਗ ਨ ਰੇਖ॥

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰ ਮੂਰਤਿ

ਅਜੋਨ ਆਇ ਅਸੇਖ॥

ਦੇਸ ਔਰ ਨ ਭੇਸ ਜਾ ਕਰ

ਰੂਪ ਰੇਖ ਨ ਰਾਗ॥

ਜੱਤ੍ਰ ਤੱਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ

ਹੁਇ ਫੈਲਿਓ ਅਨੁਰਾਗੁ॥੮੦॥

ਨਾਮ ਕਾਮ ਬਿਹੀਨ ਪੇਖਤ

ਧਾਮ ਹੁੰ ਨਹਿ ਜਾਹਿ॥

ਸਰਬ ਮਾਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨ

ਸਦੈਵ ਮਾਨਤ ਤਾਹਿ॥

ਏਕ ਮੂਰਤਿ ਅਨੇਕ ਦਰਸਨ

ਕੀਨ ਰੂਪ ਅਨੇਕ॥

ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਨ

ਅੰਤ ਕੋ ਫਿਰ ਏਕ॥੮੧॥

ਦੇਵ ਭੇਵ ਨ ਜਾਨਹੀ

ਜਿਹ ਬੇਦ ਅਉਰ ਕਤੇਬ॥

ਰੂਪ ਰਗ ਨ ਜਾਤ ਪਾਤ ॥੮੧॥

ਸੁ ਜਾਨਈ ਕਿਹ ਜੇਬ॥

ਤਾਤ ਮਾਤ ਨ ਜਾਤ ਜਾ ਕਰਿ

ਜਨਮ ਮਰਨ ਬਿਹੀਨ॥

ਚੱਕੁ ਬੱਕੁ ਫਿਰੈ ਚੱਤੁ ਚੱਕੁ

ਮਾਨਈ ਪੁਰ ਤੀਨ॥੮੨॥

ਲੋਕ ਚਉਦਹ ਕੇ ਬਿਖੈ

ਜਗ ਜਾਪਹੀ ਜਿਹ ਜਾਪ॥

ਆਦਿ ਦੇਵ ਅਨਾਦਿ ਮੂਰਤਿ

ਥਾਪਿਓ ਸਬੈ ਜਿਹ ਥਾਪ॥

ਪਰਮ ਰੂਪ ਪੁਨੀਤ ਮੂਰਤਿ

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰ

ਸਰਬ ਬਿਸ੍ਵ ਰਚਿਓ ਸੁਯੋਭਵ

ਗੜਨ ਭੰਜਨਹਾਰ॥੮੩॥

ਕਾਲ ਹੀਨ ਕਲਾ ਸੰਜੁਗਤਿ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਦੇਸ॥
ਧਰਮ ਧਾਮ ਸੁ ਭਰਮ ਰਹਤ
ਅਭੂਤ ਅਲਖ ਅਭੇਸ॥
ਅੰਗ ਰਾਗ ਨ ਰੰਗ ਜਾ ਕਹਿ
ਜਾਤ ਪਾਤ ਨ ਨਾਮ॥
ਗਰਬ ਗੰਜਨ ਦੁਸਟ ਭੰਜਨ
ਮੁਕਤ ਦਾਇਕ ਕਾਮ॥੮੪॥
ਆਪ ਰੂਪ ਅਮੀਕ ਅਨਉਸਤਤਿ
ਏਕ ਪੁਰਖ ਅਵਧੂਤ॥
ਗਰਬ ਗੰਜਨ ਸਰਬ ਭੰਜਨ
ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਸੂਤ॥
ਅੰਗ ਹੀਨ ਅਭੰਗ ਅਨਾਤਮ
ਏਕ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ॥
ਸਰਬ ਲਾਇਕ ਸਰਬ ਘਾਇਕ
ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਿਤਿਪਾਰ॥੮੫॥

ਇੰਦਾਨ ਇੰਦ੍ਰ॥ ਬਾਲਾਨ ਬਾਲ॥੧੦੦॥

ਰੰਕਾਨ ਰੰਕ॥ ਕਾਲਾਨ ਕਾਲ॥੧੦॥

ਅਨਭੂਤ ਅੰਗ॥ ਆਭਾ ਅਭੰਗ॥

ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਅਪਾਰ॥

ਗੁਨ ਗਨ ਉਦਾਰ॥੧੧॥

ਮੁਨਿ ਗਨਿ ਪ੍ਰਨਾਮ॥ ਨਿਰਭੈ ਨਿਕਾਮ॥

ਅਤਿ ਦੁਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ॥

ਮਿਤਿ ਗਤਿ ਅਖੰਡ॥੧੨॥

ਆਲਿਸ੍ਯ ਕਰਮ॥ ਆਦ੍ਰਿਸ੍ਯ ਧਰਮ॥

ਸਰਬਾ ਭਰਣਾਢਯ॥ ਅਨੰਡ ਬਾਢਯ॥੧੩॥

ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਗੁੰਬਿੰਦੇ॥ ਮੁਕੰਦੇ॥ ਉਦਾਰੇ॥ ਅਪਾਰੇ॥੧੪॥

ਹਰੀਅੰ॥ ਕਰੀਅੰ॥ ਨ੍ਰਿਨਾਮੇ॥ ਅਕਾਮੇ॥੧੫॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਚੱਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰ ਕਰਤਾ॥ ਚੱਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰ ਹਰਤਾ॥

ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਦਾਨੈ॥ ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਜਾਨੈ॥੯੬॥

ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਵਰਤੀ॥ ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਭਰਤੀ॥

ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਪਾਲੇ॥ ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਕਾਲੇ॥੯੭॥

ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਪਾਸੇ॥ ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਵਾਸੇ॥

ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਮਾਨਯੈ॥ ਚੱਤੁ ਚੱਕ੍ਰ ਦਾਨਯੈ॥੯੮॥

ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ॥

ਨ ਸਤ੍ਰੈ॥ ਨ ਮਿਤ੍ਰੈ॥

ਨ ਭਰਮੰ॥ ਨ ਭਿਤ੍ਰੈ॥੯੯॥

ਨ ਕਰਮੰ॥ ਨ ਕਾਏ॥

ਅਜਨਮੰ॥ ਅਜਾਏ॥੧੦੦॥

ਨ ਚਿਤ੍ਰੈ॥ ਨ ਮਿਤ੍ਰੈ॥

ਪਰੇ ਹੈਂ॥ ਪਵਿਤ੍ਰੈ॥੧੦੧॥

ਪ੍ਰਿਥੀਸੈ॥ ਅਦੀਸੈ॥

ਅਦ੍ਰਿਸੈ॥ ਅਕ੍ਰਿਸੈ॥੧੦੨॥

ਭਗਵਤੀ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਥਤੇ॥

ਕਿ ਆਛਿਜ ਦੇਸੈ॥ ਕਿ ਆਭਿਜ ਭੇਸੈ॥

ਕਿ ਆਗੰਜ ਕਰਮੈ॥

ਕਿ ਆਭੰਜ ਭਰਮੈ॥੧੦੩॥

ਕਿ ਆਭਿਜ ਲੋਕੈ॥ ਕਿ ਆਦਿਤ ਸੋਕੈ॥

ਕਿ ਅਵਧੂਤ ਬਰਨੈ॥

ਕਿ ਬਿਭੂਤ ਕਰਨੈ॥੧੦੪॥

ਕਿ ਰਾਜੰ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ॥ ਕਿ ਧਰਮੰ ਧੁਜਾ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਆਸੋਕ ਬਰਨੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਾ ਅਭਰਨੈ॥ ੧੦੫॥

ਕਿ ਜਗਤੰ ਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈਂ॥ ਕਿ ਛਤ੍ਰੰ ਛਤ੍ਰੀ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਸਰੂਪੈ॥

ਕਿ ਅਨਭਉ ਅਨੂਪੈ॥੧੦੬॥

ਕਿ ਆਦਿ ਅਦੇਵ ਹੈਂ॥ ਕਿ ਆਪਿ ਅਭੇਵ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਚਿਤ੍ਰੰ ਬਿਹੀਨੈ॥

ਕਿ ਏਕੈ ਅਧੀਨੈ॥੧੦੭॥

ਕਿ ਰੋਜੀ ਰਜਾਕੈ॥ ਰਹੀਮੈ ਰਿਹਾਕੈ॥

ਕਿ ਪਾਕ ਬਿਐਬ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਗੈਬੁਲ ਗੈਬ ਹੈਂ ॥੧੦੮॥

ਕਿ ਅਫਵੁਲ ਗੁਨਾਹ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਸਾਹਾਨ ਸਾਹ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਕਾਰਨ ਕੁਨਿੰਦ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਰੋਜੀ ਦਿਹੰਦ ਹੈਂ॥੧੦੯॥

ਕਿ ਰਾਜਕ ਰਹੀਮ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਕਰਮੰ ਕਰੀਮ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਸਰਬੰ ਕਲੀ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਸਰਬੰ ਦਲੀ ਹੈਂ॥੧੧੦॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨਿਯੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਦਾਨਿਯੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਗਉਨੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭਉਨੈ॥੧੧੧॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਦੇਸੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭੇਸੈ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਰਾਜੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਸਾਜੈ॥੧੧੨॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਦੀਨੈ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਲੀਨੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜਾ ਹੋ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭਾ ਹੋ॥੧੧੩॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਦੇਸੈ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭੇਸੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਕਾਲੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਾਲੈ॥੧੧੪॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਹੰਤਾ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਗੰਤਾ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭੇਖੀ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੇਖੀ॥੧੧੫॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਕਾਜੈ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਰਾਜੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਸੋਖੈ॥
ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭੋਖੈ॥੧੧੬॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਤ੍ਰਾਣੈ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਦੇਸੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭੇਸੈ॥੧੧੭॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨਿਯੈ॥ ਸਦੈਵ ਪ੍ਰਧਾਨਿਯੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜਾਪਯੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਥਾਪਯੈ॥੧੧੮॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਭਾਨੈ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰੈ॥

ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰੈ॥੧੧੯॥

ਕਿ ਸਰਬੰ ਕਲੀਸੈ॥ ਕਿ ਪਰਮੰ ਫਹੀਸੈ॥

ਕਿ ਆਕਲ ਅਲਾਸੈ॥

ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਕਲਾਸੈ॥੧੨੦॥

ਕਿ ਹੁਸਨਲ ਵਜੂ ਹੈਂ॥ ਤਮਾਮੁਲ ਰੁਜੂ ਹੈਂ॥

ਹਮੇਸੁਲ ਸਲਾਸੈ॥

ਸਲੀਖਤੁ ਮਦਾਸੈ॥੧੨੧॥

ਗਨੀਮੁਲ ਸਿਕਸਤੈ॥ ਗਰੀਬੁਲ ਪਰਸਤੈ॥
ਬਿਲੰਦੁਲ ਮਕਾਨੈ॥

ਜਮੀਨੁਲ ਜਮਾਨੈ॥੧੨੨॥

ਤਮੀਜੁਲ ਤਮਾਮੈ॥ ਰੁਜੂਅਲ ਨਿਧਾਨੈ॥

ਹਰੀਫੁਲ ਅਜੀਮੈ॥

ਰਜਾਇਕ ਯਕੀਨੈ॥੧੨੩॥

ਅਨੇਕੁਲ ਤਰੰਗ ਹੈਂ॥ ਅਭੇਦ ਹੈਂ ਅਭੰਗ ਹੈਂ॥

ਅਜੀਜੁਲ ਨਿਵਾਜ ਹੈਂ॥

ਗਨੀਮੁਲ ਖਿਰਾਜ ਹੈਂ॥੧੨੪॥

ਨਿਰੁੱਕਤ ਸਰੂਪ ਹੈਂ॥ ਤ੍ਰਿਮੁਕਤਿ ਬਿਭੂਤ ਹੈਂ॥

ਪ੍ਰਭੁਗਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ॥

ਸੁਜੁਗਤਿ ਸੁਧਾ ਹੈਂ॥੧੨੫॥

ਸਦੈਵੰ ਸਰੂਪ ਹੈਂ॥ ਅਭੇਦੀ ਅਨੂਪ ਹੈਂ॥

ਸਮਸਤੋ ਪਰਾਜ ਹੈਂ॥

ਸਦਾ ਸਰਬ ਸਾਜ ਹੈਂ॥੧੨੬॥

ਸਮਸਤੁਲ ਸਲਾਮ ਹੈਂ॥ ਸਦੈਵਲ ਅਕਾਮ ਹੈ॥

ਨਿਬਾਧ ਸਰੂਪ ਹੈਂ॥

ਅਗਾਧਿ ਹੈਂ ਅਨੂਪ ਹੈਂ॥੧੨੭॥

ਓਅੰ ਆਦਿ ਰੂਪੈ॥ ਅਨਾਦਿ ਸਰੂਪੈ॥

ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮੇ॥

ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ॥੧੨੮॥

ਤ੍ਰਿਬਰਗੰ ਤ੍ਰਿਬਾਧੇ॥ ਅਗੰਜੇ ਅਗਾਧੇ॥

ਸੁਭੰ ਸਰਬ ਭਾਗੇ॥

ਸੁ ਸਰਬਾ ਅਨੁਰਾਗੇ॥੧੨੯॥

ਤ੍ਰਿਭੁਗਤ ਸਰੂਪ ਹੈਂ॥ ਅਛਿਜ ਹੈਂ ਅਛੂਤ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਨਰਕੰ ਪ੍ਰਣਾਸ ਹੈਂ॥

ਪ੍ਰਿਥੀਉਲ ਪ੍ਰਵਾਸ ਹੈਂ॥੧੩੦॥

ਨਿਰੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ॥ ਸਦੈਵੰ ਸਦਾ ਹੈਂ॥

ਬਿਭੁਗਤਿ ਸਰੂਪ ਹੈਂ॥

ਪ੍ਰਜੁਗਤਿ ਅਨੂਪ ਹੈਂ॥੧੩੧॥

ਨਿਰੁਕਤ ਸਦਾ ਹੈਂ॥ ਬਿਭੁਗਤ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ॥

ਅਨਉਕਤ ਸਰੂਪ ਹੈਂ॥

ਪ੍ਰਜੁਗਤਿ ਅਨੂਪ ਹੈਂ॥ ੧੩੨॥

ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ॥

ਅਭੰਗ ਹੈਂ॥ ਅਨੰਗ ਹੈਂ॥

ਅਭੇਖ ਹੈਂ॥ ਅਲੇਖ ਹੈਂ॥ ੧੩੩॥

ਅਭਰਮ ਹੈਂ॥ ਅਕਰਮ ਹੈਂ॥

ਅਨਾਦਿ ਹੈਂ॥ ਜੁਗਾਦਿ ਹੈਂ॥ ੧੩੪॥

ਅਜੈ ਹੈਂ॥ ਅਬੈ ਹੈਂ॥

ਅਭੂਤ ਹੈਂ॥ ਅਧੂਤ ਹੈਂ॥ ੧੩੫॥

ਅਨਾਸ ਹੈਂ॥ ਉਦਾਸ ਹੈਂ॥

ਅਧੰਧ ਹੈਂ॥ ਅਬੰਧ ਹੈਂ॥ ੧੩੬॥

ਅਭਗਤ ਹੈਂ॥ ਬਿਰੱਕਤ ਹੈਂ॥

ਅਨਾਸ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈਂ॥ ੧੩੭॥

ਨਿਚਿੰਤ ਹੈਂ॥ ਸੁਨਿੰਤ ਹੈਂ॥

ਅਲਿਖ ਹੈਂ॥ ਅਦਿਖ ਹੈਂ॥੧੩੮॥

ਅਲੇਖ ਹੈਂ॥ ਅਭੇਖ ਹੈਂ॥

ਅਢਾਹ ਹੈਂ॥ ਅਗਾਹ ਹੈਂ॥੧੩੯॥

ਅਸੰਭ ਹੈਂ॥ ਅਗੰਭ ਹੈਂ॥

ਅਨੀਲ ਹੈਂ॥ ਅਨਾਦ ਹੈਂ॥੧੪੦॥

ਅਨਿੱਤ ਹੈਂ॥ ਸੁ ਨਿਤ ਹੈਂ॥

ਅਜਾਤ ਹੈਂ॥ ਅਜਾਦਿ ਹੈਂ॥੧੪੧॥

ਚਰਪਟ ਛੰਦ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸਰਬੰ ਹੰਤਾ॥ ਸਰਬੰ ਗੰਤਾ॥

ਸਰਬੰ ਖਿਆਤਾ॥ ਸਰਬੰ ਗਿਆਤਾ॥੧੪੨॥

ਸਰਬੰ ਹਰਤਾ॥ ਸਰਬੰ ਕਰਤਾ॥

ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ॥ ਸਰਬੰ ਤ੍ਰਾਣੰ॥੧੪੩॥

ਸਰਬੰ ਕਰਮੰ॥ ਸਰਬੰ ਧਰਮੰ॥

ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ॥ ਸਰਬੰ ਮੁਕਤਾ॥੧੪੪॥

ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਨਮੋ ਨਰਕ ਨਾਸੇ॥ ਸਦੈਵ ਪ੍ਰਕਾਸੇ॥

ਅਨੰਗੀ ਸਰੂਪੇ॥ ਅਭੰਗੀ ਬਿਭੂਤੇ॥੧੪੫॥

ਪ੍ਰਮਾਥੰ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥ ਸਦਾ ਸਰਬ ਸਾਥੇ॥

ਅਗਾਧਿ ਸਰੂਪੇ॥ ਨਿਬਾਧਿ ਬਿਭੂਤੇ॥੧੪੬॥

ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮੇ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ॥

ਨਿਭੰਗੀ ਸਰੂਪੇ॥ ਸੁਬੰਗੀ ਅਨੂਪੇ॥੧੪੭॥

ਨ ਪੌਤੈ ਨ ਪੁਤੈ॥ ਨ ਸਤੈ ਨ ਮਿਤੈ॥

ਨ ਤਾਤੈ ਨ ਮਾਤੈ॥ ਨ ਜਾਤੈ ਨ ਪਾਤੈ॥੧੪੮॥

ਨਿਸਾਕੰ ਸਰੀਕ ਹੈਂ॥ ਅਮਿਤੋ ਅਮੀਕ ਹੈ

ਸਦੈਵ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ॥ ਅਜੈ ਹੈਂ ਅਜਾ ਹੈਂ॥੧੪੯॥

ਭਗਵਤੀ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਕਿ ਜਾਹਰ ਜਹੂਰ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਹੈਂ॥

ਹਮੇਸੁਲ ਸਲਾਮ ਹੈਂ॥

ਸਮਸਤੁਲ ਕਲਾਮ ਹੈਂ॥੧੫੦॥

ਰਜਾਇਕ ਰਹੀਮ ਹੈਂ॥੧੫੪॥

ਸਮਸਤੁਲ ਜੁਬਾ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਕਿਰਾ ਹੈਂ॥

ਕਿ ਨਰਕ ਪ੍ਰਣਾਸ ਹੈਂ॥

ਬਹਿਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸ ਹੈਂ॥੧੫੫॥

ਕਿ ਸਰਬੁਲ ਗਵੰਨ ਹੈਂ॥

ਹਮੇਸੁਲ ਰਵੰਨ ਹੈਂ॥

ਤਮਾਮੁਲ ਤਮੀਜ ਹੈਂ॥

ਸਮਸਤੁਲ ਅਜੀਜ ਹੈਂ॥੧੫੬॥

ਪਰ ਪਰਮ ਈਸ ਹੈਂ॥

ਸਮਸਤੁਲ ਅਦੀਸ ਹੈਂ॥

ਅਦੇਸੁਲ ਅਲੇਖ ਹੈਂ॥

ਹਮੇਸੁਲ ਅਭੇਖ ਹੈਂ॥੧੫੭॥

ਜਿਮੀਨੁਲ ਜਮਾ ਹੈਂ॥

ਅਮੀਕੁਲ ਇਮਾ ਹੈਂ॥

ਕਰੀਮੁਲ ਕਮਾਲ ਹੈ॥

ਕਿ ਜੁਰਅਤਿ ਜਮਾਲ ਹੈ॥੧੫੮॥

ਕਿ ਅਚਲੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ॥

ਕਿ ਅਮਿਤੋ ਸੁ ਬਾਸ ਹੈ॥

ਕਿ ਅਜਬ ਸਰੂਪ ਹੈ॥

ਕਿ ਅਮਿਤੋ ਬਿਭੂਤ ਹੈ॥੧੫੯॥

ਕਿ ਅਮਿਤੋ ਪਸਾ ਹੈ॥

ਕਿ ਆਤਮ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ॥

ਕਿ ਅਚਲੰ ਅਨੰਗ ਹੈ॥

ਕਿ ਅਮਿਤੋ ਅਭੰਗ ਹੈ॥੧੬੦॥

ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਮੁਨਿ ਮਨਿ ਪ੍ਰਨਾਮ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਮੁਦਾਮ॥

ਅਰ ਬਰ ਅਗੰਜ॥

ਹਰਿ ਨਰ ਪ੍ਰਭੰਜ॥੧੬੧॥

ਅਨਗਨ ਪ੍ਰਨਾਮ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਸਲਾਮ॥

ਹਰਿ ਨਰ ਅਖੰਡ॥

ਬਰ ਨਰ ਅਮੰਡ॥੧੬੨॥

ਅਨਭਵ ਅਨਾਸ॥ ਮੁਨਿ ਮਨ ਪ੍ਰਕਾਸ॥

ਗੁਨ ਗਨ ਪੁਨਾਮ॥

ਜਲ ਬਲ ਮੁਦਾਮ॥੧੬੩॥

ਅਨਛਿਜ ਅੰਗ॥ ਆਸਨ ਅਭੰਗ॥

ਉਪਸਾ ਅਪਾਰ॥

ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਉਦਾਰ॥੧੬੪॥

ਜਲ ਬਲ ਅਮੰਡ॥ ਦਿਸ ਵਿਸ ਅਭੰਡ॥

ਜਲ ਬਲ ਮਹੰਤ॥

ਦਿਸ ਵਿਸ ਬਿਅੰਤ॥੧੬੫॥

ਅਨਭਵ ਅਨਾਸ॥ ਧ੍ਰਿਤ ਧਰ ਧੁਰਾਸ॥

ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ॥

ਏਕੈ ਸਦਾਹੁ॥੧੬੬॥

ਓਅੰਕਾਰਿ ਆਦਿ॥ ਕਬਨੀ ਅਨਾਦਿ॥

ਖਲ ਖੰਡ ਖਿਆਲ॥

ਗੁਰਬਰ ਅਕਾਲ॥੧੬੭॥

ਘਰ ਘਰ ਪ੍ਰਨਾਮ॥ ਚਿਤ ਚਰਨ ਨਾਮ॥

ਅਨਛਿਜ ਗਾਤ॥

ਆਜਿਜ ਨ ਬਾਤ॥੧੬੮॥

ਅਨਝੰਝ ਗਾਤ॥ ਅਨਰੰਜ ਬਾਤ॥

ਅਨਟੁਟ ਭੰਡਾਰ॥

ਅਨਠਟ ਅਪਾਰ॥੧੬੯॥

ਆਡੀਠ ਧਰਮ॥ ਅਤ ਢੀਠ ਕਰਮ॥

ਅਣਬ੍ਰਣ ਅਨੰਤ॥

ਦਾਤਾ ਮਹੰਤ॥੧੭੦॥

ਹਰਿਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਕਰੁਣਾਲਯ ਹੈਂ॥ ਅਰ ਘਾਲਯ ਹੈਂ॥

ਖਲ ਖੰਡਨ ਹੈਂ॥

ਮਹਿ ਮੰਡਨ ਹੈਂ॥੧੭੧॥

ਅਜਪਾ ਜਪ ਹੈ॥ ਅਥਪਾ ਥਪ ਹੈ॥

ਅਕ੍ਰਿਤਾ ਕ੍ਰਿਤਿ ਹੈ॥

ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤ ਹੈ॥੧੭੭॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤ ਹੈ॥ ਕਰੁਣਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ॥

ਅਕ੍ਰਿਤਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ॥

ਧਰਣੀ ਧ੍ਰਿਤ ਹੈ॥੧੭੮॥

ਅਮਿਤੇਸ਼ੁਰ ਹੈ॥ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ॥

ਅਕ੍ਰਿਤਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ॥

ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤ ਹੈ॥੧੭੯॥

ਅਜਬਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤ ਹੈ॥

ਨਰ ਨਾਇਕ ਹੈ॥

ਖਲ ਘਾਇਕ ਹੈ॥੧੮੦॥

ਬਿਸੁੰਭਰ ਹੈ॥ ਕਰੁਣਾਲਯ ਹੈ॥

ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਇਕ ਹੈ॥

ਸਰਬ ਪਾਇਕ ਹੈ॥੧੮੧॥

ਭਵ ਭੰਜਨ ਹੈਂ॥ ਅਰ ਗੰਜਨ ਹੈਂ॥

ਰਿਪ ਤਾਪਨ ਹੈਂ॥

ਜਪ ਜਾਪਨ ਹੈ॥੧੮੨॥

ਅਕਲੰ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈਂ॥ ਸਰਬਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈਂ॥

ਕਰਤਾ ਕਰ ਹੈਂ॥

ਹਰਤਾ ਹਰਿ ਹੈਂ॥੧੮੩॥

ਪਰਮਾਤਮ ਹੈਂ॥ ਸਰਬ ਆਤਮ ਹੈਂ॥

ਆਤਮ ਬਸ ਹੈਂ॥

ਜਸ ਕੇ ਜਸ ਹੈਂ॥੧੮੪॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਨਮੋ ਸੂਰਜ ਸੂਰਜੇ ਨਮੋ ਚੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰੇ॥

ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ਨਮੋ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰੇ॥

ਨਮੋ ਅੰਧਕਾਰੇ ਨਮੋ ਤੇਜ ਤੇਜੇ॥

ਨਮੋ ਬਿੰਦ ਬਿੰਦੇ ਨਮੋ ਬੀਜ ਬੀਜੇ॥੧੮੫॥

ਨਮੋ ਗਾਮਿ ਤਾਮਸਿ ਸਾਤ ਵਪੀ॥

ਨਮੋ ਪਰਮ ਤਤੰ ਅਤਤੰ ਸਰੂਪੇ॥

ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇ ਨਮੋ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨੇ॥

ਨਮੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੇ ਨਮੋ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨੇ॥੧੮੬॥

ਨਮੋ ਜੁਧ ਜੁਧੇ ਨਮੋ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨੇ॥

ਨਮੋ ਭੋਜ ਭੋਜੇ ਨਮੋ ਪਾਨ ਪਾਨੇ॥

ਨਮੋ ਕਲਹ ਕਰਤਾ ਨਮੋ ਸਾਂਤ ਰੂਪੇ॥

ਨਮੋ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰੇ ਅਨਾਦਿ ਬਿਭੂਤੇ॥੧੮੭॥

ਕਲੰਕਾਰ ਰੂਪੇ ਅਲੰਕਾਰ ਅਲੰਕੇ॥

ਨਮੋ ਆਸ ਆਸੇ ਨਮੋ ਬਾਂਕ ਬੰਕੇ॥

ਅਭੰਗੀ ਸਰੂਪੇ ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮੇ॥

ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲੇ ਅਨੰਗੀ ਅਕਾਮੇ॥੧੮੮॥

ਏਕ ਅਛਰੀ ਛੰਦ॥

ਅਜੈ॥ ਅਲੈ॥ ਅਭੈ॥ ਅਬੈ॥੧੮੯॥

ਅਭੂ॥ ਅਜੂ॥ ਅਨਾਸ॥ ਅਕਾਸ॥੧੯੦॥

ਅਗੰਜ॥ ਅਭੰਜ॥ ਅਲਖ॥ ਅਭਖ॥੧੯੧॥

ਅਕਾਲ॥ ਦਿਆਲ॥ ਅਲੇਖ॥ ਅਭੇਖ॥੧੯੨॥
ਅਨਾਮ॥ ਅਕਾਮ॥ ਅਗਾਹ॥ ਅਦਾਹ॥੧੯੩॥
ਅਨਾਥੇ॥ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥ ਅਜੋਨੀ॥ ਅਮੋਨੀ॥੧੯੪॥
ਨ ਰਾਗੇ॥ ਨ ਰੰਗੇ॥ ਨ ਰੂਪੇ॥ ਨ ਰੇਖੇ॥੧੯੫॥
ਅਕਰਮੰ॥ ਅਭਰਮੰ॥ ਅਗੰਜੇ॥ ਅਲੇਖੇ॥੧੯੬॥
ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਨਮਸਤੁਲ ਪ੍ਰਨਾਮੇ ਸਮਸਤੁਲ ਪ੍ਰਣਾਸੇ॥
ਅਗੰਜੁਲ ਅਨਾਮੇ ਸਮਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸੇ॥
ਨਿਕਾਮੰ ਬਿਭੂਤੇ ਸਮਸਤੁਲ ਸਰੂਪੇ॥
ਕੁਕਰਮੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ ਸੁਧਰਮੰ ਬਿਭੂਤੇ॥੧੯੭॥
ਸਦਾ ਸਚਦਾਨੰਦ ਸਤ੍ਰੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ॥
ਕਰੀਮੁਲ ਕੁਨਿੰਦਾ ਸਮਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸੀ॥
ਅਜਾਇਬ ਬਿਭੂਤੇ ਗਜਾਇਬ ਗਨੀਮੇ॥
ਹਰੀਅੰ ਕਰੀਅੰ ਕਰੀਮੁਲ ਰਹੀਮੇ॥੧੯੮॥
ਚੱਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰ ਵਰਤੀ ਚੱਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰ ਭੁਗਤੇ॥

ਸੁਯੰਤਵ ਸੁਭੰ ਸਰਬ ਦਾ ਸਰਬ ਜੁਗਤੇ॥
ਦੁਕਾਲੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ ਦਇਆਲੰ ਸਰੂਪੇ॥
ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗੋ ਅਭੰਗੋ ਬਿਕ੍ਰਤੇ॥੧੯੯॥

ਤੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਯੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

॥ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥ ਤੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

॥ਸੁਯੇ॥

॥ਸ਼ਾਵਗ ਸੁਧ ਸਮੂਹ ਸਿਧਾਨ ਕੇ
ਦਖਿ ਫਿਰਿਓ ਘਰ ਜੋਗ ਜਤੀ ਕੇ॥

ਸਰ ਸੁਰਾਰਦਨ ਸੁਧ ਸੁਧਾਦਿਕ
ਸੰਤ ਸਮੂਹ ਅਨੇਕ ਮਤੀ ਕੇ॥

ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੇਸ ਕੋ ਦੇਖਿ ਰਹਿਓ ਮਤ
ਕੋਊ ਨ ਦੇਖੀਅਤ ਪ੍ਰਾਨਪਤੀ ਕੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਭਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੂੰ ਤੇ
ਏਕ ਰਤੀ ਬਿਨੁ ਏਕ ਰਤੀ ਕੇ॥੧॥੨੧॥

ਮਾਤੇ ਮਤੰਗ ਜਰੇ ਜਰ ਸੰਗਿ

ਅਨੂਪ ਉਤੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸਵਾਰੇ॥
ਕੋਟ ਤੁਰੰਗ ਕੁਰੰਗ ਸੇ ਕੂਦਤ
ਪੌਨ ਕੇ ਗਉਨ ਕਉ ਜਾਤ ਨਿਵਾਰੇ॥
ਭਾਰੀ ਭੁਜਾਨ ਕੇ ਭੂਪ ਭਲੀ ਬਿਧਿ
ਨਿਆਵਤ ਸੀਸ ਨ ਜਾਤ ਬਿਚਾਰੇ॥
ਏਤੇ ਭਏ ਤੋ ਕਹਾ ਭਏ ਭੂਪਤ
ਅੰਤ ਕੋ ਨਾਗੇ ਹੀ ਪਾਇ ਪਧਾਰੇ॥੨॥੨੨॥
ਜੀਤ ਫਿਰੈ ਸਬ ਦੇਸ ਦਿਸਾਨ ਕੋ
ਬਾਜਤ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਨਗਾਰੇ॥
ਗੁਜਤ ਗੂੜ ਗਜਾਨ ਕੇ ਸੁੰਦਰ
ਹਿੰਸਤ ਹੀ ਹਯਰਾਜ ਹਜਾਰੇ॥
ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਭਵਾਨ ਕੇ ਭੂਪਤ
ਕਉਨ ਗਨੈ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਿਚਾਰੇ॥
ਸ੍ਰੀ ਪਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਭਜੇ ਬਿਨੁ
ਅੰਤ ਕਉ ਅੰਤਕੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ॥੩॥੨੩॥

ਤੀਰਥ ਨਾਨ ਦਇਆ ਦਮ ਦਾਨ
ਸੁ ਸੰਜਮ ਨੇਮ ਅਨੇਕ ਬਿਸੇਖੈ॥
ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਨ
ਜਿਮੀਨ ਜਮਾਨ ਸਬਾਨ ਕੇ ਪੇਖੈ॥
ਪਉਨ ਅਹਾਰ ਜਤੀ ਜਤ ਧਾਰ
ਸਬੈ ਸੁ ਬਿਚਾਰ ਹਜਾਰਕ ਦੇਖੈ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਭਜੇ ਬਿਨੁ ਭੂਪਤਿ
ਏਕ ਰਤੀ ਬਿਨੁ ਏਕ ਨ ਲੇਖੈ॥੪॥੨੪॥
ਸੁਧ ਸਿਪਾਹ ਦੁਰੰਤ ਦੁਬਾਹ
ਸੁ ਸਾਜਿ ਸਨਾਹ ਦੁਰਜਾਨ ਦਲੈਗੇ॥
ਭਾਰੀ ਗੁਮਾਨ ਭਰੇ ਮਨ ਮੈ
ਕਰ ਪਰਬਤ ਪੰਖ ਹਲੇ ਨ ਹਲੈਗੇ॥
ਤੋਰ ਅਰੀਨ ਮਰੋਰ ਮਵਾਸਨ
ਮਾਤੇ ਮਤੰਗਨ ਮਾਨ ਮਲੈਗੇ॥
ਸ੍ਰੀ ਪਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਿਨੁ

ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖੇ ਨਿਵਯੋਨਿ ਭਗਤੀ ॥੧॥
ਤਿਆਗ ਜਹਾਨੁ ਨਿਦਾਨ ਚਲੈਗੇ ॥੫॥੨੫॥
ਬੀਰ ਅਪਾਰ ਬਡੇ ਬਰਿਆਰ
ਅਬਿਚਾਰਹਿ ਸਾਰ ਕੀ ਧਾਰ ਭਛੰਯਾ ॥
ਤੋਰਤ ਦੇਸ ਮਲਿੰਦ ਮਵਾਸਨ
ਮਾਤੇ ਗਜਾਨ ਕੇ ਮਾਨ ਮਲਯਾ ॥
ਗਾੜੇ ਗੜਾਨ ਕੇ ਤੋੜਨਹਾਰ
ਸੁ ਬਾਤਨ ਹੀ ਚਕ ਚਾਰ ਲਵਯਾ ॥
ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਸਭ ਕੋ ਸਿਰਨਾਇਕ
ਜਾਚਿਕ ਅਨੇਕ ਸੁ ਏਕ ਦਿਵਯਾ ॥੬॥੨੬॥
ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਫਨਿੰਦ ਨਿਸਾਚਰ
ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਭਵਾਨ ਜਪੈਗੇ ॥
ਜੀਵ ਜਿਤੇ ਜਲ ਮੈ ਥਲ ਮੈ
ਪਲ ਹੀ ਪਲ ਮੈ ਸਭ ਥਾਪ ਬਪੈਗੇ ॥
ਪੁੰਨ ਪ੍ਰਤਾਪਨ ਬਾਢ ਜੈਤ ਧੁਨ
ਪਾਪਨ ਕੇ ਬਹੁ ਪੰਜ ਖਪੈਗੇ ॥

ੴ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਰਯੋ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥ ੧ ॥

ਸਾਧ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਫਿਰੈ ਜਗ
ਸਤੁ ਸਭੈ ਅਵਲੋਕ ਚਪੈਗੇ॥੨॥੨੨॥

ਮਾਨਵ ਇੰਦ੍ਰ ਗਜਿੰਦ੍ਰ ਨਰਾਧਪ
ਜੋਨ ਤਿਲੋਕ ਕੋ ਰਾਜੁ ਕਰੈਗੇ॥

ਕੋਟਿ ਇਸਨਾਨ ਗਜਾਦਿਕ ਦਾਨ
ਅਨੇਕ ਸਅੰਬਰ ਸਾਜ ਬਰੈਗੇ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸਰ ਬਿਸਨ ਸਚੀਪਤ
ਅਤ ਫਸੇ ਜਮ ਫਾਸ ਪਰੈਗੇ॥

ਜੇ ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਸ ਹੈ ਪਗ
ਤੇ ਨਰ ਫੇਰ ਨ ਦੇਹ ਧਰੈਗੇ॥੮॥੨੮॥

ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਦੋਊ ਲੋਚਨ ਮੂੰਦ ਕੈ
ਬੈਠਿ ਰਹਿਓ ਬਕ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇਓ॥

ਨਾਤ ਫਿਰਿਓ ਲੀਏ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ
ਲੋਕ ਗਇਓ ਪਰਲੋਕ ਗਵਾਇਓ॥

ਬਾਸ ਕੀਓ ਬਿਖਿਆਨ ਸੋ ਬੈਠ ਕੈ

ਐਸੇ ਹੀ ਐਸੇ ਸੁ ਬੈਸ ਬਿਤਾਇਓ॥

ਸਾਚੁ ਕਹੋ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਕੈ

ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮੁ ਕੀਓ

ਤਿਨ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਓ॥੯॥੨੯॥

ਕਾਹੂ ਲੈ ਪਾਹਨ ਪੂਜ ਧਰਿਓ ਸਿਰ

ਕਾਹੂ ਲੈ ਲਿੰਗੁ ਗਰੇ ਲਟਕਾਇਓ ।

ਕਾਹੂ ਲਖਿਓ ਹਰਿ ਅਵਾਚੀ ਦਿਸਾ ਮਹਿ

ਕਾਹੂ ਪਛਾਹ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਓ॥

ਕੋਊ ਬੁਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਤ ਹੈ ਪਸੁ

ਕੋਊ ਮ੍ਰਿਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਨ ਧਾਇਓ॥

ਕੂਰ ਕ੍ਰਿਆ ਉਰਝਿਓ ਸਭਹੀ ਜਗੁ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਓ॥੧੦॥੩੦॥

ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥
ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥

ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ॥ਚੌਪਈ॥

ਹਮਰੀ ਕਰੋ ਹਾਥ ਦੈ ਰਛਾ॥

ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਚਿਤ ਕੀ ਇੱਛਾ॥

ਤਵ ਚਰਨਨ ਮਨ ਰਹੈ ਹਮਾਰਾ॥

ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ॥੧॥

ਹਮਰੇ ਦੁਸਟ ਸਭੈ ਤੁਮ ਘਾਵਹੁ॥

ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਮੋਹਿ ਬਚਾਵਹੁ॥

ਸੁਖੀ ਬਸੈ ਮੋਰੋ ਪਰਿਵਾਰਾ॥

ਸੇਵਕਿ ਸਿੱਖਯ ਸਭੈ ਕਰਤਾਰਾ॥੨॥

ਮੋ ਰੱਛਾ ਨਿਜੁ ਕਰ ਦੈ ਕਰਿਯੈ॥

ਸਭ ਬੈਰਿਨ ਕੋ ਆਜ ਸੰਘਰਿਯੈ॥

ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ਆਸਾ॥

ਤੋਰਿ ਭਜਨ ਕੀ ਰਹੈ ਪਯਾਸਾ॥੩॥

ਤੁਮਹਿ ਛਾਡਿ ਕੋਈ ਅਵਰ ਨ ਧਯਾਉ॥

ਜੋ ਬਰ ਚਾਹੈ ਸੁ ਤੁਮ ਤੇ ਪਾਉ॥

ਸੇਵਕ ਸਿੰਘੜ ਹਮਾਰੇ ਤਾਰਿਯਹਿ॥

ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਸਤੁ ਹਮਾਰੇ ਮਾਰਿਯਹਿ॥੪॥

ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੇ ਮੁਝੇ ਉਬਰਿਯੈ॥

ਮਰਨ ਕਾਲ ਕਾ ਭਾਸ ਨਿਵਰਿਯੈ॥

ਹੂਜੋ ਸਦਾ ਹਮਾਰੇ ਪੰਛਾ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਧੁਜ ਜੁ ਕਰਿਯਹੁ ਰੱਛਾ॥੫॥

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਮੁਹਿ ਰਾਖਨਹਾਰੇ॥

ਸਾਹਿਬ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਪਯਾਰੇ॥

ਦੀਨ ਬੰਧ ਦੁਸਟਨ ਕੇ ਹੰਤਾ॥

ਤੁਮਹੋ ਪੁਰੀ ਚਤੁਰ ਦਸ ਕੰਤਾ॥੬॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਪੁ ਧਰਾ॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਸਿਵਜੂ ਅਵਤਰਾ॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਕਰਿ ਬਿਸਨ ਪ੍ਰਕਾਸਾ॥

ਸਕਲ ਕਾਲ ਕਾ ਕਿਯਾ ਤਮਾਸਾ॥੨॥

ਜਵਨ ਕਾਲ ਜੋਗੀ ਸਿਵ ਕੀਯੋ॥

ਬੇਦ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੂ ਬੀਯੋ॥

ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਲੋਕ ਸਵਾਰਾ॥

ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਾਹਿ ਹਮਾਰਾ॥੩॥

ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਜਗਤ ਬਨਾਯੋ॥

ਦੇਵ ਦੈਤ ਜੱਛਨ ਉਪਜਾਯੋ॥

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਏਕੈ ਅਵਤਾਰਾ॥

ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਸਮਝਿਯਹੁ ਹਮਾਰਾ॥੪॥

ਨਮਸਕਾਰ ਤਿਸਹੀ ਕੋ ਹਮਾਰੀ॥

ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਜਿਨ ਆਪ ਸਵਾਰੀ॥

ਸਿਵਕਨ ਕੋ ਸਵ ਗੁਨ ਸੁਖ ਦੀਯੋ॥

ਸਤਨ ਕੇ ਪਲ ਮ ਬਧ ਕੀਯਾ॥੧੦॥

ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਤ॥

ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨਤ॥

ਚੀਟੀ ਤੇ ਕੁੰਚਰ ਅਸਬੂਲਾ॥

ਸਭ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਿਸਟਿ ਕਰਿ ਫੂਲਾ॥੧੧॥

ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਪਾਏ ਤੇ ਦੁਖੀ॥

ਸੁਖ ਪਾਏ ਸਾਧਨ ਕ ਸੁਖੀ॥

ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੈ॥

ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਪਟ ਪਟ ਕੀ ਜਾਨੈ॥੧੨॥

ਜਬ ਉਦਕਰਖ ਕਰਾ ਕਰਤਾਰਾ॥

ਪ੍ਰਜਾ ਧਰਤ ਤਬ ਦੇਹ ਅਪਾਰਾ॥

ਜਬ ਆਕਰਖ ਕਰਤ ਹੋ ਕਬਹੂੰ॥

ਤੁਮ ਮੈ ਮਿਲਤ ਦੇਹ ਧਰ ਸਭਹੂੰ॥੧੩॥

ਜੇਤੇ ਬਦਨ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਧਾਰੈ॥

ਆਪੁ ਆਪਨੀ ਬੁਝਿ ਉਚਾਰੈ॥

ਤੁਮ ਸਭਹੀ ਤੇ ਰਹਤ ਨਿਰਾਲਮ॥

ਜਾਨਤ ਬੇਦ ਭੇਦ ਅਰ ਆਲਮ॥੧੪॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰ ਨ੍ਰਿਲੰਭ॥

ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਦਿ ਅਸੰਭ॥

ਤਾ ਕਾ ਮੂੜ ਉਚਾਰਤ ਭੇਦਾ॥

ਜਾ ਕੋ ਭੇਵ ਨ ਪਾਵਤ ਬੇਦਾ॥੧੫॥

ਤਾ ਕੋ ਕਰਿ ਪਾਹਨ ਅਨੁਮਾਨਤ॥

ਮਹਾ ਮੂੜ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਤ॥

ਮਹਾਂਦੇਵ ਕੋ ਕਹਤ ਸਦਾ ਸਿਵ॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਾ ਚੀਨਤ ਨਹਿ ਭਿਵ॥੧੬॥

ਆਪੁ ਆਪੁਨੀ ਬੁਧਿ ਹੈ ਜੇਤੀ॥

ਬਰਨਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਹਿ ਤੇਤੀ॥

ਤੁਮਰਾ ਲਖਾ ਨ ਜਾਇ ਪਸਾਰਾ॥

ਕਿਹੋ ਬਿਧਿ ਸਜਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਸਾਰਾ॥੧੭॥

ਏਕੈ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪਾ॥

ਰੰਕ ਭਯੋ ਰਾਵ ਕਹੀ ਕੁਪਾ।

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਕੀਨੀ॥

ਉਤਤੁਜ ਖਾਨਿ ਬਹਰਿ ਰਚਿ ਦੀਨੀ॥੧੮॥

ਕਹੂੰ ਫੂਲਿ ਰਾਜਾ ਹੈ ਬੇਠਾ।

ਕਹੂੰ ਸਿਮਟਿ ਭਯੋ ਸਕਰ ਇਕੈਠਾ॥

ਸਿਗਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਦਿਖਾਇ ਅਚੰਭਵ॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਰੂਪ ਸੁਖੰਭਵ॥੧੯॥

ਅਬ ਰੱਛਾ ਮੇਰੀ ਤੁਮ ਕਰੋ॥

ਸਿਖੜ ਉਬਾਰਿ ਅਸਿਖੜ ਸੰਘਰੋ॥

ਦੁਸਟ ਜਿਤੇ ਉਠਵਤ ਉਤਪਾਤਾ।

ਸਕਲ ਮਲੇਛ ਕਰੋ ਰਣ ਘਾਤਾ॥੨੦॥

ਜੇ ਅਸਿਧੁਜ ਤਵ ਸਰਨੀ ਪਰੇ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਸਟ ਦੁਖਿਤ ਹੈ ਮਰੇ॥

ਪੁਰਖ ਜਵਨ ਪਗੁ ਪਰੇ ਤਿਹਾਰੇ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਮ ਸੰਕਟ ਸਭ ਟਾਰੇ॥੨੧॥

ਜੋ ਕਲਿ ਕੋ ਇਕ ਬਾਰ ਧਿਆ ਹੈ॥

ਤਾ ਕੇ ਕਾਲ ਨਿਕਟ ਨਹਿ ਐਹੈ॥

ਰਛਾ ਹੋਇ ਤਾਹਿ ਸਭ ਕਾਲਾ॥

ਦੁਸਟ ਅਰਿਸਟ ਟਰੇ ਤਤਕਾਲਾ॥੨੨॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਨ ਜਾਂਹਿ ਨਿਹਰਿਹੋ॥

ਤਾ ਕੇ ਤਾਪ ਤਨਿਕ ਮਹਿ ਹਰਿਹੋ॥

ਰਿਧਿ ਸਿੱਧਿ ਘਰ ਮੋਂ ਸਭ ਹੋਈ॥

ਦੁਸਟ ਛਾਹ ਛੂ ਸਕੈ ਨ ਕੋਈ॥੨੩॥

ਏਕ ਬਾਰ ਜਿਨ ਤੁਮੈਂ ਸੰਭਾਰਾ॥

ਕਾਲ ਫਾਂਸ ਤੇ ਤਾਹਿ ਉਬਾਰਾ॥

ਜਿਨ ਨਰ ਨਾਮ ਤਿਹਾਰੋ ਕਹਾ॥

ਦਾਰਿਦ ਦੁਸਟ ਦੋਖ ਤੇ ਰਹਾ॥੨੪॥

ਖਤਗਕੇਤ ਮੈਂ ਸਰਨਿ ਤਿਹਾਰੀ॥

ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ॥

ਸਰਬ ਠੌਰ ਮੋਂ ਹੋਹੁ ਸਹਾਈ॥

ਦੁਸਟ ਦੋਖ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ॥੨੫॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਮ ਪਰ ਜਗ ਮਾਤਾ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਾ ਪੂਰਨ ਸੁਭ ਰਾਤਾ॥

ਕਿਲਬਿਖ ਸਕਲ ਦੇਹ ਕੋ ਹਰਤਾ॥

ਦੁਸਟ ਦੋਖਿਯਨ ਕੋ ਛੈ ਕਰਤਾ॥੨੬॥

ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਧੁਜ ਜਬ ਭਏ ਦਿਆਲਾ॥

ਪੂਰਨ ਕਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਤਤਕਾਲਾ॥

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਵੈ ਸੋਈ॥

ਦੂਖ ਨ ਤਿਸੈ ਬਿਆਪਤ ਕੋਈ॥੨੭॥

ਅੜਿਲ॥

ਸੁਨੈ ਗੁੰਗ ਜੋ ਯਾਹਿ

ਸੁ ਰਸਨਾ ਪਾਵਈ॥

ਸੁਨੈ ਮੂੜ ਚਿਤ ਲਾਇ

ਚਤੁਰਤਾ ਆਵਈ॥

ਦੂਖ ਦਰਦ ਭੋ

ਚੋਪਈ ਸਾਹਿਬ

ਨਿਕਟ ਨ ਤਿਨ ਨਰ ਕੇ ਰਹੈ॥

ਹੋ ਜੋ ਯਾ ਕੀ

ਏਕ ਬਾਰ ਚੋਪਈ ਕੋ ਕਹੈ॥੨੮॥

ਚੋਪਈ॥

ਸੰਬਤ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸਹਸ ਭਣਿਜੈ॥

ਅਰਧ ਸਹਸ ਫੁਨਿ ਤੀਨਿ ਕਹਿਜੈ॥

ਭਾਦ੍ਰਵ ਸੁਦੀ ਅਸਟਮੀ ਰਵਿ ਵਾਰਾ॥

ਤੀਰ ਸਤ੍ਰਦ੍ਰਵ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ॥੨੯॥

ਸ੍ਰੈਯਾ॥

ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ

ਤਬ ਤੇ ਕੋਊ ਆਖ ਤਰੇ ਨਹੀ ਆਨਯੋ॥

ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ

ਅਨੇਕ ਕਹੈ ਮਤ ਏਕ ਨ ਮਾਨਯੋ॥

ਸਿੰਮ੍ਰਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਬੈ

ਬਹੁ ਭੇਦ ਕਹੈ ਹਮ ਏਕ ਨ ਜਾਨਯੋ॥

[illegible]

ਸ੍ਰੀ ਅਸਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰਿ

ਮੈ ਨ ਕਹਯੋ ਸਬ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨਯੋ॥੧॥੮੬੩॥

ਦੇਹਰਾ॥

ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕਓ ਛਾਡਿ ਕੈ

ਗਹਯੋ ਤੁਹਾਰੋ ਦੁਆਰ॥

ਬਾਂਹਿ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਅਸ

ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰਾ॥੨॥੮੬੪॥

ਅਨੰਦੁ ਸਾਹਿਬ

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਨੰਦੁ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤ ਪਾਇਆ ਸਹਜ ਸੇਤੀ

ਮਨਿ ਵਜੀਆ ਵਾਧਾਈਆ॥

ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰਵਾਰ ਪਰੀਆ

ਸਬਦ ਗਾਵਣ ਆਈਆ॥

ਸਬਦੋ ਤ ਗਾਵਹੁ ਹਰੀ ਕੇਰਾ

ਮਨਿ ਜਿਨੀ ਵਸਾਇਆ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥੧॥

ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਵਏ ॥

ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ

ਵਾਜੇ ਸਬਦ ਘਨੇਰੇ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ

ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ॥੩॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ ॥

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਮੇਰਾ

ਜਿਨਿ ਭੁਖਾ ਸਭਿ ਗਵਾਈਆ ॥

ਕਰਿ ਸਾਤਿ ਸੁਖ ਮਨਿ ਆਇ ਵਸਿਆ

ਜਿਨਿ ਇਛਾ ਸਭਿ ਪੁਜਾਈਆ ॥

ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਵਿਟਹੁ

ਜਿਸ ਦੀਆ ਏਹਿ ਵਡਿਆਈਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ

ਸਬਦਿ ਧਰਹੁ ਪਿਆਰੋ ॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ ॥੪॥

ਵਾਜੇ ਪੰਚ ਸਬਦ

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ॥

ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ ਸਬਦ ਵਾਜੇ

ਕਲਾ ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਧਾਰੀਆ॥

ਪੰਚ ਦੂਤ ਤੁਧੁ ਵਸਿ ਕੀਤੇ

ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿਆ॥

ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ਪਾਇਆ ਤੁਧੁ ਜਿਨ ਕਉ

ਸਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਕੈ ਲਾਗੇ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤਹ ਸੁਖੁ ਹੋਆ

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ॥੫॥

ਸਾਚੀ ਲਿਵੈ ਬਿਨੁ ਦੇਹ ਨਿਮਾਣੀ॥

ਦੇਹ ਨਿਮਾਣੀ ਲਿਵੈ ਬਾਝਹੁ

ਕਿਆ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰੀਆ ॥

ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਸਮਰਥ ਕੋਇ ਨਾਹੀ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਬਨਵਾਰੀਆ ॥

ਏਸ ਨਉ ਹੋਰੁ ਬਾਉ ਨਾਹੀ

ਸਬਦਿ ਲਾਗਿ ਸਵਾਰੀਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਲਿਵੈ ਬਾਝਹੁ

ਕਿਆ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰੀਆ ॥੬॥

ਆਨੰਦੁ ਆਨੰਦੁ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ

ਆਨੰਦੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ॥

ਜਾਣਿਆ ਆਨੰਦੁ ਸਦਾ ਗੁਰ ਤੇ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਿਲਵਿਖ ਕਟੇ

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਿਆ ॥

ਅੰਦਰਹੁ ਜਿਨ ਕਾ ਮੋਹੁ ਤੁਟਾ

ਤਿਨ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਚੈ ਸਵਾਰਿਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹੁ ਅਨੰਦੁ ਹੈ

ਆਨੰਦੁ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ॥੭॥

ਬਾਬਾ ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇਰਾ
ਗਾਵਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ
ਕਥਿਹੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੯॥

ਏ ਮਨ ਚੰਚਲਾ
ਚਤੁਰਾਈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥

ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ
ਤੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨ ਮੇਰਿਆ ॥

ਏਹੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ
ਜਿਨਿ ਏਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥

ਮਾਇਆ ਤ ਮੋਹਣੀ ਤਿਨੈ ਕੀਤੀ
ਜਿਨਿ ਠਗਉਲੀ ਪਾਈਆ ॥

ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਤਿਸੈ ਵਿਟਹੁ
ਜਿਨਿ ਮੋਹੁ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਚੰਚਲ

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇਰਾ
ਗਾਵਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ
ਕਥਿਹੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੯॥

ਏ ਮਨ ਚੰਚਲਾ
ਚਤੁਰਾਈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥

ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ
ਤੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨ ਮੋਰਿਆ ॥

ਏਹੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ
ਜਿਨਿ ਏਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥

ਮਾਇਆ ਤ ਮੋਹਣੀ ਤਿਨੈ ਕੀਤੀ
ਜਿਨਿ ਠਗਉਲੀ ਪਾਈਆ ॥

ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਤਿਸੈ ਵਿਟਹੁ
ਜਿਨਿ ਮੋਹੁ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਚੰਚਲ

ਚਤੁਰਾਈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧੦॥

ਏ ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ

ਤੂ ਸਦਾ ਸਚ ਸਮਾਲੇ ॥

ਏਹੁ ਕੁਟੰਬ ਤੂ ਜਿ ਦੇਖਦਾ

ਚਲੈ ਨਾਹੀ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥

ਸਾਥਿ ਤੇਰੈ ਚਲੈ ਨਾਹੀ

ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕਿਓ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥

ਐਸਾ ਕੰਮ ਮੂਲੇ ਨ ਕੀਚੈ

ਜਿਤੁ ਅੰਤਿ ਪਛਤਾਈਐ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦਸੁ ਸੁਣਿ ਤੁ

ਹੋਵੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਪਿਆਰੇ

ਤੂ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥੧੧॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰਾ

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥

ਅੰਤੋ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ ਤੇਰਾ
ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਤੂ ਜਾਣਹੇ ॥
ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਖੇਲੁ ਤੇਰਾ
ਕਿਆ ਕੋ ਆਖਿ ਵਖਾਣਏ ॥
ਆਖਹਿ ਤ ਵੇਖਹਿ ਸਭੁ ਤੂਹੈ
ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤੂ ਸਦਾ ਅਗੰਮੁ ਹੈ
ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖੋਜਦੇ
ਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥
ਪਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨੀ
ਸਚਾ ਮਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਉਪਾਏ
ਇਕਿ ਵੇਖਿ ਪਰਸਣਿ ਆਇਆ ॥
ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਚੂਕਾ

੨. ਅਨੰਦੁ ਸਾਹਿਬ ੨੨ ੨੩ ੨੪ ੨੫ ੨੬ ੨੭ ੨੮ ੨੯ ੩੦ ੩੧ ੩੨ ੩੩ ੩੪ ੩੫ ੩੬ ੩੭ ੩੮ ੩੯ ੪੦ ੪੧ ੪੨ ੪੩ ੪੪ ੪੫ ੪੬ ੪੭ ੪੮ ੪੯ ੫੦ ੫੧ ੫੨ ੫੩ ੫੪ ੫੫ ੫੬ ੫੭ ੫੮ ੫੯ ੬੦ ੬੧ ੬੨ ੬੩ ੬੪ ੬੫ ੬੬ ੬੭ ੬੮ ੬੯ ੭੦ ੭੧ ੭੨ ੭੩ ੭੪ ੭੫ ੭੬ ੭੭ ੭੮ ੭੯ ੮੦ ੮੧ ੮੨ ੮੩ ੮੪ ੮੫ ੮੬ ੮੭ ੮੮ ੮੯ ੯੦ ੯੧ ੯੨ ੯੩ ੯੪ ੯੫ ੯੬ ੯੭ ੯੮ ੯੯ ੧੦੦

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਲਾ ਭਾਇਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਸਨੋ ਆਪਿ ਤਠਾ

ਤਿਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥੧੩॥

ਭਗਤਾ ਕੀ ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ॥

ਚਾਲਾ ਨਿਰਾਲੀ ਭਗਤਾਹ ਕੇਰੀ

ਬਿਖਮ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ॥

ਲਬ ਲੋਭ ਅਹੰਕਾਰ ਤਜਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ

ਬਹੁਤ ਨਾਹੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਖੰਨਿਆਹ ਤਿਖੀ ਵਾਲਹ ਨਿਕੀ

ਏਤ ਮਾਰਗਿ ਜਾਣਾ ॥

ਗਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਠੀ ਆਪ ਤਜਿਆ

ਹਰਿ ਵਾਸਨਾ ਸਮਾਣੀ ॥

ਕੋਹੈ ਠਾਠਕ ਸਾਲ ਕਤਾੜਾ

ਜਗਾ ਜਗਾ ਨਿਜਾਲੀ ॥੧੪॥

ਜਿਉ ਤੇ ਕਲਾਇਹਿ ਤਿਛ ਕਲਹੁ ਧਆਪੀ

ਹੋਰੁ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ॥

ਜਿਵ ਤੂ ਚਲਾਇਹਿ ਤਿਵੈ ਚਲਹ

ਜਿਨਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਹੇ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਨ ਨਾਮਿ ਲਾਇਹਿ

ਸਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੇ ॥

ਜਿਸਨੋ ਕਥਾ ਸੁਣਾਇਹਿ ਆਪਣੀ

ਸਿ ਗੁਰਦੁਆਰੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੇ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵਹੇ ॥੧੫॥

ਏਹੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਬਦੁ ਸੁਹਾਵਾ ॥

ਸਬਦੋ ਸੁਹਾਵਾ ਸਦਾ ਸੋਹਿਲਾ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਇਆ ॥

ਏਹੁ ਤਿਨ ਕੈ ਮੰਨਿ ਵਸਿਆ

ਜਿਨ ਧੁਰਹੁ ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ॥

ਇਕਿ ਫਿਰਹਿ ਘਨੇਰੇ ਕਰਹਿ ਗਲਾ

ਗਲੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਬਦੁ ਸੋਹਿਲਾ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਇਆ ॥੧੬॥

ਪਵਿਤੁ ਹੋਏ ਸੇ ਜਨਾ

ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥

ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਪਵਿਤੁ ਹੋਏ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥

ਪਵਿਤੁ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੁਟੰਬ ਸਹਿਤ ਸਿਉ

ਪਵਿਤੁ ਸੰਗਤਿ ਸਬਾਈਆ ॥

ਕਹਦੇ ਪਵਿਤੁ ਸੁਣਦੇ ਪਵਿਤੁ

ਸੇ ਪਵਿਤੁ ਜਿਨੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੇ ਪਵਿਤੁ

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੧੭॥

ਕਰਮੀ ਸਹਜੁ ਨ ਊਪਜੈ

ਵਿਣੁ ਸਹਜੈ ਸਹਸਾ ਨ ਜਾਇ ॥

ਨਹ ਜਾਇ ਸਹਸਾ ਕਿਤੈ ਸੰਜਮਿ
ਰਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
ਸਹਸੈ ਜੀਉ ਮਲੀਣੁ ਹੈ
ਕਿਤੁ ਸੰਜਮਿ ਧੋਤਾ ਜਾਏ ॥
ਮੰਨੁ ਧੋਵਹੁ ਸਬਦਿ ਲਾਗਹੁ
ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹਹੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਜੁ ਉਪਜੈ
ਇਹ ਸਹਸਾ ਇਵ ਜਾਇ ॥੧੮॥
ਜੀਅਹੁ ਮੈਲੇ ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲ ॥
ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲ ਜੀਅਹੁ ਤ ਮੈਲੇ
ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਜੂਐ ਹਾਰਿਆ ॥
ਏਹ ਤਿਸਨਾ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਲਗਾ
ਮਰਣੁ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
ਵੇਦਾ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਉਤਮੁ ਸੋ ਸੁਣਹਿ ਨਾਹੀ
ਫਿਰਹਿ ਜਿਉ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਸਚੁ ਤਜਿਆ ਕੂੜੇ ਲਾਗੇ
ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਜੂਐ ਹਾਰਿਆ ॥੧੯॥

ਜੀਅਹੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲ ॥
ਬਾਹਰਹੁ ਤ ਨਿਰਮਲ ਜੀਅਹੁ ਨਿਰਮਲ
ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਕਰਣੀ ਕਮਾਣੀ ॥

ਕੂੜ ਕੀ ਸੋਇ ਪਹੁਚੈ ਨਾਹੀ
ਮਨਸਾ ਸਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥

ਜਨਮੁ ਰਤਨੁ ਜਿਨੀ ਖਟਿਆ
ਭਲੇ ਸੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਮੰਨੁ ਨਿਰਮਲੁ
ਸਦਾ ਰਹਹਿ ਗੁਰ ਨਾਲੇ ॥੨੦॥

ਜੇ ਕੋ ਸਿਖੁ

ਗੁਰੂ ਸੇਤੀ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਵੈ ॥

ਹੋਵੈ ਤ ਸਨਮੁਖੁ ਸਿਖੁ ਕੋਈ

ਜੀਅਹੁ ਰਹੈ ਗੁਰ ਨਾਲੇ ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਏ
ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਸਮਾਲੇ ॥

ਆਪੁ ਛਡਿ ਸਦਾ ਰਹੈ ਪਰਣੈ
ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਏ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ
ਸੋ ਸਿਖੁ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਏ ॥੨੧॥

ਜੇ ਕੋ ਗੁਰ ਤੇ ਵੇਮੁਖੁ ਹੋਵੈ
ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥

ਪਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਰਥੈ ਕੋਈ
ਪੁਛਹੁ ਬਿਬੇਕੀਆ ਜਾਏ ॥

ਅਨੇਕ ਜੂਨੀ ਭਰਮਿ ਆਵੈ
ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥

ਫਿਰਿ ਮੁਕਤਿ ਪਾਏ ਲਾਗਿ ਚਰਣੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਹੁ

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥੨੨॥

ਆਵਹੁ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੇ ਪਿਆਰਿਹੋ
ਗਾਵਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥

ਬਾਣੀ ਤ ਗਾਵਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇਰੀ
ਬਾਣੀਆ ਸਿਰਿ ਬਾਣੀ ॥

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ ਹੋਵੇ
ਹਿਰਦੈ ਤਿਨਾ ਸਮਾਣੀ ॥

ਪੀਵਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਹਰਿ ਰੰਗ
ਜਪਿਹੁ ਸਾਰਿਗਪਾਣੀ ।

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਦਾ ਗਾਵਹੁ
ਏਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥੨੩॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ

ਹੋਰ ਕਚੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥

ਬਾਣੀ ਤ ਕਚੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਝਹੁ

ਹੋਰ ਕਚੀ ਬਾਣੀ ॥

ਕਹਦੇ ਕਚੇ ਸੁਣਦੇ ਕਚੇ

ਕਚੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਤ ਕਰਹਿ ਰਸਨਾ

ਕਹਿਆ ਕਛੂ ਨ ਜਾਣੀ ॥

ਚਿਤੁ ਜਿਨ ਕਾ ਹਿਰਿ ਲਇਆ ਮਾਇਆ

ਬੋਲਨਿ ਪਏ ਰਵਾਣੀ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਝਹੁ

ਹੋਰ ਕਚੀ ਬਾਣੀ ॥੨੪॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਤਨੁ ਹੈ

ਹੀਰੇ ਜਿਤੁ ਜੜਾਉ ॥

ਸਬਦੁ ਰਤਨੁ ਜਿਤੁ ਮੰਨੁ ਲਾਗਾ

ਏਹੁ ਹੋਆ ਸਮਾਉ ॥

ਸਬਦੁ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਮਿਲਿਆ

ਸਚੈ ਲਾਇਆ ਭਾਉ ॥

ਆਪੇ ਹੀਰਾ ਰਤਨੁ ਆਪੇ

ਤਤੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥

ਤਤੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ਗੁਰੂ ਬਾਝਹੁ

ਤਤੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥

ਤਿਹੀ ਗੁਣੀ ਸੰਸਾਰੁ ਭ੍ਰਮਿ ਸੁਤਾ

ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੇ ਜਨ ਜਾਗੇ

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ

ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੋ ਤਤੁ ਪਾਏ

ਜਿਸਨੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ

ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥੨੭॥

ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕਰੇ

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥

ਮਨਹੁ ਕਿਉ ਵਿਸਾਰੀਐ ਏਵਡੁ ਦਾਤਾ

ਜਿ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਆਹਾਰੁ ਪਹੁਚਾਵਏ ॥

ਓਸਨੋ ਕਿਹੁ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੀ

ਜਿਸ ਨਉ ਆਪਣੀ ਲਿਵ ਲਾਵਏ ॥

ਆਪਣੀ ਲਿਵ ਆਪੇ ਲਾਏ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੀਐ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਵਡੁ ਦਾਤਾ

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥੨੮॥

ਜੈਸੀ ਅਗਨਿ ਉਦਰ ਮਹਿ

ਤੈਸੀ ਬਾਹਰਿ ਮਾਇਆ ॥

ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਸਭ ਇਕੋ ਜੇਹੀ

ਕਰਤੈ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾ ਜੰਮਿਆ

ਪਰਵਾਰਿ ਭਲਾ ਭਾਇਆ ॥

ਲਿਵ ਛੁੜਕੀ ਲਗੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ

ਮਾਇਆ ਅਮਰੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥

ਏਹ ਮਾਇਆ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਵਿਸਰੈ

ਮੋਹੁ ਉਪਜੈ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਲਾਇਆ ॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੩੦॥

ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ

ਮਨੁ ਵਣਜਾਰਾ ॥

ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ ਮਨੁ ਵਣਜਾਰਾ

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਰਾਸਿ ਜਾਣੀ ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਤ ਜਪਿਹੁ ਜੀਅਹ

ਲਾਹਾ ਖਟਿਹੁ ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਏਹੁ ਧਨੁ ਤਿਨਾ ਮਿਲਿਆ

ਜਿਨ ਹਰਿ ਆਪੇ ਭਾਣਾ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ

ਮਨੁ ਹੋਆ ਵਣਜਾਰਾ । ੩੧॥

ਏ ਰਸਨਾ ਤੂ ਅਨਰਸਿ ਰਾਚਿ ਰਹੀ

ਤੇਰੀ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ॥

ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ਹੋਰਤੁ ਕਿਤੈ

ਜਿਚਰੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਲੈ ਨ ਪਾਇ ॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇ ਪਲੈ ਪੀਐ ਹਰਿ ਰਸੁ

ਬਹੁਤਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥

ਏਹੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਕਰਮੀ ਪਾਈਐ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਆਇ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹੋਰਿ ਅਨਰਸ ਸਭਿ ਵੀਸਰੇ

ਜਾ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੩੨॥

ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ

ਹਰਿ ਤਮ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਖੀ

ਤਾ ਤੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥

ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਰਖੀ ਤੁਧੁ ਵਿਚਿ

ਤਾ ਤੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਮਾਤਾ ਆਪੇ ਪਿਤਾ

ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਉਪਾਇ ਜਗਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿਆ ਤਾ ਚਲਤੁ ਹੋਆ

ਚਲਤੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਮੂਲੁ ਰਚਿਆ

ਜੋਤਿ ਰਾਖੀ

ਤਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥੩੩॥

ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ

ਪ੍ਰਭ ਆਗਮੁ ਸੁਣਿਆ ॥

ਹਰਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਉ ਸਖੀ

ਗ੍ਰਿਹੁ ਮੰਦਰੁ ਬਣਿਆ ॥

ਹਰਿ ਗਾਉ ਮੰਗਲੁ ਨਿਤ ਸਖੀਏ

ਸੋਗੁ ਦੂਖੁ ਨ ਵਿਆਪਏ ॥

ਗੁਰ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਦਿਨ ਸਭਾਗੇ

ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਜਾਪਏ ॥

ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਾਣੀ

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਗੋ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੋ ॥੩੪॥

ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਕੈ
ਕਿਆ ਤੁਧੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
ਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ਤੁਧੁ ਸਰੀਰਾ
ਜਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਰਚਨੁ ਰਚਿਆ
ਸੋ ਹਰਿ ਮਨਿ ਨ ਵਸਾਇਆ ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਿਆ
ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਆ
ਜਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੩੫॥
ਏ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਮੇਰਿਹੋ
ਹਰਿ ਤੁਮ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਧਰੀ
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ ॥
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ
ਨਦਰੀ ਹਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥

ਏਹੁ ਵਿਸੁ ਸੰਸਾਰ ਤੁਮ ਦੇਖਦੇ

ਏਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪੁ ਹੈ

ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿਆ

ਜਾ ਵੇਖਾ ਹਰਿ ਇਕੁ ਹੈ

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹਿ ਨੇਤ੍ਰ ਅਧ ਸੇ

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ

ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੋਈ ॥੩੬॥

ਏ ਸੁਣਹੁ ਮੇਰਿਹੋ

ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ ॥

ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ ਸਰੀਰਿ ਲਾਏ

ਸੁਣਹੁ ਸਤਿ ਬਾਣੀ ॥

ਜਿਤੁ ਸੁਣੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਆ

ਰਸਨਾ ਰਸਿ ਸਮਾਣੀ ॥

ਸਚੁ ਅਲਖ ਵਿਡਾਣੀ
ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਏ ॥
ਕਹੇ ਨਾਨਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਣਹੁ
ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੋਵਹੁ
ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ ॥੩੭॥
ਹਰਿ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੈ
ਵਾਜਾ ਪਵਣੁ ਵਜਾਇਆ ॥
ਵਜਾਇਆ ਵਾਜਾ ਪਉਣ
ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪਰਗਟੁ ਕੀਏ
ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾਇਆ ॥
ਗੁਰ ਦੁਆਰੈ ਲਾਇ ਭਾਵਨੀ
ਇਕਨਾ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ਤਹ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਨਾਉ ਨਵ ਨਿਧਿ
ਤਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਪਾਇਆ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੈ ਜੀਉ

ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੈ

ਵਾਜਾ ਪਵਣੁ ਵਜਾਇਆ ॥੩੮॥

ਏਹੁ ਸਾਚਾ ਸੋਹਿਲਾ

ਸਾਚੈ ਘਰਿ ਗਾਵਹੁ ॥

ਗਾਵਹੁ ਤ ਸੋਹਿਲਾ ਘਰਿ ਸਾਚੈ

ਜਿਥੈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਧਿਆਵਹੇ ॥

ਸਚੇ ਧਿਆਵਹਿ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਬੁਝਾਵਹੇ ॥

ਇਹੁ ਸਚੁ ਸਭਨਾ ਕਾ ਖਸਮੁ ਹੈ

ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਸੋ ਜਨੁ ਪਾਵਹੇ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੁ ਸੋਹਿਲਾ

ਸਚੈ ਘਰਿ ਗਾਵਹੇ ॥੩੯॥

ਅਨੰਦੁ ਸੁਣਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ

ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ

ਉਤਰੇ ਸਗਲ ਵਿਸਰੇ ॥

ਦੁਖ ਰੋਗ ਸੰਤਾਪ ਉਤਰੇ

ਸੁਣੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥

ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਭਏ ਸਰਸੇ

ਪੁਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੀ ॥

ਸੁਣਤੇ ਪੁਨੀਤ ਕਹਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੁਰੇ ॥

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੇ

ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੁਰੇ ॥੪੦॥੧॥

ਰਹਗਾਂਸਿ ਸਾਹਿਬ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸਲੋਕ ਮ: ੧॥

ਦੁਖ ਦਾਰੂ ਸੁਖ ਰੋਗੁ ਭਇਆ

ਜਾ ਸੁਖ ਤਾਮਿ ਨ ਹੋਈ॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਕਰਣਾ ਮੈ ਨਾਹੀ

ਜਾ ਹਉ ਕਰੀ ਨ ਹੋਈ॥੧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ॥

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ॥੧॥ ਰਹਾਉ

ਜਾਤਿ ਮਹਿ ਜੋਤਿ

ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜਾਤਾ

ਅਕਲ ਕਲਾ ਕਰਪੂਰਿ ਰਹਿਆ॥

ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਫਤਿ ਸੁਆਲਿਉ

ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੋ ਪਾਰਿ ਪਇਆ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀਆ ਬਾਤਾ
ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਕਰਿ ਰਹਿਆ॥੨॥

ਸੋ ਦਰੁ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸੋ ਦਰੁ ਤੇਰਾ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ
ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ॥

ਵਾਜੇ ਤੇਰੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ
ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ॥

ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਹਿ
ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਪਵਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ
ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮੁ ਦੁਆਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਨਿ

ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਬੀਚਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਈਸਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵੀ
ਸੋਹਨਿ ਤੇਰੇ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਿ ਬੈਠੇ
ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ
ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਸਾਧ ਬੀਚਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ
ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਪੰਡਿਤ ਪੜਨਿ ਰਖੀਸੁਰ
ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵੇਦਾ ਨਾਲੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ
ਸੁਰਗੁ ਮਛੁ ਪਇਆਲੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ
ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ॥

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ

ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਤੇਰੇ ਧਾਰੇ॥

ਸੇਈ ਤੁਧਨੋ ਗਾਵਨਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ

ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ॥

ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਤੁਧਨੋ ਗਾਵਨਿ

ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ

ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਬੀਚਾਰੇ॥

ਸੋਈ ਸੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ

ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ॥

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ

ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ॥

ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ

ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ

ਜਿਓ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ

ਫਿਰਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ॥

ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਤਿਸਾਹਿਬੁ

ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ॥੧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧॥

ਸੁਣਿ ਵਡਾ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਇ॥

ਕੇਵਲੁ ਵਡਾ ਡੀਠਾ ਹੋਇ॥

ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਇ॥

ਕਹਣੈ ਵਾਲੇ ਤੇਰੇ ਰਹੇ ਸਮਾਇ॥੧॥

ਵਡੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ॥

ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ

ਤੇਰਾ ਕੇਤਾ ਕੇਵਡੁ ਚੀਰਾ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਸਭਿ ਸੁਰਤੀ ਮਿਲਿ ਸੁਰਤਿ ਕਮਾਈ॥

ਸਭ ਕੀਮਤਿ ਮਿਲਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ॥

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਗੁਰ ਗੁਰਹਾਈ॥

ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਤੇਰੀ ਤਿਲੁ ਵਡਿਆਈ॥੨॥

ਸਭਿ ਸਤ ਸਭਿ ਤਪ ਸਭਿ ਚੰਗਿਆਈਆ॥

ਸਿਧਾ ਪੁਰਖਾ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ॥

ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਸਿਧੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ॥

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਨਾਹੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈਆ॥੩॥

ਆਖਣ ਵਾਲਾ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰਾ॥

ਸਿਫਤੀ ਭਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰਾ॥

ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਿਸੈ ਕਿਆ ਚਾਰਾ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ॥੪॥੨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧॥

ਆਖਾ ਜੀਵਾ ਵਿਸਰੈ ਮਰਿ ਜਾਉ॥

ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਸਾਚਾ ਨਾਉ॥

ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਗੈ ਭੂਖ॥

ਉਤੁ ਭੂਖੈ ਖਾਇ ਚਲੀਅਹਿ ਦੂਖ॥੧॥

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਮੇਰੀ ਮਾਇ॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੈ ਨਾਇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤਿਲੁ ਵਡਿਆਈ॥

ਆਖਿ ਬਕੇ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ॥

ਜੇ ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕੈ ਆਖਣ ਪਾਹਿ॥

ਵਡਾ ਨ ਹੋਵੈ ਘਾਟਿ ਨ ਜਾਇ॥੨॥

ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਹੋਵੈ ਸੋਗੁ॥

ਦੇਦਾ ਰਹੈ ਨ ਚੁਕੈ ਭੋਗੁ॥

ਗੁਣੁ ਏਹੋ ਹੋਰੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ॥

ਨਾ ਕੋ ਹੋਆ ਨਾ ਕੋ ਹੋਇ॥੩॥

ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਤੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ॥

ਜਿਨਿ ਦਿਨੁ ਕਰਿ ਕੈ ਕੀਤੀ ਰਾਤਿ॥

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਹਿ ਤੇ ਕਮਜਾਤਿ॥

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਬਾਉ ਸਨਾਤਿ॥੪॥੩॥

ਰਾਗੁ ਗੁਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪॥

ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤ ਪੁਰਖਾ
ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਗੁਰ ਪਾਸਿ॥

ਹਮ ਕੀਰੇ ਕਿਰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ
ਕਰਿ ਦਇਆ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ॥੧॥

ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਗੁਰਦੇਵ

ਮ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾਈ

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਰਹਰਾਸਿ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕੇ ਵਡਭਾਗ ਵਡੇਰੇ

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਹਰਿ ਪਿਆਸ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਹਿ

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸਿ॥੨॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ

ਤੇ ਭਾਗਹੀਣ ਜਮ ਪਾਸਿ॥

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਸਗਤਿ ਨਹੀ ਆਏ

ਧਿਗੁ ਜੀਵੇ ਧਿਗੁ ਜੀਵਾਸਿ॥ ੩॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਗਤਿ ਪਾਈ

ਤਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖਾਸਿ॥

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਸਗਤਿ

ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸ ਪਾਇਆ

ਮਿਲਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ॥ ੪ ॥ ੩॥

ਰਾਗੁ ਗੁਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ .

ਕਾਹੇ ਰੇ ਮਨ ਚਿਤਵਹਿ ਉਦਮੁ

ਜਾ ਆਹਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪਰਿਆ॥

ਸੈਲ ਪਥਰ ਮਹਿ ਜੇਤ ਉਪਾਏ

ਤਾ ਕਾ ਰਿਜਕੁ ਆਗੈ ਕਰਿ ਧਰਿਆ॥ ੧॥

ਮੇਰੇ ਮਾਧਉ ਜੀ

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲ ਸੁ ਤਰਿਆ॥

ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ

ਸੁਕੇ ਕਾਸਟ ਹਰਿਆ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਜਨਨਿ ਪਿਤਾ ਲੋਕ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ

ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਕੀ ਧਰਿਆ॥

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹੇ ਠਾਕੁਰੁ

ਕਾਹੇ ਮਨ ਭਉ ਕਰਿਆ॥੨॥

ਉਡੇ ਉਡਿ ਆਵੈ ਸੈ ਕੋਸਾ

ਤਿਸ ਪਾਛੈ ਬਚਰੇ ਛਰਿਆ॥

ਤਿਨ ਕਵਣੁ ਖਲਾਵੈ ਕਵਣੁ ਚੁਗਾਵੈ

ਮਨ ਮਹਿ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿਆ॥੩॥

ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਦਸ ਅਸਟ ਸਿਧਾਨ

ਠਾਕੁਰ ਕਰ ਤਲ ਧਰਿਆ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ

ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈਐ

ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਰਾਵਰਿਆ॥੪॥੫॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ਸੋ ਪੁਰਖੁ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ
ਹਰਿ ਅਗਮਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ॥

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ
ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ॥

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀ
ਤੂੰ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾਰਾ॥

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਜੀ
ਸਭਿ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣਹਾਰਾ॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਹਰਿ ਆਪੇ ਸੇਵਕੁ ਜੀ
ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰਾ॥੧॥

ਤੂ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੀ
ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਣਾ॥

ਇਕਿ ਦਾਤੇ ਇਕਿ ਭੇਖਾਰੀ ਜੀ
ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ॥

ਤੂੰ ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ਜੀ
ਹਉ ਤੁਧ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ॥

ਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਬੇਅੰਤੁ ਬੇਅੰਤੁ ਜੀ
ਦੇਰੇ ਕਿਆ ਗੁਣ ਅਖਿ ਵਖਾਣਾ॥

ਜੇ ਸੇਵਹਿ ਜੇ ਸੇਵਹਿ ਤੁਧ ਜੀ
ਜਨੁ ਦਾਨਕ ਤਿਨ ਕੁਦਖਾਣਾ २॥

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਰਹ ਜੀ
ਸੇ ਜਨ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੁਖਵਾਸੀ॥

ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਭਏ

ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀ

ਤਿਨ ਤੂਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ॥

ਜਿਨ ਨਿਰਭਉ

ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਧਿਆਇਆ ਜੀ

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਭਗਤ ਭਲੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜੀ
ਜੋ ਭਾਵਹਿ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ॥੪॥

ਤੂੰ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਜੀ
ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ॥

ਤੂੰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੂੰ ਏਕੋ ਜੀ
ਤੂੰ ਨਿਹਚਲੁ ਕਰਤਾ ਸੋਈ॥

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਵਰਤੈ ਜੀ
ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈ॥

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਉਪਾਈ ਜੀ
ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸਿਰਜਿ ਸਭ ਗੋਈ॥

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਕਰਤੇ ਕੇ ਜੀ
ਜੋ ਸਭਸੈ ਕਾ ਜਾਣੋਈ॥੫॥੧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਚਿਆਰੁ ਮੈਡਾ ਸਾਂਈ॥
ਜੋ ਤਉ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਥੀਸੀ

ਜੋ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਹਉ ਪਾਈ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਧਿਆਇਆ॥

ਜਿਸਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ

ਤਿਨਿ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਪਾਇਆ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਧਾ ਮਨਮੁਖਿ ਗਵਾਇਆ॥

ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਵਿਛੋੜਿਆ

ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ॥੧॥

ਤੂੰ ਦਰੀਆਉ ਸਭ ਤੁਝਹੀ ਮਾਹਿ॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਾਹਿ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ॥

ਵਿਜੋਗਿ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜਿਆ

ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲੁ॥੨॥

ਜਿਸਨੋ ਤੂ ਜਾਣਾਇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਜਾਣੈ।

ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦਹੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ॥

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ॥

ਸਹਜੇ ਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ॥੩॥
ਤ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਸਤੁ ਹੋਇ,
ਤੁਧ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਇ॥
ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਹਿ ਜਾਣਹਿ ਸੋਇ।
ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ॥੪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧॥

ਜਿਨੁ ਸਰਵਰਤੈ ਭਈਲੇ ਨਿਵਾਸਾ
ਪਾਣੀ ਪਾਵਕੁ ਤਿਨਹਿ ਕੀਆ॥
ਪਕ ਜੁ ਮੋਹ ਪਗ ਨਹੀ ਚਾਲੈ
ਹਮ ਦੇਖਾ ਤਹ ਭੂਬੀਅਲੇ॥੧॥
ਮਨ ਏਕੁ ਨ ਚੇਤਸਿ ਮੂੜ ਮਨਾ॥
ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ
ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲਿਆ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਨਾ ਹਉ ਜਤੀ ਸਤੀ ਨਹੀ ਪਤਿਆ
ਮੂਰਖ ਮੁਗਧਾ ਜਨਮੁ ਭਇਆ॥

ਪੁਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਸਰਣਾ
ਜਿਨ ਤੂੰ ਨਾਹੀ ਵੀਸਰਿਆ॥੨॥੩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫।

ਤਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ
ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੇ ਕਿਤੇ ਨ ਕਾਮ।

ਮਿਲ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ॥੧॥
ਸਰਜਾਮਿ ਲਾਗੁ ਭਵਜਲ ਤਰਨ ਕੈ॥

ਜਨਮ ਬਿਥਾ ਜਾਤ

ਰਗਿ ਮਾਇਆ ਕੇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਧਰਮੁ ਨ ਕਮਾਇਆ॥

ਸੇਵਾ ਸਾਧ ਨ ਜਾਨਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇਆ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਨੀਚ ਕਰੰਮਾ॥

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸਰਮਾ॥੨॥੪॥

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥ ਚੌਪਈ॥

ਪੁਨਿ ਰਾਛਸ ਕਾ ਕਾਟਾ ਸੀਸਾ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਕੇਤ ਜਗਤ ਕੇ ਈਸਾ॥

ਪੁਹਪਨ ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਗਗਨ ਤੇਂ ਭਈ॥

ਸਭਹਿੰਨ ਆਨਿ ਬਧਾਈ ਦਈ॥੧॥

ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਲੋਗਨ ਕੇ ਰਾਜਾ॥

ਦੁਸਟਨ ਦਾਹ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ॥

ਅਖਲ ਭਵਨ ਕੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ॥

ਦਾਸ ਜਾਨਿ ਮੁਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ॥੨॥

ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ॥ ਚੌਪਈ॥

ਹਮਰੀ ਕਰੋ ਹਾਥ ਦੈ ਰੱਛਾ॥

ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਚਿੱਤ ਕੀ ਇੱਛਾ॥

ਤਵ ਚਰਨਨ ਮਨ ਰਹੈ ਹਮਾਰਾ॥

ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ॥੩॥
ਹਮਰੇ ਦੁਸਟ ਸਭੈ ਤੁਮ ਘਾਵਹੁ॥
ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਮੋਹਿ ਬਚਾਵਹੁ॥
ਸੁਖੀ ਬਸੈ ਮੋਰੋ ਪਰਿਵਾਰਾ॥
ਸੇਵਕਿ ਸਿੱਖਯ ਸਭੈ ਕਰਤਾਰਾ॥੪॥
ਮੋ ਰੱਛਾ ਨਿਜੁ ਕਰ ਦੈ ਕਰਿਯੈ॥
ਸਭ ਬੈਰਿਨ ਕੋ ਆਜ ਸੰਘਰਿਯੈ॥
ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ਆਸਾ॥
ਤੋਰਿ ਭਜਨ ਕੀ ਰਹੈ ਪਯਾਸਾ॥੫॥
ਤੁਮਹਿ ਛਾਡਿ ਕੋਈ ਅਵਰ ਨ ਧਯਾਉ॥
ਜੋ ਬਰ ਚਾਹੈ ਸੁ ਤੁਮ ਤੇ ਪਾਉ॥
ਸੇਵਕ ਸਿੱਖਯ ਹਮਾਰੇ ਤਾਰਿਯਹਿ॥
ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਸੱਤੁ ਹਮਾਰੇ ਮਾਰਿਯਹਿ॥੬॥
ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਮੁਝੈ ਉਬਰਿਯੈ॥
ਮਰਨ ਕਾਲ ਕਾ ਤਾਸ ਨਿਵਰਿਯੈ॥

ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ

ਹਜ ਸਦਾ ਹਮਾਰ ਪਛਾ॥

ਸੁੀ ਅਮਿਧਜ ਜ ਕਰਿਯਹ ਰਛਾ॥੭॥

ਰਾਖਿ ਲਹ ਮਹਿ ਰਾਖਨਹਾਰ॥

ਸਾਹਿਬ ਸਤ ਸਹਾਇ ਪਯਾਰੇ॥

ਦੀਨ ਬਧ ਦੁਸਟਨ ਕੇ ਹਤਾ॥

ਦਮਹ ਪਰੀ ਚਰਚ ਦਸ ਕਤਾ॥੮॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਪੁ ਧਰਾ॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਸਿਵਜ ਅਵਤਰਾ॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਕਰਿ ਕਿਸਨ ਪ੍ਰਕਾਸਾ॥

ਸਕਲ ਕਾਲ ਕਾ ਕਿਯਾ ਤਮਾਸਾ॥੯॥

ਜਵਨ ਕਾਲ ਜੋਗੀ ਸਿਵ ਕੀਯੋ॥

ਬੇਦ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੂ ਬੀਯੋ॥

ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਲੋਕ ਸਵਾਰਾ॥

ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਾਹਿ ਹਮਾਰਾ॥੧੦॥

ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਜਗਤ ਬਨਾਯੋ॥

ਦੇਵ ਦੈਤ ਜਛਨ ਉਪਜਾਯੋ।

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਏਕੈ ਅਵਤਾਰਾ॥

ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਸਮਝਿਯਹੁ ਹਮਾਰਾ॥੧੧॥

ਨਮਸਕਾਰ ਤਿਸਹੀ ਕੇ ਹਮਾਰੀ॥

ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਜਿਨ ਆਪ ਸਵਾਰੀ॥

ਸਿਵਕਨ ਕੋ ਸਵ ਗੁਨ ਸੁਖ ਦੀਯੋ॥

ਸਤ੍ਰਨ ਕੋ ਪਲ ਮੋ ਬਧ ਕੀਯੋ॥੧੨॥

ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਤ॥

ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨਤ॥

ਚੀਟੀ ਤੇ ਕੁੰਚਰ ਅਸਥੂਲਾ॥

ਸਭ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਿ ਫੂਲਾ॥੧੩॥

ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਪਾਏ ਤੇ ਦੁਖੀ॥

ਸੁਖ ਪਾਏ ਸਾਧਨ ਕੇ ਸੁਖੀ॥

ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੈ॥

ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਪਟ ਪਟ ਕੀ ਜਾਨੈ॥੧੪॥

ਜਬ ਉਦਕਰਖ ਕਰਾ ਕਰਤਾਰਾ॥
ਪ੍ਰਜਾ ਧਰਤ ਤਬ ਦੇਹ ਅਪਾਰਾ॥
ਜਬ ਆਕਰਖ ਕਰਤ ਹੋ ਕਬਹੂੰ॥
ਤੁਮ ਮੈ ਮਿਲਤ ਦੇਹ ਧਰ ਸਭਹੂੰ॥੧੫॥
ਜੇਤੇ ਬਦਨ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਧਾਰੈ॥
ਆਪੁ ਆਪਨੀ ਬੁਝਿ ਉਚਾਰੈ॥
ਤੁਮ ਸਭਹੀ ਤੇ ਰਹਤ ਨਿਰਾਲਮ॥
ਜਾਨਤ ਬੇਦ ਭੇਦ ਅਰ ਆਲਮ॥੧੬॥
ਨਿਰੰਕਾਰ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰ ਨ੍ਰਿਲੰਭ॥
ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਦਿ ਅਸੰਭ॥
ਤਾ ਕਾ ਮੂੜ ਉਚਾਰਤ ਭੇਦਾ॥
ਜਾ ਕੋ ਭੇਵ ਨ ਪਾਵਤ ਬੇਦਾ॥੧੭॥
ਤਾ ਕੋ ਕਰਿ ਪਾਹਨ ਅਨੁਮਾਨਤ॥
ਮਹਾ ਮੂੜ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਤ॥
ਮਹਾਂਦੇਵ ਕੋ ਕਹਤ ਸਦਾ ਸਿਵ॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਾ ਚੀਨਤ ਨਹਿ ਭਿਵ ॥੧੮॥

ਆਪੁ ਆਪੁਨੀ ਬੁਧਿ ਹੈ ਜੇਤੀ॥

ਬਰਨਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਹਿ ਤੇਤੀ॥

ਤੁਮਰਾ ਲਖਾ ਨ ਜਾਇ ਪਸਾਰਾ॥

ਕਿਹੋ ਬਿਧਿ ਸਜਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਸਾਰਾ॥੧੯॥

ਏਕੈ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪਾ॥

ਰੰਕ ਭਯੋ ਰਾਵ ਕਹੀ ਭੂਪਾ॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਕੀਨੀ॥

ਉਤਭੁਜ ਖਾਨਿ ਬਹੁਰਿ ਰਚਿ ਦੀਨੀ॥੨੦॥

ਕਹੂੰ ਫੂਲਿ ਰਾਜਾ ਹੂੰ ਬੈਠਾ॥

ਕਹੂੰ ਸਿਮਟਿ ਭਯੋ ਸੰਕਰ ਇਕੈਠਾ॥

ਸਿਗਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਦਿਖਾਇ ਅਚੰਭਵ॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਰੂਪ ਸੁਖੰਭਵ॥੨੧॥

ਅਬ ਰੱਛਾ ਮੇਰੀ ਤੁਮ ਕਰੋ॥

ਸਿੱਖਯ ਉਬਾਰਿ ਅਸਿਖਯ ਸੰਘਰੋ॥

ਦੁਸਟ ਜਿਤੇ ਉਠਵਤ ਉਤਪਾਤਾ॥

ਸਕਲ ਮਲੇਛ ਕਰੇ ਰਣ ਘਾਤਾ॥੨੨॥

ਜੇ ਅਸਿਧੁਜ ਤਵ ਸਰਨੀ ਪਰੇ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਸਟ ਦੁਖਿਤ ਹੂ ਮਰੇ॥

ਪੁਰਖ ਜਵਨ ਪਗੁ ਪਰੇ ਤਿਹਾਰੇ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਮ ਸੰਕਟ ਸਭ ਟਾਰੇ॥੨੩॥

ਜੋ ਕਲਿ ਕੋ ਇਕ ਬਾਰ ਧਿਐ ਹੈ॥

ਤਾ ਕੇ ਕਾਲ ਨਿਕਟ ਨਹਿ ਐਹੈ॥

ਰੱਛਾ ਹੋਇ ਤਾਹਿ ਸਭ ਕਾਲਾ॥

ਦੁਸਟ ਅਰਿਸਟ ਟਰੇ ਤਤਕਾਲਾ॥੨੪॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਨ ਜਾਂਹਿ ਨਿਹਰਿਹੋ॥

ਤਾ ਕੇ ਤਾਪ ਤਨਿਕ ਮਹਿ ਹਰਿਹੋ॥

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਘਰ ਮੋਂ ਸਭ ਹੋਈ॥

ਦੁਸਟ ਛਾਹ ਛੂ ਸਕੈ ਨ ਕੋਈ॥੨੫॥

ਏਕ ਬਾਰ ਜਿਨ ਤੁਮੈਂ ਸੰਭਾਰਾ॥

ਕਾਲ ਫਾਂਸ ਤੇ ਤਾਹਿ ਉਬਾਰਾ॥

ਜਿਨ ਨਰ ਨਾਮ ਤਿਹਾਰੋ ਕਹਾ॥

ਦਾਰਿਦ ਦੁਸਟ ਦੋਖ ਤੇ ਰਹਾ॥੨੬॥

ਖੜਗਕੇਤ ਮੈਂ ਸਰਨਿ ਤਿਹਾਰੀ॥

ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ॥

ਸਰਬ ਠੌਰ ਮੋ ਹੋਹੁ ਸਹਾਈ॥

ਦੁਸਟ ਦੋਖ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ॥੨੭॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਮ ਪਰ ਜਗ ਮਾਤਾ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਾ ਪੂਰਨ ਸੁਭ ਰਾਤਾ॥

ਕਿਲਬਿਖ ਸਕਲ ਦੇਹ ਕੋ ਹਰਤਾ॥

ਦੁਸਟ ਦੋਖਿਯਨ ਕੋ ਛੈ ਕਰਤਾ॥੨੮॥

ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਧੁਜ ਜਬ ਭਏ ਦਿਆਲਾ॥

ਪੂਰਨ ਕਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਤਤਕਾਲਾ॥

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਵੈ ਸੋਈ॥

ਦੂਖ ਨ ਤਿਸੈ ਬਿਆਪਤ ਕੋਈ॥੨੯॥

ਅਤਿਲ॥

ਸੁਨੈ ਗੁੰਗ ਜੋ ਯਾਹਿ

ਸੁ ਰਸਨਾ ਪਾਵਈ॥

ਸੁਨੈ ਮੂੜ ਚਿਤ ਲਾਇ

ਚਤੁਰਤਾ ਆਵਈ॥

ਦੂਖ ਦਰਦ ਭੋ

ਨਿਕਟ ਨ ਤਿਨ ਨਰ ਕੇ ਰਹੈ॥

ਹੋ ਜੋ ਯਾ ਕੀ

ਏਕ ਬਾਰ ਚੋਪਈ ਕੋ ਕਹੈ॥੩੦॥

ਚੋਪਈ॥

ਸੰਬਤ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸਹਸ ਭਣਿਜੈ॥

ਅਰਧ ਸਹਸ ਫੁਨਿ ਤੀਨਿ ਕਹਿੰਜੈ॥

ਭਾਦ੍ਰਵ ਸੁਦੀ ਅਸਟਮੀ ਰਵਿ ਵਾਰਾ॥

ਤੀਰ ਸਤਦ੍ਰਵ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ॥੩੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰੋ ਪਖਯਾਨੇ

ਤਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕ੍ਰੁਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਚਾਰਿ ਸੋ ਪਾਂਚ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ
ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥ ਅਫਜੂ॥
ਦੋਹਰਾ॥

ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦਾਸ ਪਰਿ
ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ॥
ਆਪ ਹਾਥ ਦੈ ਰਾਖ ਮੁਹਿ
ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚਨ ਬਿਚਾਰ॥੧॥
ਚੌਪਈ॥

ਮੈ ਨ ਗਨੇਸਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਨਾਊਂ॥
ਕਿਸਨ ਬਿਸਨ ਕਬਹੂੰ ਨਹ ਧਿਆਊਂ॥
ਕਾਨ ਸੁਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਨ ਤਿਨ ਸੋ॥
ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਮੋਰੀ ਪਗ ਇਨ ਸੋ॥੨॥
ਮਹਾਕਾਲ ਰਖਵਾਰ ਹਮਾਰੋ॥
ਮਹਾ ਲੋਹ ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਬਾਰੋ॥

ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਰਖਵਾਰ॥

ਬਾਹ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਬਿਚਾਰ॥੩॥

ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਮੁਝੈ ਪ੍ਰਿਤਪਰੀਐ॥

ਚੁਨ ਚੁਨ ਸਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਮਰੀਐ॥

ਦੇਗ ਤੇਗ ਜਗ ਮੈ ਦੋਊ ਚਲੈ॥

ਰਾਖ ਆਪ ਮੁਹਿ ਅਉਰ ਨ ਦਲੈ॥੪॥

ਤੁਮ ਮਮ ਕਰਹੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਪਾਰਾ॥

ਤੁਮ ਸਾਹਿਬੁ ਮੈ ਦਾਸ ਤਿਹਾਰਾ॥

ਜਾਨ ਆਪਨਾ ਮੁਝੈ ਨਿਵਾਜ॥

ਆਪ ਕਰੋ ਹਮਰੇ ਸਭ ਕਾਜ॥੫॥

ਤੁਮ ਹੋ ਸਭ ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ॥

ਆਪੇ ਆਪੁ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ॥

ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਮੁਹਿ॥

ਹਾਰ ਪਰਾ ਮੈ ਆਨ ਦੁਹਿ ਤੁਹਿ॥੬॥

ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ॥

ਤੁਮ ਸਾਹਿਬੁ ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਬਾਰਾ॥

ਦਾਸ ਜਾਨੈ ਹੈ ਹਾਥ ਉਬਾਰੋ॥

ਹਮਰੇ ਸਭ ਬੈਰੀਅਨ ਸੰਘਾਰੋ॥੨॥

ਪ੍ਰਥਮ ਧਰੋ ਭਗਵਤ ਕੋ ਧਿਆਨਾ॥

ਬਹੁਰ ਕਰੋ ਕਬਿਤਾ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ॥

ਕਿਸਨ ਜਥਾ ਮਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਉਚਾਰੋ॥

ਚੂਕ ਹੋਇ ਕਬਿ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੋ॥੩॥

ਕਬਿ ਬਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥

ਜੋ ਨਿਜ ਪ੍ਰਭ ਮੋ ਸੋ ਕਹਾ

ਸੋ ਕਹਿਹੋ ਜਗ ਮਾਹਿ॥

ਜੋ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਧਿਆਇ ਹੈ

ਅੰਤ ਸੁਰਗ ਕੋ ਜਾਹਿ॥੪॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਹਰਿ ਹਰਿਜਨ ਦੁਈ ਏਕ ਹੈ

ਬਿਬ ਬਿਚਾਰ ਕਛੁ ਨਾਹਿ॥

ਜਲ ਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗ ਜਿਉ
ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ॥੨॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਜਬ ਆਇਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਭਯੋ
ਜਨਮੁ ਧਰਾ ਜਗ ਆਇ॥
ਅਬ ਮੈ ਕਥਾ ਸੰਛੇਪਤੇ
ਸਭਹੂੰ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ॥੩॥

ਕਬਿ ਬਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥

ਠਾਢ ਭਯੋ ਮੈ ਜੋਰਿ ਕਰਿ
ਬਚਨ ਕਹਾ ਸਿਰ ਨਿਯਾਇ॥
ਪੰਥ ਚਲੈ ਤਬ ਜਗਤ ਮੈ
ਜਬ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਸਹਾਇ॥੪॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਜੇ ਜੇ ਤੁਮਰੇ ਧਿਆਨ ਕੋ
ਨਿਤ ਉਠਿ ਧਿਆਇ ਸੰਤ॥

ਅੰਤ ਲਹੈਗੇ ਮੁਕਤ ਫਲੁ
ਪਾਵਹਿਗੇ ਭਗਵੰਤ॥੫॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹਿ ਮੋ
ਕੋਟਿਕ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ॥

ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ
ਰਵ ਸਸਿ ਕ੍ਰੋਰ ਜਲੇਸ॥੬॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਰਾਮ ਕਥਾ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅਟਲ
ਸਭ ਕੋਈ ਭਾਖਤ ਨੇਤ॥

ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਰਘੁਬਰ ਕਰਾ
ਸਗਰੀ ਪੁਰੀ ਸਮੇਤ॥੭॥

ਚੌਪਈ॥

ਜੇ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਅਰੁ ਗਾਵੈ॥

ਦੂਖ ਪਾਪ ਤਿਹੁ ਨਿਕਟ ਨ ਆਵੈ॥

ਬਿਸਨ ਭਗਤ ਕੀਏ ਫਲ ਹੋਈ॥
 ਆਧਿ ਬਯਾਧਿ ਛੈ ਸਕੈ ਨ ਕੋਈ॥੮॥
 ਸੰਮਤ ਸਤ੍ਰੁਹ ਸਹਸ ਪਚਾਵਨ॥
 ਹਾੜ ਵਦੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਖ ਦਾਵਨ॥
 ਤੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ॥
 ਭੂਲ ਪਰੀ ਲਹੁ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰਾ॥੯॥
 ਦੋਹਰਾ॥

ਨੇਤੁ ਤੁੰਗ ਕੇ ਚਰਨ ਤਰ
 ਸਤਦਵ ਤੀਰ ਤਰੰਗ
 ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਪੂਰਨ ਕੀਯੋ
 ਰਘੁਬਰ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥੧੦॥
 ਸਾਧ ਅਸਾਧ ਜਾਨੋ ਨਹੀ
 ਬਾਦ ਸੁਬਾਦ ਬਿਬਾਦ॥
 ਗ੍ਰੰਥ ਸਕਲ ਪੂਰਣ ਕੀਯੋ
 ਭਗਵਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥੧੧॥

ਸੁਯਾ॥

ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ
ਤਬ ਤੇ ਕੋਊ ਆਖ ਤਰੇ ਨਹੀ ਆਨਯ।
ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ
ਅਨੇਕ ਕਹੈ ਮਤ ਏਕ ਨ ਮਾਨਯੋ॥
ਸਿੰਮ੍ਰਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਬੈ
ਬਹੁ ਭੇਦ ਕਹੈ ਹਮ ਏਕ ਨ ਜਾਨਯੋ॥
ਸ੍ਰੀ ਅਸਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰਿ
ਮੈ ਨ ਕਹਯੋ
ਸਬ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨਯੋ॥੧੨॥੮੬੩॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕਉ ਛਾਡਿ ਕੈ
ਗਹਯੋ ਤੁਹਾਰੋ ਦੁਆਰ॥
ਬਾਹਿ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਅਸ
ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰ॥੧੩॥੮੬੪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਨੰਦੁ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਤ ਪਾਇਆ ਸਹਜ ਸੇਤੀ

ਮਨਿ ਵਜੀਆ ਵਾਧਾਈਆ॥

ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰਵਾਰ ਪਰੀਆ

ਸਬਦ ਗਾਵਣ ਆਈਆ॥

ਸਬਦੋ ਤ ਗਾਵਹੁ ਹਰੀ ਕੇਰਾ

ਮਨਿ ਜਿਨੀ ਵਸਾਇਆ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ॥੧॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ

ਤੂ ਸਦਾ ਰਹੁ ਹਰਿ ਨਾਲੇ॥

ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਰਹੁ ਤੂ ਮੰਨ ਮੇਰੇ

ਦੂਖ ਸਭਿ ਵਿਸਾਰਣਾ॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਓਹੁ ਕਰੇ ਤੇਰਾ

ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰਣਾ॥

ਸਭਨਾ ਗਲਾ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੇ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮੰਨ ਮੇਰੇ

ਸਦਾ ਰਹੁ ਹਰਿ ਨਾਲੇ॥੨॥

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬਾ

ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ॥

ਘਰਿ ਤ ਤੇਰੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ

ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਾਵਏ॥

ਸਦਾ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਤੇਰੀ

ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਵਏ॥

ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ

ਵਾਜੇ ਸਬਦ ਘਨੇਰੇ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ
ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ॥੩॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ॥

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਮੇਰਾ
ਜਿਨਿ ਭੁਖਾ ਸਭਿ ਗਵਾਈਆ॥

ਕਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖ ਮਨਿ ਆਇ ਵਸਿਆ
ਜਿਨਿ ਇਛਾ ਸਭਿ ਪੁਜਾਈਆ॥

ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਵਿਟਹੁ
ਜਿਸ ਦੀਆ ਏਹਿ ਵਡਿਆਈਆ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ
ਸਬਦਿ ਧਰਹੁ ਪਿਆਰੋ॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ॥੪॥

ਵਾਜੇ ਪੰਚ ਸਬਦ
ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ॥

ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ ਸਬਦ ਵਾਜੇ
ਕਲਾ ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਧਾਰੀਆ॥

ਪੰਚ ਦੂਤ ਤੁਧੁ ਵਸਿ ਕੀਤੇ
ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿਆ॥

ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ਪਾਇਆ ਤੁਧੁ ਜਿਨ ਕਉ
ਸਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਕੈ ਲਾਗੇ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤਹ ਸੁਖੁ ਹੋਆ
ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ॥੫॥

ਅਨਦੁ ਸੁਣਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ
ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ
ਉਤਰੇ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰੇ॥

ਦੂਖ ਰੋਗ ਸੰਤਾਪ ਉਤਰੇ
ਸੁਣੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ॥

ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਭਏ ਸਰਸੇ

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੀ॥

ਸੁਣਤੇ ਪੁਨੀਤ ਕਹਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ॥

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੇ

ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ॥੪੦॥੧॥

ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਮਹਲਾ ੫॥

ਬਾਲ ਵਿਚਿ ਤਿੰਨਿ ਵਸਤੂ ਪਈਓ

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਵੀਚਾਰੋ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਪਇਓ

ਜਿਸ ਕਾ ਸਭਸੁ ਅਧਾਰੋ॥

ਜੇ ਕੋ ਖਾਵੈ ਜੇ ਕੋ ਭੁੰਚੈ

ਤਿਸ ਕਾ ਹੋਇ ਉਧਾਰੋ॥

ਏਹ ਵਸਤੁ ਤਜੀ ਨਹ ਜਾਈ

ਨਿਤ ਨਿਤ ਰਖੁ ਉਰਿ ਧਾਰੋ॥

ਤਮ ਸੰਸਾਰੁ ਚਰਨ ਲਗਿ ਤਰੀਐ

ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰੋ॥੧॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੫॥

ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ

ਮੈਨੋ ਜੋਗੁ ਕੀਤੋਈ॥

ਮੈ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰੇ ਕੇ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ

ਆਪੇ ਤਰਸੁ ਪਇਓਈ॥

ਤਰਸੁ ਪਇਆ ਮਿਹਰਾਮਤਿ ਹੋਈ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਜਣੁ ਮਿਲਿਆ॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾਂ

ਤਨੁ ਮਨੁ ਥੀਵੈ ਹਰਿਆ॥੧॥

ਪਉੜੀ॥

ਤਿਥੈ ਤੂ ਸਮਰਥੁ

ਜਿਥੈ ਕੋਇ ਨਾਹਿ॥

ਓਥੈ ਤੇਰੀ ਰਖ

ਅਗਨੀ ਉਦਰ ਮਾਹਿ॥

ਸੁਣਿਕੈ ਜਮ ਕੇ ਦੂਤ
ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਛਡਿ ਜਾਹਿ॥
ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਅਸਗਾਹੁ
ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਰਿ ਪਾਹਿ॥
ਜਿਨ ਕਉ ਲਗੀ ਪਿਆਸ
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੇਇ ਖਾਹਿ॥
ਕਲਿ ਮਹਿ ਏਹੋ ਪੁੰਨੁ
ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਹਿ॥
ਸਭਸੈ ਨੋ ਕਿਰਪਾਲੁ
ਸਮਾਲੇ ਸਾਹਿ ਸਾਹਿ॥
ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਇ
ਜਿ ਆਵੈ ਤੁਧੁ ਆਹਿ॥੯॥

ਸਲੋਕੁ ਮ: ੫॥

ਅੰਤਰਿ ਗੁਰੁ ਆਰਾਧਣਾ
ਜਿਹਵਾ ਜਪਿ ਗੁਰ ਨਾਉ॥

ਨੇਤ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੇਖਣਾ

ਸੁਵਣੀ ਸੁਨਣਾ ਗੁਰ ਨਾਉ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ

ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਠਾਉ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ

ਜਿਸਨੋ ਏਹ ਵਸੁ ਦੇਇ॥

ਜਗ ਮਹਿ ਉਤਮ ਕਾਢੀਅਹਿ

ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਕੇਇ॥੧॥

ਮ: ੫॥

ਰਖੇ ਰਖਣਹਾਰਿ

ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਅਨੁ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਇ

ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਅਨੁ॥

ਹੋਆ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ

ਮਨਹੁ ਨ ਵਿਸਾਰਿਅਨੁ॥

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ

ਭਵਜਲੁ ਤਾਰਿਅਨੁ॥

ਸਾਕਤ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ

ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਬਿਦਾਰਿਅਨੁ॥

ਤਿਸੁ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਟੇਕ

ਨਾਨਕ ਮਨੈ ਮਾਹਿ॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖੁ ਹੋਇ

ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਜਾਹਿ॥੨॥

ਅਰਦਾਸਿ

ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਤੁਮ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ॥
ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੀ ਰਾਸਿ॥
ਤੁਮ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੇਰੇ॥
ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਹਿ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ॥
ਕੋਇ ਨ ਜਾਨੈ ਤੁਮਰਾ ਅੰਤੁ॥
ਉਚੇ ਤੇ ਉਚਾ ਭਗਵੰਤੁ॥
ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਤੁਮਰੈ ਸੂਤ੍ਰਿ ਧਾਰੀ॥
ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ ਸੁ ਆਗਿਆਕਾਰੀ॥
ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੁਮਹੀ ਜਾਨੀ॥
ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ॥੮॥੪॥

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ॥

ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਕੀ॥

ਪਾਤਿਸਾਹੀ ੧੦॥

ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗੌਤੀ ਸਿਮਰਕੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਈਂ
ਧਿਆਇ॥ ਫਿਰ ਅੰਗਦ ਗੁਰ ਤੇ ਅਮਰਦਾਸ
ਰਾਮਦਾਸੈ ਹੋਈ ਸਹਾਇ॥ ਅਰਜਨ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ
ਨੂ ਸਿਮਰੋ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸਨ
ਧਿਆਈਐ ਜਿਸੁ ਡਿੱਠੇ ਸਭ ਦੁਖ ਜਾਇ॥ ਤੇਗ
ਬਹਾਦਰ ਸਿਮਰੀਐ ਘਰ ਨਉ ਨਿਧ ਆਵੈ
ਧਾਇ॥ ਸਭ ਥਾਈਂ ਹੋਇੰ ਸਹਾਇ॥ ਦਸਵੇਂ
ਪਾਤਿਸਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਮਹਾਰਾਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਦਾਤੇ, ਜਗਤ ਗੁਰੂ, ਪੰਥ
ਦੇ ਵਾਲੀ, ਸਭ ਥਾਈਂ ਹੋਣਾ ਜੀ ਸਹਾਇ॥

ਦਸੋਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕੇ ਗਿਆਨ ਸਰੂਪ, ਜਾਗਦੀ
ਜੋਤ, ਕਲਿਜੁਗ ਕੀ ਓਟ, ਬਾਣੀ ਕੇ ਬੋਹਿਬ,
ਚਵਰ ਤਖਤ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਦਰਸਨ ਉਪਦੇਸ਼
ਜੀ ਕਾ ਧਿਆਨ ਧਰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲੇ
ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ॥

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ, ਪਿਆਰੇ ਦਇਆ
ਸਿੰਘ ਜੀ, ਪਿਆਰੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਪਿਆਰੇ
ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਪਿਆਰੇ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ,
ਸਾਹਿਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਾਹਿਬ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ
ਜੀ, ਸਾਹਿਬ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਾਹਿਬ ਫਤਹਿ
ਸਿੰਘ ਜੀ, ਚਾਲੀ ਮੁਕਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਜਪਿਆ,
ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਿਆ, ਦੇਗ ਚਲਾਈ ਤੇਗ ਵਾਹੀ, ਦੇਖ
ਸੁਣਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ, ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ, ਸਿਖੀ

ਤੁਹਾਂ ਰਛਿਆ ਰਿਆਇਤ, ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤੇ.
ਬਿਰਦ ਕੀ ਪੈਜ, ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ, ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ
ਜੀ ਸਹਾਇ, ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਕੇ ਬੋਲ ਬਾਲੇ, ਬੋਲੇ
ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ॥

ਹੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲ, ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਪਤਿਤ
ਪਾਵਨ, ਭਗਤ ਵਛਲੁ, ਕਰੁਣਾ ਨਿਧਾਨ, ਅੰਤਰਜਾਮੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ! ਆਪ ਜੀ ਦੇ
ਹਜ਼ੂਰ ਸੌ ਦਰੁ ਰਹਰਾਸਿ ਜੀ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ.
ਅੱਖਰ ਲਗ ਤੁਕ, ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ, ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਮਾਫ
ਕਰਨੀ, ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਕਰਨੇ। ਪੜਦੇ
ਸੁਣਦੇ ਸਰਬੱਤ ਲਾਹੇ ਵੰਦ ਹੋਣ। ਨਾਨਕ ਨਾਮ
ਚੜਦੀ ਕਲਾ। ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਕਾ ਭਲਾ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ, ਤਬੀ ਚਲਾਇਓ
ਪੰਥ॥ ਸਭ ਸਿਖਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਮਾਨੀਓ
ਗ੍ਰੰਥ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨੀਐ, ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰ
ਕੀ ਦੇਹ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਮਿਲਯੋ ਚਹੈ, ਖੋਜ ਸਬਦ
ਮੈ ਲੇਹ॥ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ, ਆਕੀ ਰਹੇ ਨ
ਕੋਇ॥ ਖੁਆਰ ਹੋਇ ਸਭ ਮਿਲੈਂਗੇ, ਬਚੇ ਸਰਨ
ਜੋ ਹੋਇ॥

ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ;
ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ॥

ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਖਵਾਰੇ॥

ਚਉਕੀ ਚਉਗਿਰਦ ਹਮਾਰੇ॥

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਲਾਗਾ॥

ਜਮੁ ਲਜਾਇ ਕਰਿ ਭਾਗਾ॥੧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ॥

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਕਰੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ॥ਰਹਾਉ॥

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ॥

ਤਾ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਸੀ॥

ਅਨਦ ਕਰਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾ॥

ਜਪਿ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸਾ॥੨॥੪॥੬੮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫॥

ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗਈ

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਰਣਾਈ॥

ਚਉਗਿਰਦ ਹਮਾਰੈ ਰਾਮਕਾਰ

ਦੁਖੁ ਲਗੈ ਨ ਭਾਈ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਆ

ਜਿਨਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਦੀਆ

ਏਕਾ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਤਿਨਿ ਰਖਨਹਾਰਿ

ਸਭ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟਾਈ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਭਈ

ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਸਹਾਈ ॥੨॥੧੫॥੨੯॥

ਸਲੋਕੁ॥

ਜਹ ਸਾਧੂ ਗੋਬਿਦ ਭਜਨੁ

ਕੀਰਤਨੁ ਨਾਨਕ ਨੀਤ॥

ਣਾ ਹਉ ਣਾ ਤੂੰ ਣਹ ਛੁਟਹਿ
ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਈਅਹੁ ਦੂਤ॥੧॥

ਸਲੋਕ ਮ:੫॥

ਮਨ ਮਹਿ ਚਿਤਵਉ ਚਿਤਵਨੀ
ਉਦਮੁ ਕਰਉ ਉਠਿ ਨੀਤ॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਆਹਰੋ
ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮੀਤ॥੧॥

ਸੋਹਿਲਾ ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਦੀਪਕੀ ਮਹਲਾ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਜੈ ਘਰਿ ਕੀਰਤਿ ਆਖੀਐ
ਕਰਤੇ ਕਾ ਹੋਇ ਬੀਚਾਰੋ॥

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਗਾਵਹੁ ਸੋਹਿਲਾ
ਸਿਵਰਿਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੧॥

ਤੁਮ ਗਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਨਿਰਭਉ ਕਾ ਸੋਹਿਲਾ॥

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜਿਤੁ ਸੋਹਿਲੈ

ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਨਿਤ ਨਿਤ ਜੀਅਤੇ ਸਮਾਲੀਅਨਿ

ਦੇਖੈਗਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ॥

ਤੇਰੇ ਦਾਨੈ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ

ਤਿਸੁ ਦਾਤੇ ਕਵਣੁ ਸੁਮਾਰੁ॥੨॥

ਸੰਬਤਿ ਸਾਹਾ ਲਿਖਿਆ

ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਪਾਵਹੁ ਤੇਲੁ॥

ਦੇਹੁ ਸਜਣ ਅਸੀਸਤੀਆ

ਜਿਉ ਹੋਵੈ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮੇਲੁ॥੩॥

ਘਰਿ ਘਰਿ ਏਹੋ ਪਾਹੁਚਾ

ਸਦਤੇ ਨਿਤ ਪਵੰਨਿ॥

ਸਦਣਹਾਰਾ ਸਿਮਰੀਐ

ਨਾਨਕ ਸੇ ਦਿਹ ਆਵੰਨਿ॥੪॥੧॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧॥

ਛਿਅ ਘਰ ਛਿਅ ਗੁਰ ਛਿਅ ਉਪਦੇਸ॥

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਏਕੋ ਵੇਸ ਅਨੇਕ ॥੧॥

ਬਾਬਾ ਜੈ ਘਰਿ ਕਰਤੇ ਕੀਰਤਿ ਹੋਇ॥

ਸੋ ਘਰੁ ਰਾਖੁ ਵਡਾਈ ਤੋਇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਵਿਸੁਏ ਚਸਿਆ ਘੜੀਆ ਪਹਰਾ

ਬਿਤੀ ਵਾਰੀ ਮਾਹੁ ਹੋਆ॥

ਸੂਰਜੁ ਏਕੋ ਰੁਤਿ ਅਨੇਕ॥

ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੇ ਕੇਤੇ ਵੇਸ॥੨॥੨॥

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧॥

ਗਗਨ ਮੈ ਬਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ

ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ॥

ਧੂਪੁ ਮਲਆਨ ਲੋ ਪਵਣੁ ਚਵਰੋ ਕਰੇ

ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੁਲੰਤ ਜੋਤੀ॥੧॥

ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ॥

ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ॥

ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ

ਨਨ ਨੈਨ ਹਹਿ ਤੋਹਿ ਕਉ

ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਨਨਾ ਏਕ ਤੋਹੀ॥

ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨ ਏਕ ਪਦ

ਗੰਧ ਬਿਨੁ ਸਹਸ ਤਵ ਗੰਧ

ਇਵ ਚਲਤ ਮੋਹੀ॥੨॥

ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ॥

ਤਿਸ ਦੈ ਚਾਨਣਿ ਸਭ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ॥

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਆਰਤੀ ਹੋਇ॥੩॥

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਵਲ ਮਕਰੰਦ ਲੋਭਿਤ ਮਨੋ

ਅਨਦਿਨੋ ਮੋਹਿ ਆਹੀ ਪਿਆਸਾ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲੁ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਸਾਰਿੰਗ ਕਉ

ਹੋਇ ਜਾ ਤੇ ਤੈਰੈ ਨਾਇ ਵਾਸਾ॥੪॥੩॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪॥

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਗਰੁ ਬਹੁ ਭਰਿਆ

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਖੰਡਲ ਖੰਡਾ ਹੇ॥

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ

ਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਮੰਡਲ ਮੰਡਾ ਹੇ॥੧॥

ਕਰਿ ਸਾਧੂ ਅੰਜੁਲੀ ਪੁਨੁ ਵਡਾ ਹੇ॥

ਕਰਿ ਡੰਡਉਤ ਪੁਨੁ ਵਡਾ ਹੇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਣਿਆ

ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਕੰਡਾ ਹੇ॥

ਜਿਉ ਜਿਉ ਚਲਹਿ ਚੁਭੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ

ਜਮਕਾਲੁ ਸਹਹਿ ਸਿਰਿ ਡੰਡਾ ਹੇ॥੨॥

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ

ਦੁਖੁ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਵ ਖੰਡਾ ਹੇ॥

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਪਾਇਆ ਪਰਮੇਸਰੁ

ਬਹੁ ਸੋਭ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਹੇ॥੩॥

ਹਮ ਗਰੀਬ ਮਸਕੀਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ

ਹਰਿ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਵਡ ਵਡਾ ਹੇ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਟੇਕ ਹੈ

ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਮੰਡਾ ਹੇ॥੪॥੪॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫॥

ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਣਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ

ਸੰਤ ਟਹਲ ਕੀ ਬੇਲਾ॥

ਈਹਾ ਖਾਟਿ ਚਲਹੁ ਹਰਿ ਲਾਹਾ

ਆਗੈ ਬਸਨੁ ਸੁਹੇਲਾ॥੧॥

ਅਉਧ ਘਟੈ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਾਰੇ॥

ਮਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਬਿਕਾਰੁ ਸੰਸੇ ਮਹਿ

ਤਰਿਓ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ॥

ਜਿਸਹਿ ਜਗਾਇ ਪੀਆਵੈ ਇਹੁ ਰਸ

ਅਕਥ ਕਥਾ ਤਿਨਿ ਜਾਨੀ॥੨॥

ਜਾ ਕਉ ਆਏ ਸੋਈ ਬਿਹਾਝਹੁ

ਹਰਿ ਗੁਰ ਤੇ ਮਨਹਿ ਬਸੇਰਾ॥

ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਸਹਜੇ

ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਇਗੋ ਫੇਰਾ॥੩॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ

ਸਰਧਾ ਮਨ ਕੀ ਪੂਰੇ॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਇਹੈ ਸੁਖ ਮਾਗੈ

ਮੋ ਕਉ ਕਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ॥੪॥੫॥

ਸਭ ਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ,
ਬਿਨਾਂ ਆਗਿਆ ਕੋਈ ਨਾ ਛਾਪੇ।

ਅੰਤਕਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਨਿੱਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਪਾਠਾਂ ਦੇ
ਉਚਾਰਨ ਦਾ ਢੰਗ, ਸੰਖੇਪ ਅਰਥ, ਬਿਸਰਾਮ
ਅਤੇ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹਨ ਬਾਰੇ ਪਾਏ
ਹੋਏ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ।

ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ

ਗੁਟਕਾ ਪਨਾ

- ੧ | ਸੋਚੈ, ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ: ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ॥
(ਲੱਖ ਪੜ੍ਹੋ)
- ੩ | ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ, ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ॥
(ਬੁਝੈ ਪੜ੍ਹੋ)
- ੩ | ਗਾਵੈ ਕੋ ਤਾਣੁ; ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣੁ॥
| ਗਾਵੈ ਕੋ; ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣੁ॥
- ੩ | ਗਾਵੈ ਕੋ; ਗੁਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ ੧॥
(ਬਾਕੀ ਦੀਆ ਸਾਰੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ
ਗਾਵੈ ਕੋ; ਤੇ ਹਨ)

੧. ਚਾਰ=ਸੁੰਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਗੁਣ, ਸੁੰਦਰ
ਵਡਿਆਈਆਂ ਕੋਈ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪਾਠ ਆਚਾਰ
ਭੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਕਰਤੱਬ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗਟਕਾ ਪਨਾ

ਪ ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ, ਸਖ ਹਰਿ ਲ ਜਾਇ।

ਪ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਦੇ; ੧

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ॥

ਪ ਗੁਰੁ ਈਸਰੁ, ੨ ਗੁਰੁ ਗੋਰਖੁ, ੩ ਬਰਮਾ ਗੁਰੁ;
ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਈ ੪॥

ਪ ਗੁਰਾ; ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ॥

(ਗੁਰਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜਨਾ)

੬ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ, ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ; (ਨਾਵਾ ਪੜੋ)
ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਕਿ ਨਾਇ ਕਰੀ॥ (ਨਾਇ ਪੜੋ)

੬ ਜੇਤੀ ਸਿਰਠਿ ਉਪਾਈ ਵੇਖਾ;
ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿ ਮਿਲੈ ਲਈ॥

੬ ਮਤਿ ਵਿਚਿ, ਰਤਨ ੭ ਜਵਾਹਰ ੮ ਮਾਣਿਕ ੯;
ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ॥

੧. ਛਡਕੇ, ਤਿਆਗ ਕੇ। ੨. ਉਪਦੇਸ਼। ੩. ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ।

੪. ਸਿਵਜੀ। ੫. ਵਿਸਨੂੰ। ੬. ਮਾ=ਲੱਛਮੀ, ਈ=ਸੁਰਸਤੀ।

੭. ਵੈਰਾਗ। ੮. ਗਿਆਨ। ੯. ਜੇ ਮੰਨਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਭਾਵ
ਸੁਣਨ, ਮੰਨਣ, ਨਿਧਿਆਸਣ।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੭ ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਈ; ਜਿ ਤਿਸੁ ਗੁਣ ਕੋਇ ਕਰ
(ਸੁਝਈ ਬੋਲੇ)
- ੭ ਸੁਣਿਐ; ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਿ ਨਾਥ॥
(ਚਾਰੇ ਪਉੜੀਆਂ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ "ਸੁਣਿਐ"
ਤੇ ਹਨ)
- ੭ ਨਾਨਕ; ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ॥
- ੯ ਮੰਨੇ ਕੀ ਗਤਿ; ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ॥
(ਅਗੇ ਤਿੰਨਾਂ ਪਉੜੀਆਂ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ "ਮੰਨੇ"
ਤੇ ਹਨ)
- ੯ ਮੰਨੇ ਕਾ; ਬਹਿ ^੧ ਕਰਨਿ ਵੀਚਾਰੁ॥
- ੯ ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ; ਮਨਿ ਕੋਇ॥
(ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਪਉੜੀਆਂ ਵਿਚ "ਜਾਣੈ" ਤੇ
ਬਿਸਰਾਮ ਹਨ)
- ੧੦ ਮੰਨੈ; ਮਗੁ ^੨ ਨ, ਚਲੈ ਪੰਥੁ ^੩॥
- ੧੦ ਮੰਨੈ; ਪਾਵਹਿ ਮੋਖੁ-ਦੁਆਰੁ॥

੧. ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ।

੨. ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹ।

੩. ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡੇ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੧੦ ਮੰਨੈ; ਤਰੈ ਤਾਰੇ ਗੁਰੁਸਿਖ॥
- ੧੧ ਪੰਚੇ ਸੋਹਹਿ; ਦਰਿ ਰਾਜਾਨੁ ੧॥
- ੧੧ ਧਰਤੀ ਹੋਰੁ; ਪਰੈ ਹੋਰੁ ਹੋਰੁ॥
- ੧੧ ਤਿਸ ਤੇ ਭਾਰੁ; ਤਲੈ ਕਵਣੁ ਜੋਰੁ॥
- ੧੨ ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ; ਨਿਰੰਕਾਰ॥
- ੧੩ ਨਾਨਕੁ; ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ॥
- ੧੪ ਅਖਰੀ; ਗਿਆਨੁ ਗੀਤ ਗੁਣ ਗਾਹ॥
- ੧੫ ਭਰੀਐ; ਹਬੁ ਪੈਰੁ, ਤਨੁ ਦੇਹ॥
- ੧੫ ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ; ਉਤਰ ਸੁ ਖੇਹ॥

(ਦੂਜਾ ਪਾਠ:- ਉਤਰਸੁ ਖੇਹ)

- ੧੫ ਅੰਤਰ ਗਤਿ ਤੀਰਥਿ; ਮਲਿ ਨਾਉ। (ਨਾਉ ਬਲ)
- ੧੬ ਸੁਆਸਤਿ - ਆਥਿ; - ਬਾਣੀ - ਬਰਮਾਉ ॥

੧ ਪੁਰਾਸ ਸਰੂਪ ੨. ਕਲਿਆਣ ਸਰੂਪ।

੩ ਮਾਧਿਅੰ ੪. ਕਿਸੇ ੫. ਅਸਵਾ ਬਣਾਵਟ। ੫. ਬ੍ਰਹਮੰਡ।

ਸਰੂਪ

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੧੭ ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ; ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ॥
(ਲੱਖ ਬੋਲੋ । ਅਰਥ ਵਾਸਤੇ ਲਖ ਦੇਹਲੀ
ਦੀਪਕ ਹੈਂ)
- ੧੭ ਸਹਸ ¹ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ;
ਅਸਲੂ ² ਇਕੁ ਧਾਤੁ॥ (ਦੂਜਾ ਪਾਠ=ਅਸੁ ³ਲੂ)
- ੧੮ ਨਦੀਆ ਅਤੈ ਵਾਹ; ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦਿ,
ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ॥ (ਅਤੈ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ)
- ੧੯ ਨਾਨਕ; ਨਦਰੀ ਕਰਮੀ ਦਾਤਿ॥
- ੨੦ ਕੇਤੇ; ਖਪਿ ਤੁਟਹਿ ਵੇਕਾਰ।
- ੨੦ ਜੇ ਕੋ ਖਾਇਕੁ; ⁴ ਆਖਣਿ ਪਾਇ॥
(ਕੁਆਖਣਿ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ)
- ੨੨ ਤਾ ਲਿਖੀਐ; ਸਿਰਿ ਗਾਵਾਰਾ ਗਾਵਾਰੁ॥

੧ ਨਾਨਕ ² ਆਲਸਾ ੩ ਅਸਲ ਵਿਚ ੪ ਘੜੇ ਦੇ ਇਕ

੫ ਆਖਣਾ ੬ ਮਾਇਆ ੭ ਮੁਰਖ।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

੨੩ ਗਾਵਹਿ ਇੰਦ ੧ ਇਦਾਸਣਿ ੨ ਬੈਠੇ;
ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ੩ ਨਾਲੇ॥

(ਦੇਵਤਿ ਆਦਰਿ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ)

੨੪ ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ, ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ; ੪
ਮਾਇਆ ੫ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ॥

੨੬ ਆਦੇਸੁ; ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥

(ਚਾਰੇ ਪਉੜੀਆਂ ਵਿਚ 'ਆਦੇਸੁ' ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਹਨ)

੨੬ ਆਪਿ ਨਾਬੁ, ਨਾਬੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ; ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ
ਅਵਰਾ ਸਾਦ॥

੨੭ ਇਕੁ ਸੰਸਾਰੀ, ੬ ਇਕੁ ਭੰਡਾਰੀ; ੭

ਇਕੁ ਲਾਏ ੮ ਦੀ ਬਾਣੁ॥ (ਦੂਜਾ ਪਾਠ:- ਦੀਬਾਣੁ)

੧. ਇੰਦਰ ਰਾਜਾ। ੨. ਇੰਦਰ ਸਿੰਘਾਸਨ। ੩. ਦੇਵਤਿਆ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਜਾਂ ਦਲ। ੪. ਚੀਜ਼ਾਂ, ਪਦਾਰਥ। ੫. ਜਿਸ ਪੁਰੋਸਰ ਨੇ ਮਾਇਆ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ੬. ਸਸਾਰ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਜੋ ਗੁਣ ਵਾ ਬ੍ਰਹਮਾ। ੭. ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਤੋ ਗੁਣ ਵਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ। ੮. ਲੈਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਯਤ ਵਾਲਾ ਤਮ ਗੁਣ ਵਾ ਸਿਵ।

੨੭। ਆਸਣੁ ਲੋਇ, ਲੋਇ ਕੰਡਾਰ॥

੨੮। ਜਰੁ ਨ, ਰਾਜਿ ਮਾਲਿ; ਮਨਿ ਸੋਰ॥
(ਬਾਕੀ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ 'ਜੋਰੁ ਨ; 'ਤੇ ਹਨ)

੨੯। ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ; ਧਰਤੀ ਬਾਪਿ ਰਖੀ ਧਰਮਸਾਲ।

੩੦। ਕੇਤੀਆ ਕਰਮ-ਭੁਮੀ, ਮੇਰ ਕੇਤੇ;
ਕੇਤੇ ਧੂ, ਉਪਦੇਸ॥

੩੧। ਕੇਤੀਆ ਖਾਣੀ, ਕੇਤੀਆ ਬਾਣੀ; ਕੇਤੇ ਪਾਤ
ਨਰਿੰਦ ॥

੩੨। ਤਿਥੈ; ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਰੁ ।

੩੨। ਤਿਥੈ; ਸੀਤੋ ਸੀਤਾ ਮਹਿਮਾ ਮਾਹਿ॥

੩੨। ਸਚ ਖਡਿ; ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ॥

(ਵਸੈ ਦੇਹਲੀ ਦੀਪਕ ਹੈ)

੩੩। ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ; ਤਿਨ ਕਾਰ॥

ਗੁਣਕਾ ਪੰਨਾ

੨੨ ਸਲਾਹ।

੨੩ ਦਿਵਸ ਗਾਂਧਿ ਦਇ, ਦਾਈ ਦਾਇਆ,
 ਖਲੋ ਸਗਲ ਜਗਤ।

(ਜਗਤ ਨਹੀ ਪੜਨਾ।)

੨੪ ਜਿਨੀ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆ, ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਪੁਲਿ -
 (ਮਸਕਤਿ ਬਲ)

੨੫ ਨਾਨਕ, ਤੇ ਮਖ ਭਿਜਲ, ਕੋਈ ਛੁਟੀ ਨਾਭਿ ੧

੧ ਮਿਹਰ ੨ ਕਰਾ ੩

੧੯ ਸਾਹਿਬ ਪੁਸ਼ਾਦਿ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਇਣ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਜਾਪੁ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ੧੦।

ਛਪੈ ਛੰਦ॥ ਤੁ ਪੁਸ਼ਾਦਿ।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

੩੫। ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ, ਅਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤ:

ਅਰੁ ਪਾਤ - ਨਹਿਨ ਜਿਹ॥

੩੫। ਰੂਪ ਰੰਗ, ਅਰੁ ਰੇਖ ਕੇਖ:

। ਕੇਉ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤਿ ਕਿਹ ॥

੩੫ ਅਚਲ ਮੁਰਤਿ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ; (ਅਚਲ ਬੋਲੇ)

। ਅਮਿਤਜਿ ਕਹਿਜੈ। (ਅਮਿਤੋਜਿ ਬੋਲੇ)

੧ ਜਿਸ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਸਨੂੰ ਦੇ ਚਕ੍ਰ ਆਦਿ ਦਾ ਕੋਈ ਚਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੨. ਪੰਗਤੀ ੩. ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ। ੪. ਅਚਲ ਸਰੂਪ ੫. ਤੇ ਤੇ ਰਹਿਤ ਗਿਆਨ ਸਰੂਪ। ੬. ਅਮਿਤ-ਉਜਿ=ਮਿਤੀ ਤੇ ਰਹਿਤ ਬਲ ਵਾਲਾ।

ਗੁਟਕਾ ਪਨਾ

੨੬ ' ਤ੍ਰਿਕਵਣ ਮਹੀਪ, ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ;

ਨੇਤ ਨੇਤ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਕਹਤ॥

੨੬ ਤੁ ' ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ;

ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਣਤ ਸੁਮਤਿ॥੧॥

(ਸੁਮਤਿ ਬੋਲੇ)

੩੭ ਨਮਸਤੰ ਸੁ · ਏਕੈ।

੩੮ ਨਮਸਤੰ ਪ੍ਰਕੋਗੇ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁ ਜੋਗੇ ' ,

੩੮ ਨਮਸਤਸਤ ' ਰਮੇ॥ (ਨਮਸਤ ਸਤ ਨਹੀ ਬੋਲਣਾ)

੧. ਆਪ ਜੀ ਦੇ (ਇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਉਚਾਰਣ ਤੁਅ ਵਾਗ ਹੈ॥

੨. ਸੁ = ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਤਿਸ ਨੂੰ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ, ੩. ਸੁ = ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਭ ਵਿਚ ਜੁੜੇ

ਹੋਏ। ੪. ਉਚਾਰਨ ਨਮਸਤ-ਅਸਤ ਹੈ। ਅਰਥ ਨਮਸਕਾਰ

ਹੈ। ਨਮਸਤਸਤ ਵਿਚ "ਅ" ਦੀ ਸੰਧੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਰਮੇ = ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਜਾ ਰਮੇ ਹੋਏ ਦੇ ਤਾਈਂ।

- ਗੁਟਕਾ ਪਨਾ
- ੩੯ | ਨਮਸਤੰ ਸੁ ਬਨ ^੧ ਮੇ॥ (ਦੂਜਾ ਪਾਠ=ਸੁਬਨ)
- ੩੯ | ਨਮੋਸਤ ^੨ ਅਬੰਧੇ॥ (ਨਮੋ ਸਤ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ)
- ੪੨ | ਸਮਸਤੀ ਨਿਧਾਨੇ ^੩॥
(ਸਮ ਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਾਠ ਇਕੱਠਾ ਹੈ)
- ੪੩ | ਕਲੰਕੰ ਬਿਨਾਨੇ ^੪॥ ਕਲੰਕੀ* ਸਰੂਪੇ॥
- ੪੩ | ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ^੫॥ ਸੂਰੰ ਪਰਮ ਰੂਪੇ॥
- ੪੩ | ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇ ^੬॥ ਸੂਰੰ ਪਰਮ ਸਿੰਧੇ॥

੧.ਸੁ=ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ (ਬਨ ਮੇ) ਸੰਸਾਰ ਬਨ ਮੇ ਆਏ ਹੋਏ ਆਪ ਤਾਈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ। ਵਾ (ਬਨ) ਸਰੀਰਾਂ ਸਰੀਰਾਂ ਮੇ ਵਾ ਬਨਾਂ ਬਨਾਂ ਮੇ ਵਾ ਜਲ ਆਦਿ ਵਿਚ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਏ ਹੋਏ ਹੋ, ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਤਾਈਂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ, ਸੁਬਨ=ਸੁਮਨ=ਫੁੱਲ; ਫੁੱਲਾਂ ਆਦਿ ਮੇ ਪੁਛੁਲਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਤਾਈਂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ। ੨. ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਨਮੋਸਤ ਵਿਚ 'ਅ' ਦੀ ਸੰਧੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ। ੩. ਸਰਬ ਵਿਚ ਨਿਧੀ ਰੂਪ ਹੋ, ਖਜਾਨਾ ਰੂਪ ਹੋ। ੪.ਕਲੰਕਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਪ ਨਿਹ-ਕਲੰਕ ਸਰੂਪ ਹੋ ਵਾ ਜੋ (ਨੋ) ਵਿਸ਼ਵ ਪਾਪਾ ਕਰਕੇ ਕਲੰਕੀ ਰੂਪ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤਿਨਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਲੰਕਾ ਤੋਂ ਨਰਾਜ ਹੋ ਪਾ ਜਾਇਆ ੫ ਰਾਜ ਈਸ਼ਵਰ ਰੂਪ ॥ ੬. ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਸਰਬ ਜੋਗੀ ਜਾਂ ਜੋਗੀਆਂ ਵਿਚ ੬. ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਸਰਬ

ਇਸ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਸਰਬ

ਵਿਚ ਇਸ ਕਰਾ ਹੀ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਪਾਠ
ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਠ ਕਰਨ
ਵਾਸਤੇ, "ਕਲੇਕ ਬਿਨਾ, ਨੇ ਕਲੇਕੀ ਸਰੂਪੇ" ਉਚਾਰਨ
ਕਰਨਾ ਹੈ

ਯਥਾ:- ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਹਸ ਕ੍ਰਿਤੀ
ਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ੬੫ਵੇਂ ਸਲਕ ਦਾ ਪਾਠ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ। "ਆਤਮ ਰਤ ਸੰਸਾਰ। ਗਹਤੋ ਨਰ ਨਾਨਕ
ਨਿਹਫਲਹ॥" ਪਰ ਪੜਨ ਵਾਸਤੇ, ਆਤਮ ਰਤ ਸੰਸਾਰ
ਗਹ: ਤੇ ਨਰ ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲਹ। ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਬਿਸਰਾਮ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਵੇਂ
ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣੇ ਹਨ

ਇਵੇਂ ਹੀ ਦਸਮ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ
ਬਿਸਰਾਮ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਵੇਂ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣੇ ਹਨ ਬਦਲਾ
ਨਹੀਂ; ਪੜਨ ਵਾਸਤੇ ਪਰਬਤਕਾਰ ਲਿਖੇ ਵਾਗ ਹੀ ਪੜਾਏ ਹੈ
ਇਹ ਸਪਰਦਾਈ ਸੰਕਰ ਅਨਸਾਰ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਵਿਸਸ ਵਿਦਵਤਾ ਪਰਬਤ ਇਹ ਰਹਸ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ "ਕਲੇਕ ਬਿਨਾ," ਅਗੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ
ਬਿਸਰਾਮ ਲਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਨਸਾਰ "ਭੁਜੇਗ ਪ੍ਰਯਾਤ
ਫਲ" ਦੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇ ਹੁਣ ਅਰਬ ਵਾਸਤੇ

ਨੇ ਅਖਰ ਅਗੇ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਰੀਤੀ
ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਧ ਪਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪੜਨ ਵਾਸਕ
ਤੇ ਸਮਝ ਗਚਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 'ਨ ਕਲਕੀ' ਪੜਨਾ ਹੈ। ਹੁਰ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਛੰਦ ਦੇ ਵਜਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰਖਣ ਵਾਸਕੇ
"ਕਲਕੇ ਬਿਨਾਨੇ।" ਇਥੇ ਹੀ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ
ਠੀਕ ਹੈ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ

ੴ ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇ॥ ਸੂਰੋ ਪਰਮ ਰਖੇ॥

ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਭੀ "ਨਮ ਰਾਜ ਰਾਜਸਰ,
ਪਰਮ ਰੂਪੇ।" ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਪੜ੍ਹਵੀ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਭੀ
"ਨਮ ਜਗ ਜੋਗੇਸ਼੍ਵਰੇ; ਪਰਮ ਸਿਧੇ ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਰ,
ਪਰਮ ਬਿਧੇ।" ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪੜ੍ਹਵੀ ਪਉੜੀ ਵਿਚ
ਭੀ "ਨਮ ਜਗ ਜੋਗੇਸ਼੍ਵਰੇ; ਪਰਮ ਦੁਗਤ।" ਐਸੇ ਹੀ ਉਚਾਰਨ
ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਈਆ ਵਿਚ ਜਾਂ ਦਸਮ ਦ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹਏ ਬਿਸਰਾਮ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣੇ

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

੪੩ | ਦੇਵੇ ਸੁਧਰਮੇ ' ॥ (ਸੁ-ਧਰਮੇ ਇਕਠਾ ਬਲ)

੪੩ | ਨਮਸਤੋ ਇਸ਼ਨਾਨੇ - ।

੪੪ | ਸਦਾ ਸਚਦਾਨੰਦ - ॥

੪੪ | ਸਦਾ ਸਿਧ ਦਾ॥ ਬੁਧ ਦਾ: ਬ੍ਰਿਧ ਕਰਤਾ॥

੪੪ | ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ॥ ਸਿਧ: ਦਾਤਾ ਦਿਆਲ

੧. ਇੰਦਰ ਦੇ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹ ਵਾ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹ ੨ ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਪਾਠ, 'ਨਮਸਤੋ ਇਸ਼ਨਾਨੇ' ਤੁਕਾਤ ਮੇਲਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁਟਕਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਗਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਵੇਂ ਹੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਸੀਆਂ ਰਕਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਕਾਫ਼ੀਏ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਰ ਬਾਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਕੀ ਪੈਣਾ ਹੈ? ੩. ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਸਦਾ ਸਤਿ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹੈ। ੪. ਅਨਵੈ, ਦਾਤਾ ਦਿਆਲੋਂ ਸਦਾ ਸਰਬ ਸਿਧ ਦਾ। ਉਹ ਦਿਆਲੂ ਦਾਤਾ ਸਦਾ (ਸਰਬ) ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ (ਦਾ) ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ.

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

੪੪ | ਪਰਮ ਪਰਮ ਪਰਮੇ॥ ਸ੍ਰੁਰੰ ਪ੍ਰੋਛ ਪਾਲੰ॥*

੪੪ | ਸਮਸਤੋ ਪਰਾਜੀ ੧॥

੪੬ | ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ॥ ਰਿਧਿ ਸਿਧੰ ਨਿਵਾਸੀ ੨॥

੧. ਸਮਸਤੋ ਪਰਾਜੀ ਪਦ ਇਕੱਠਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਸਮਸਤੋ - ਪਰਾਜੀ ਵਖਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਸਤੋ ਦੇ ਹੇਠੇ ਵਿਚੋਂ ਸੰਧੀ ਨਿਕਲ ਕੇ ਅਰਥ ਵਾਸਤੇ "ਓ-ਪਰਾਜੀ" ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਸਭ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ੨. ਅਨਵੈ, ਸਦਾ ਰਿਧਿ ਸਿਧੰ ਦਾ, ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ॥ ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਦਾ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਦੇ (ਦਾ) ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ (ਸਰਬ) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ (ਨਿਵਾਸੀ) ਵਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

*ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ "ਪਰਮ ਪਰਮ ਪਰਮੇਸ੍ਰੁਰੰ, ਪ੍ਰੋਛ ਪਾਲੰ" ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੁਰਬੋਕਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਾਂਗ।

ਗੁਰੂ ਪਰਸਾ

ਸੁਖ ' ਸੁਖਾਨਿਤ ' ਸੁਖਾ ਜੇ ॥ ਮਨਾਨਿਤ ਸੁਖ ,

੨੨. ਸ. ਸਰਬਾ ਅਨੁਰਾਗ ॥ (ਅਨੁ-ਰਾਗ ਸੁਧ)

੬੭ ਅਨਓਕਤ * ਸਰਪ ਹੈ।

੬੩ । ਸੁ ਨਿਤ ਹੈ ॥

ਕਿ ਅਚਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ

(ਅਚਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਅਚਾਨਕ ਬੁਝੇ)

੬੫ । ਕਿ ਅਮਿਤ ਸੁ ਬਾਸ ਹੈ ॥ (ਅਮਿਤ ਵਾਕ
(ਦਜਾ ਪਾਠ 'ਸਬਾਸ' ,

(ਦੇਸ਼ ਪਾਠ 'ਸਬਾਸ')

੬੫। ਕਿੰ ਅਮਿਤ ਪਸਾ ਹੈ, (ਪਸਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ)

੧. ਅੱਧ ਸਤ੍ਰ ਵਿਚ (ਸੁ) ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੋ ਅਤੇ

1. ਸੁਧਾ) ਅਮ੍ਰਿਤ ਰੁਪ ਹੈ। 2. ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪ

੩. ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੋਹ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ। ੪. ਕਥਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ।

੫. ਸੋ ਈਸਰ ਰੁਪ ਹੋਵੇ ਤੇ ਨਿੰਤ ਰੁਪ ਹੈ। ੬. ਮਰਯਾਦਾ ਤੋਂ

ਪਰੇ ਤੇ (ਸੁ) ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਭ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ। ੨. ਆਪ

ਜੀ ਦੀ ਸੁਸਟ ਭਗਤੀ ਰਪੀ ਵਾਸਨਾ ਸੰਸਾਰਕ ਮਰਯਾਦਾ ਤੋ

ਪਰੇ ਹੈ, ੮. (ਕਿ) ਜੁ ਆਪ ਸੰਸਾਰ (ਪਸਾ) ਪਸਾਰੇ ਦੀ

(ਅਮਿਤ) ਮਗਯਾਦਾ ਤੁ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਿਣਤੀ

੨. ਰਹਿਤ (ਪਸਾ) ਆਰ ੨।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੬੭ | ਕਰੁਣਾਲਯ ^੧ ਹੈ॥ (ਕਰੁਣਾਲੈ ਬੋਲੋ)
 ੬੮ | ਮਨ ਮਾਨਿਯ ਹੈ॥ (ਮਾਨਇਐ ਬੋਲੋ)
 | ਜਗ ਜਾਨਿਯ ਹੈ॥ (ਜਾਨਇਐ ਬੋਲੋ)
 ੬੯ | ਕਰੁਣਾ ^੨ ਕਰ ਹੈ॥ ਬਿਸੁੰ-ਭਰ ^੩ ਹੈ॥
 ੬੯ | ਪਰ ਤੇ ਪਰ ਹੈ॥ ਕਰੁਣਾਕਰ ^੪ ਹੈ॥
 | ਸਰਬ ਪਾਸਿਯ ਹੈ॥ ਸਰਬ ਨਾਸਿਯ ਹੈ॥
 | (ਪਾਸਇਐ ਅਤੇ ਨਾਸਇਐ ਬੋਲੋ)
 ੬੯ | ਅਜਪਾ ਜਪ ਹੈ॥ ਅਥਪਾ ਥਪ ਹੈ॥
 | (ਅ-ਜਪਾ ਅਤੇ ਅ-ਥਪਾ ਬੋਲੋ, ਅਜ-ਪਾ ਅਤੇ
 | ਅਥ-ਪਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ)
 ੭੧ | ਅਲਖ॥ ਅਭਖ॥ (ਅਲੱਖ ਤੇ ਅਭੱਖ ਬੋਲੋ)

੧. ਕਰੁਣ-ਆਲੈ, ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਘਰ ਹੈ। ੨. (ਕਰੁਣਾ) ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਯਥਾ:- ਕੀਤਾ ਕਰਣਾ ਸਰਬ ਰਜਾਈ ਕਿਛੁ ਕੀਚੈ ਜੇ ਕਰਿ ਸਕੀਐ॥ (ਮਹਲਾ ੪ ਪੰਨਾ ੭੩੬) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੀ (ਕਰੁਣਾ) ਸੰਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਤੇਰੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਵਾ (ਕਰੁਣਾ) ਕ੍ਰਿਪਾ (ਕਰ) ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

੩. ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ (ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਬਿਸੁਅੰ-ਭਰ ਹੈ)। ੪. ਕਰੁਣ-ਆਕਰ-ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ।

ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਰਯੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

॥ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥ ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ *॥

॥ਸ੍ਰਯੇ॥

* ਇਸ (ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਮੰਗਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਤਨੇਮ ਦੇ ਗੁਟਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆ ਨੇ ਇਕ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸਾਹ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਿਤਨੇਮ ਦਾ ਗੁਟਕਾ "ਰਵਾਲਸਰ" ਵਿਖੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਉਹ ਗੁਟਕਾ ਦਸਦੇ ਸਨ।

ਹੋਰ.- ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਸੰਪੂਰਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਨ ਵੈਦ ਤੇ ਗੁਰਸਿਖ ਅਤਿਆਸੀ ਮਹਾ ਪਰਖ (ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸੰਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆ ਨੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਮਗਯਾ ਦਾ ਲਿਆਈ

ਅੰਤਰਾ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਲ ੧੯੨੨
ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਚਾ ਤ ਜੀਆ ਵਿਚ ਸਮ ਦੀਆ
ਪੰਜਾ ਬਾਣੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ੨੧ ਪੰਤਾਲਾ) ੧੯੨੨
ਹੈ ਜਿਨਾ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਅਨੰਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ੨੧
ਪਾਤਿਸਾਹ ਜੀ ਨੇ ਤੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਦੀ ਅਨੰਤ ਵਿਚ
“ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ। ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦” ਇਹ ਕੁਲ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਇਕ ਹੀ ਬਾਣੀ ਹੈ,
ਉਸ ਵਿਚ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਸਮ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਨੇ ੨੧
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਯੋ “ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਚਾ” ਵਿਚ ਪਤਨ ਵਾਸਕ ਕਹ
ਹਨ ਜੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹੁਕ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਆਖਿਆ ੨੧ ਵਾਸਤੀ ਪਾਤੀ ਕਹਾ
ਤੇ। ਭਾਵ ਨਿਤਨਮ ਵਿਚ ਅਨੰਤ ਪਾਤਸਾਹੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਣੀ
ਤੋਂ ਵੱਖਰਿਆ ਪਤਨ ਵਾਸਕੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਜੇ
ਨਾਮ ਨੂੰ ਲਾ ਰੁਖ ਨਿੰਦਾ ੨੧ ਪਾਤਸਾਹੀ ਸਚਾ ੨੧

੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧

੨੧ ੨੧ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧
੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧
੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧ ੨੧

ਸੰਤਕਾ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ਲੰ ਕੇ ੧੯੭

“ਸਭੇ” ਲਿਖਕੇ ਕੀ ਅਗੇ ਪਿਛੇ ਦਾ ਨਤੀਆ ਹਨ।

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਰਾਣੇ ਦਾਸਮ ਗੁਥਾ ਅਤ ਪਈਆ ਵਿਚ
ਆਉਦੀਆ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਾਏ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀਆ

ਹਨ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਦਾਸਮ-ਗੁੰਥ ਪਤਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹਾ-ਪਦਸ ਸਭ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ “ਖਾਲਸਾ” ਤੇ ਦਿੱਤੀਆ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪੋਥੀਆ ਸੋਧੀਆ ਵਧੀਆ ਦਾ ਇਹ

ਸਭੇ ਪਾਸ ਮੌਜਦ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਭੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਇਹ

ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਤਿਆ ਹੈ

ਗੁਣਕਾ ਪੰਨਾ

੧੫ ਅੰਤ ਕਉ ਅੰਤਕੇ ' ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ॥

੧੬ ਬੀਰ ਅਪਾਰ ਬਡੇ ਬਰਿਆਰ,
ਅਬਿਚਾਰਹਿ ਸਾਰ ਕੀ ਧਾਰ ਭਛਯਾ॥

(ਭਛਈਆ, ਮਲੰਈਆ, ਲਵੰਈਆ, ਦਿਵਈਆ ਬੋਲੇ)

੧੭ ਗਾਡੇ ਗੜਾਨ ਕੇ ਤੋਤਨਹਾਰ;
ਸੁ ਬਾਤਨ ਹੀ ਚਕ ਚਾਰ ਲਵਯਾ॥

(ਤੋਤਨ-ਹਾਰ ਬੋਲੇ)

੨੦ ਪੁੰਨ ਪ੍ਰਤਾਪਨ, ਬਾਢ ਜੈਤ ਧੁਨ,
ਪਾਪਨ ਕੇ ਬਹੁ ਪੁੰਜ ਖਪੈਗੇ॥

੨੧ ਸਾਧ ਸਮੁਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਫਿਰੈ ਜਗ,
ਸਤੁ ਸਭੈ ਅਵਲਕ ਚਪੇਗਾ॥

੨੨ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸਰ ਬਿਸਨ ਸਚੀ-ਪਤ,
ਅੰਤ ਫਸੇ ਜਮ ਫਾਸ ਪਰੰਗਾ॥

੧ ਅੰਤਕਾ ੧੯੯ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ
ਗਾਏ ਭਾਵ ਚਲ ਗਈ।
ਮਾਫਗਾ (ਜਤ) ਜਿ ਜਿਕਰ

੩. ਇੰਦਰ।

ਗਟਕਾ ਪੰਨਾ

੨੮ ਜੇ ਨਰ ਸੁਪਤਿ ਕ ਪੁਸ ਹੈ ਪਗ,
ਤੇ ਨਰ ਫਰ ਨ ਦੇਹ ਧਰੋਗੇ।

੨੯ ਬਾਸੁ ਕੀਓ ਬਿਖਿਆਨ ਸ ਬੈਠ ਕੈ,

੨੯ ਐਸੇ ਹੀ ਐਸੇ, ਸੁ ਬੈਸ - ਬਿਤਾਇਓ॥

੨੯ ਕੋਓ ਬੁਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਤ ਹੈ ਪਸ:

ਕੋਓ ਮ੍ਰਿਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਨ ਧਾਇਓ

੧ ਚਰਨ। ੨. ਉਮਰ।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੮੦ | ਮੋ ਰੱਛਾ ਨਿਜੁ ਕਰੈ ਕਰਿਯੈ॥
 ੮੧ | ਸਭ ਬੈਰਿਨ ਕੋ ਆਜ ਸੰਘਰਿਯੈ॥
 (ਕਰੀਐ ਅਤੇ ਸੰ-ਘਰੀਐ ਬੋਲੋ)
 ੮੧ | ਸੇਵਕ ਸਿੱਖੜ ਹਮਾਰੇ ਤਾਰਿਯਹਿ॥
 ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਸੱਤੁ ਹਮਾਰੇ ਮਾਰਿਯਹਿ॥
 ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਮੁਝੈ ਉਬਰਿਯੈ॥
 ਮਰਨ ਕਾਲ ਕਾ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਰਿਯੈ॥
 (ਤਾਰੀ-ਅਹਿ, ਮਾਰੀ-ਅਹਿ, ਉ-ਬਰੀਐ
 ਅਤੇ ਨਿ-ਵਰੀਐ ਬੋਲੋ)

ਨੋਟ ਜਿਥੇ ਚੰਪਈ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ
 ਭੀ ਪਦ ਆਉਣ ਉਥੇ ਭੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਚਾਰਨ
 ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਦਾ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਜਿਥੇ
 ਛੰਦ ਦੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਪਰੀਆ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ
 ਉਥੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਲਾਘ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਰੂਪ ਵਿਚ
 ਉਚਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

(ਛੰਦ ਤਤਵਾਲੀ)

ਗੁਣਕਾ ਪੰਨਾ

- ੮੧ | ਤੁਮਹੋ; ਪੁਰੀ ਚਤੁਰ ਦਸ, ਕਤਾ॥
- ੮੨ | ਕਾਲ ਪਾਇ; ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਪ ਧਰਾ॥
- ੮੨ | ਕਾਲ ਪਾਇ ਕਰਿ; ਬਿਸਨ ਪ੍ਰਕਾਸਾ॥
- ਸਕਲ ਕਾਲ ਕਾ; ਕਿਯਾ ਤਮਾਸਾ॥ (ਕੀਆ ਬਲ)
- ੮੨ | ਸੋਈ ਗੁਰੂ; ਸਮਝਿਯਹੁ ਹਮਾਰਾ।
- (ਸਮਝੀਅਹੁ ਬਲ)
- ੮੨ | ਸਿਵਕਨ ਕੋ; ਸਵ ਗੁਨ * ਸੁਖ ਦੀਯੋ।
- (ਪਾਠੇਤਰ ਸਿਵ ਗੁਨ ਤੀ ਹੋ।)
- ੮੩ | ਸਭ ਪਰ; ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਿ, ਫੁਲਾ।
- ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਪਾਏ ਤੁ, ਦਖੀ
- ੮੩ | ਤੁਮ ਸੈ ਮਿਲਤ, ਜੇਹਾ ਧਰ ਸਭ ਹੁ॥
- ੮੭ | ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ, ਹਮ ਪਰ, ਜਗ ਮਾਤਾ
- ਗੁੰਥ ਕਰਾ ਪੁਰਨ, ਸੁਖ ਰਾਤਾ
- ੮੭ | ਦਸਟ ਮਖਿਯਨ ਕੇ ਹੋ ਕਤਤਾ। (ਦਖੀਅਨ ਬਲ)

੧. ਸੋ ਗਣਾ, ੨ ਦਹ ਪਾਤੀ ਯਾਵ ਸਰੀਰ।

*ਨੋਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਅੰਤੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀਆ

ਅੰਤਕਾ... 208
ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ
“ਖੜਗਕੋਤ” ਵਾਲੀ ਪਉੜੀ ਤਕ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਹੈ। ਇਹ ਕਦੋਂ ਦਾ ਤੇ ਕਿਉਂ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ, ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ
ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ
“ਤੀਰ ਸਤਦ੍ਰਵ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ” ਅਤੇ ਸ੍ਰੋਤਾ, “ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ
ਤੇ ਤੁਮਰੇ” ਸਮੇਤ ਦੋਹਰਾ “ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕਉ ਛਾਡਿ ਕੈ..॥”
ਤਕ ਹੀ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਚੌਪਈ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਰ
ਪੁਰਾਤਨ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਖਾਲਸੇ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ, ਸਾਰੀਆ
ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਹੀ ਮੁਯਾਦਾ
ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਿਚ ਕੀ ਪੜ੍ਹੀ
ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ।
ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਇਕ ਬਾਬੂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕਸੌਤੀਆ ਹੋਇਆ
ਹੈ (ਭਸੌਤ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਜਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿਡ ਹੈ ਜੋ ਧੂਰੀ
ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਸੜਕ ਉਪਰ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ
ਕੇਂਦਰ ਸੀ) ਜੋ ਭਸੌਤ ਨਾਮੇ ਪਿਡ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਸੌਤੀਏ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ
ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਸੀ ਕਿ ਗਰਸਿਥਾ
ਦਾ ਭਰਮਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹੀ...

ਇਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਵਖੋ-ਵਖਰੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾੜਿਆ ਜਾਂਦੇ। "ਪਾਤੋ ਤੇ ਰਾਜ
ਕਰੋ" ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਭ ਕੋਮਾਂ
ਵਾਸਤੇ ਅਪਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਇਹ ਹੀ ਨੀਤੀ
ਵਰਤੀ। ਬਾਬੂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਕੇ ਉਠਾਉਣੇ, ਹੋਰ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ
ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਨਿਸਕਪਟ ਤੇ ਭੇਲੀਆਂ
ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਕਈ ਕਹੇ,
ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੋਸਰ ਦੀ ਮਾਇਆ ਪਰਬਲ ਹੈ,
ਮਾਇਆ ਦੇ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤ ਉਚ-ਪਦਵੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਏ।
ਜਿਵੇਂ ਅਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਾਇਆ
ਦਾ ਲੋਭ ਅਤੇ ਉਚ ਪਦਵੀ (ਕੁਰਸੀ) ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਪਥ ਵਿਚ
ਮੁਖੀ ਆਗੂ ਫੁਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਲਓ "ਕ੍ਰਿਪਾ"
ਕਰੀ ਹਮ ਪਰ ਜਗ ਮਾਤਾ" ਇੰਝ ਤ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ
ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਉਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿ ਅੱਜੋਂ ਜ "ਮਾਤਾ"
ਪਦ ਆਇਆ ਹੈ ਇਹ ਦੱਸੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਹ
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਆਸ ਹੈ।
ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ

ਆਪੇ ਮਾਤਾ ਆਪੇ ਪਿਤਾ ਜਿਨਿ ਜੀਓ ਉਪਾਇ ਜਗਤੁ
 ਦਿਖਾਇਆ॥” (ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ) “ਤੁ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ
 ਮਾਤਾ॥ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬੰਧਪੁ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਭਾਤਾ॥” (ਮਾਝ ਰਾਗੁ ਪਨਾ
 ੧੦੩) ਅਤੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ “ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ”
 ਵਿਚ “ਨਮੋ ਪਰਮ ਗਿਆਤਾ॥ ਨਮੋ ਲਕ ਮਾਤਾ॥” (ਪੜਵੀ
 ਪਉੜੀ) ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਾਕ ‘ਅਭਿਨ ਨਮਿਤ ਉਪਾਦਾਨ
 ਕਾਰਨ’ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਉਪਰਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ
 ਸਮਝਦੇ ਭੀ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਦੁਬਿਧਾ ਪਾਉਣ ਦੇ
 ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਏਹੀ ਇਕ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ
 ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚ ਭੀ ਐਸੇ ਸੰਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰਹਰਾਸਿ
 ਪੜ੍ਹਨੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਭੀ ਐਸਾ ਅੰਸਰ
 ਵਧ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹ ਭੀ ਐਸਾ ਹੀ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ। ਬਹੁਤਾ ਕੀ
 ਕਹਿਣਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ
 “ਰਾਗ ਮਾਲਾ”, “ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ”, “ਭਟਾ ਦੇ ਸਵਾਈਏ”,
 “ਰਾਮਕਲੀ ਸਦ” ਤੇ “ਰਾਮਕਲੀ ਸਤ ਬਲਵੰਤ ਦੀ ਵਾਰ”
 ਆਦਿ ਤੇ ਸੰਕੋ ਖੜੇ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਬਾਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ
 ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਹਨ। ਇਹ ਕੁਝ ਹਲਕੇ ਜੀਵਨ ਸਮਾ
 ਪਰਸ ਸਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਨ ਸ੍ਰੀ
 ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਖ ਕਿ ਕਦ ਤੇ ਕਦ ਤੇ ਰਾਗਾਂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਆਪੇ ਮਾਤਾ ਆਪੇ ਪਿਤਾ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਉਪਾਇ ਜਗਤੁ
 ਦਿਖਾਇਆ॥” (ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ) “ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ
 ਮਾਤਾ॥ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬੰਧਪੁ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਭਾਤਾ॥” (ਮਾਝ ਰਾਗੁ ਪੰਨਾ
 ੧੦੩) ਅਤੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ “ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ”
 ਵਿਚ “ਨਮੋ ਪਰਮ ਗਿਆਤਾ॥ ਨਮੋ ਲਕ ਮਾਤਾ॥” (੫੨ਵੀ
 ਪਉੜੀ) ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਾਕ ‘ਅਭਿੰਨ ਨਮਿਤ ਉਪਦਾਨ
 ਕਾਰਨ’ ਦੇ ਬੋਧਿਕ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਉਪਰਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ
 ਸਮਝਦੇ ਭੀ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਦੁਬਿਧਾ ਪਾਉਣ ਦੇ
 ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਏਹੀ ਇਕ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ
 ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚ ਭੀ ਐਸੇ ਸੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰਹਰਾਸਿ
 ਪੜ੍ਹਨੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਭੀ ਐਸਾ ਅਸਰ
 ਵਧ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹ ਭੀ ਐਸਾ ਹੀ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ। ਬਾਤਾਂ ਕੀ
 ਕਹਿਣਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ
 “ਰਾਗ ਮਾਲਾ”, “ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ”, “ਭਟਾ ਦੇ ਸਵਈਏ”,
 “ਰਾਮਕਲੀ ਸਦੁ” ਤੇ “ਰਾਮਕਲੀ ਸਤੇ ਬਲਵਡੇ ਦੀ ਵਾਰ”
 ਆਦਿ ਤੇ ਸੰਕੇ ਖੜੇ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤੇ
 ਪੁਰਾਣੇ ਸਿੰਘ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਦੇ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਮਾਂ
 ਪੁਰਸ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ‘ਖਾਸਾ’ ਜੀ ਨੇ
 ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਖੇ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਘਟ ਰਹਰਾਸਿ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਨੇ

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਾਠ ਦਰਸਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ
 ਭਾਗ, "ਗੁਰਮਤਿ ਸਸਕਾਰ ਮਰਯਾਦਾ" ਅੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
 ਉਥੇ ਦੇਖ ਲਓ। ਜਾਂ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਗਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ
 ਇਸੇ ਗੁਣਕੇ ਵਿਚ "ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ
 ਅੰਦਰ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਹੀ ਲੇਖਣੀ ਲਿਖ ਦਿਤੀ
 ਹੈ। ਹੁਣ ਸੰਖੇਪ ਨਾਲ ਪੂਰਬੰਕਤ "ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਮ ਪਰ ਜਗ
 ਮਾਤਾ॥" ਦਾ ਵਾਸਤਵ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਗਤ ਦੇ ਮਾਤਾ-
 ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੇ (ਮੇਰੇ ਤੇ) ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਕੀਤੀ। (ਗੁੰਥ ਕਰਾ ਪੁਰਨ ਸੁਭ ਰਾਤਾ॥) ਰਾਤਾ=ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਆ
 ਕੇ (ਸੁਭ) ਸੁੰਦਰ ਗੁੰਥ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਕਿਲਬਿਖ ਸਕਲ
 ਦੇਹ ਕੋ ਹਰਤਾ॥) ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ ਨਾਮੇ ਸੁਭ ਗੁੰਥ (ਕਾਵਿ
 ਵਿਚ ਗੁੰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੁਭ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਸ) ਸੁਖਮ
 ਅਤੇ ਸਬੂਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।
 (ਦੁਸਟ ਦੋਖਿਯਨ ਕੋ ਛੈ ਕਰਤਾ॥) ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਦੁਸਟ
 ਦੇਖੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ ਹੈ। (ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਧੁਜ ਜਬ ਕਏ ਦਿਆਲਾ॥) ਜਦੋਂ ਸੋਕਾ
 ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਜੀ
 ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਏ ਤਦ (ਪਰਨ ਕਰਾ ਸੁਭ ਰਾਤਾ॥) ਇਹ ਸੁਭ
 ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਦੂਜਾ ਦੁਸਟ

[illegible]

1927

— } 7 1 4 0 2 2 1 2

ਅੰਤਕਾ ੨੦੯
ਸੂਰੀ ਉਪਰਿ ਖੋਲਨਾ; ਗਿਰੈ ਤ ਠਾਹਰ ਨਾਹਿ॥”
(ਪੰਨਾ ੧੩੭੦, ਸਲੋਕ ਨੰ: ੧੦੯)

ਭਾਵ ਇਕ ਮਨ, ਇਕ ਚਿੰਤ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਮਨ ਦੇ ਫੁਰਨੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਠਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ। ਇਹ ਸੂਲੀ ਉੱਪਰ ਖੇਲ ਖੇਲਣ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਸੂਲੀ ਉੱਪਰ ਖੇਲ ਖੇਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਜੇ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਲਾਭੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਡਿਗ ਕੇ ਉਹ ਚਕਨਾ-ਚੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਦੁਖ ਦਰਦ ਭੋ ਨਿਕਟ ਨ ਤਿਨ ਨਰ ਕੇ ਰਹੈ॥) ਦੁਖ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦਾ ‘ਦਰਦ’ ਅਵਿਦਿਆ ਦਾ ਤੇ (ਭੋ) ਭੈ ਕਾਲ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਜਿਹੜੇ ‘ਹੋ’ ਹੋ ਭਾਈਓ! ਗੁਰਮੁਖੋ! ਗੁਰ ਸਿਖੋ! ‘ਯਾ ਕੀ’ ਇਸ ਅਕਾਲ ਸਰੂਪ ਦੀ ਚੌਪਈ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ‘ਏਕ ਬਾਰ’ ਮਨੁੱਖਾ ਦੇਹ ਵਿਚ ਕਹੇਗਾ, ਇਕ ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਪੜੇਗਾ। ੨੫ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰਲੀਆਂ ਦੋ ਪਉੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਤਿਲ ਛੰਦ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪੂਰਨ ਫਲ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਅਨਜਾਣ ਲੋਕ ਜਾਂ ਦੁਬਿਧਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਪਦਵੀ ਦੇ ਲਕੀ ਪੁਰਸ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਸ ਅਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਦੁਬਿਧਾ ਹੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਗੇ ਗੁਰ ਮਹਾਰਾਜ, ਜਿਹੜਾ ਪੁਰਸ ਪਾਤਕੀ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਤੇ ਸੀਮਤ ਦਸਕ ਮਨ ਦਾ ਪੁਰਸ, ਜਿਹੜਾ

ਸਿਧਾਂਤ ਦਾਸ ਦੇ ਹੋਏ ਅਖੀਰ ਤੇ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ
 ਸਰਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ
 ਸਾਰੇ ਜਗ ਦੇ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਦਰ
 ਦਾ ਹੀ ਆਸਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਹੋਈ ਦੀ
 ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਲੱਜਿਆ ਹੈ। (ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ "ਆਪਣਾ ਨਾਮ
 ਲਿਖਕੇ" ਦਰ ਦਾ ਦਾਸ ਹਾਂ ਸੇਵਕ ਹਾਂ।) ਇਉਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਿਆ
 ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦਸੋ ਪੂਰਬੋਕਤ ਛੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ
 ਤੋਂ ਕੀ ਉਲਟ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ? ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
 ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ੇ। ਸੰਪੂਰਨ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਭੀ ਪੂਰਾ ਫਲ
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਭੁਲ ਚੁਕ ਦੀ ਖਿਮਾ ਕਰਨੀ।

ਦਾਸਨਿ-ਦਾਸ,

ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ।

ਗੁਣਕਾ ਪੰਨਾ

੮੭ ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਧੁਜ: ਜਬ ਕਏ ਦਿਆਲਾ॥

(ਪਾਠਤਰ ਦਿਯਾਲਾ)

੮੮ ਹੋ ! ਜੋ ਯਾ ਕੀ, ਏਕ ਬਾਰ, ਚੋਪਈ ਕ ਕਹੈ॥

(ਪਾਠਤਰ ਇਕ ਬਾਰ)

੮੯ ਸੈਯਾ॥ (ਸਵਣੀਆ ਬੋਲੇ)

ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ,

ਤਬ ਤੇ ਕਉ, ਆਖ ਤਰੇ ਨਹੀ ਆਨਖ

ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਪੁਰਾਨ ਕਰਾਨ,

ਅਨੋਕ ਕਹੈ ਮਤ, ਏਕ ਨ ਮਾਨਖ

ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਦ ਸਬ,

ਬਹੁ ਭੇਦ ਕਹੈ, ਹਮ ਏਕ ਨ ਜਾਨਖ॥

(ਆਖ ਬਲ, ਆਇ, ਮਾਨਿਓ,

ਜਾਨਿਓ, ਬਖਾਇ ਬਲ)

ਅਨੰਦੁ ਸਾਹਿਬ

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੯੩ | ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ਪਾਇਆ, ਤੁਧੁ ਜਿਨ ਕਉ;
ਸਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਕੈ ਲਾਗੇ॥
- ੯੪ | ਪਾਵੈ ਤ ਸੋ ਜਨੁ, ਦੇਹਿ ਜਿਸਨੋ;
ਹੋਰਿ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਵੇਚਾਰਿਆ॥
- ੯੬ | ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ;
ਤੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨ ਮੇਰਿਆ॥
- ੧੦੦ | ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਨ ਨਾਮਿ ਲਾਇਹਿ;
ਸਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੇ॥
- ੧੦੦ | ਇਕਿ ਫਿਰਹਿ ਘਨੇਰੇ, ਕਰਹਿ ਗਲਾ;
ਗਲੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ॥ (ਗਲਾਂ ਤੇ ਗਲੀ ਬੋਲੋ)
- ੧੦੧ | ਪਵਿਤੁ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ, ਕੁਟੰਬ ਸਹਿਤ ਸਿਉ;
ਪਵਿਤੁ ਸੰਗਤਿ ਸਬਾਈਆ॥
- ੧੦੨ | ਵੇਦਾ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਉਤਮ, ਸੋ ਸਣਹਿ ਨਾਮੁ;
ਫਿਰਹਿ ਜਿਉ ਬੇਤਾਲਿਆ॥
- ੧੦੩ | ਜੇ ਕੋ ਸਿਖੁ; ਗੁਰੁ ਸੇਤੀ ਮਨਮਾ

ਗੁਟਕਾ ਪਨਾ

੧੦੬ | ਚਿਤੁ ਜਿਨ ਕਾ ਹਿਰਿ ਲਇਆ ਮਾਇਆ,
ਬਲਨਿ ਪਏ ਰਵਾਣੀ ॥

੧੦੮ | ਗੁਹ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੇ ਜਨ ਜਾਗੇ;
ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ;
ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ, ਸੋ ਤਤੁ ਪਾਏ,
ਜਿਸਨੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ,
ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ॥

੧੧੧ | ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇ ਪਲੈ, ਪੀਐ ਹਰਿ ਰਸੁ;
੧੧੨ | ਬਹੁੜਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਗੈ ਆਇ।
੧੧੫ | ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ, ਏਹਿ ਨੇਤ੍ਰ ਅੰਧ ਸੇ,
ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਅ, ਦਿਖ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹਈ।

੧੧੬ | ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਣਹੁ,
ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੋਵਹੁ, ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ।

੧੧੬ | ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ, ਹਰਿ ਪਿਆਰੈ ਜੀਉ,

੧੧੭ | ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੇ, ਵਾਜਾ ਪਵਣੁ ਵਜਾਇਆ॥

੧ | ਆਦਤ ਵਾ ਬ ਅਰਥ ਮੁਲਾ, ਸਾਹਿਬ ਜਿਸਦੀ ਵਾ
ਗਿਆਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ।

ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

- ੧੨੦ | ਸੋ ਦਰੁ ਤੇਰਾ ਕੋਹਾ, ਸੋ ਘਰੁ ਕੋਹਾ:
ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ॥
- ਵਾਜੇ ਤੇਰੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ;
ਕੋਤੇ ਤੇਰੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ॥
- ੧੨੨ ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ, ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ;
ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ॥
- ੧੨੪ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ, ਗੁਰ " ਗੁਰਹਾਈ ॥
- ੧੨੪ ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ; ਸਿਧੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ॥
ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ; ਨਾਹੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈਆ॥
- ੧੨੬ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਗੁਰਦੇਵ,
ਮੋ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ॥
- ੧੨੯ ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ, ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ,
ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ॥
- (ਇਸ ਸਬਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਿਸਰਾਮ 'ਜੀ' ਤੇ ਹਨ)

੧. ਪੁਜ ਕਾਵ ਦੇਵਤੇ। ੨. (ਗੁਰ) ਦੇਵ। ੩. ਆਈ ਕਾਵ
ਦੇਵਤ।

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

੧੩੪ | ਪੰਕ ਜੁ ' ਮੋਹ, ਪਗੁ ਨਹੀ ਚਾਲੈ;
| ਹਮ ਦੇਖਾ ਤਹ ਡੁਬੀਅਲੇ॥ (ਦੂਜਾ ਪਾਠ-ਪੰਕਜੁ)
੧੩੬ | ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥

(ਦੇ ਹੁਰੀਆ ਨਹੀ ਬੋਲਣਾ ਇਕਠਾ ਬੋਲੋ।

੧੪੪। ਦੁਖ ਦਰਦ ਭੈ: ਨਿਕਟ ਨ ਤਿਨ ਨਰ ਕੇ ਰਹੈ।

੧੪੫ | ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦਾਸ ਪਰਿ:
| ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ॥

੧੪੭ | 'ਬਹਰ' ਕਰੋ ਕਬਿਤਾ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।

੧੫੦। ਸੰਮਤ ਸੱਤ੍ਰਹ 'ਸਹਸ' ਪਚਾਵਨ * * ॥

੧. ਜੋ ਮੇਰੇ ਰੂਪੀ ਚਿਕਤ ਉਤਪਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਨ ਨਹੀਂ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ, ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਚਿਕਤ ਵਿਚ ਹੀ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਹਨ। ੨. ਦਹੀਂ (ਸਰੀਰ) ਸਾਡੇ ਪੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ 'ਬਹਰ' ਪਦ ਦੀ ਬਾਂ 'ਬਹਰ' ਪਦ ਦੀ 'ਮਿਲਦਾ' ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਪ੍ਰਸਿਧ 'ਬਹਰ' ਹੈ। ੩. ਸਾਡੇ ਪੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ 'ਸਹਸ' ਦਾ 'ਹ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਅਧਕ' ਹੈ ਯਥਾ:- ਸਹਸ।

ਅੰਤਕਾ ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ ੨੧੬

- ੧੫੭ | ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ;
ਮੈਨੋ ਜੋਗੁ ਕੀਤੋਈ॥ (ਕੀਤੋ-ਈ ਬੋਲੋ)
- ੧੫੭ | ਮੈ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰੇ, ਕੋ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ;
ਆਪੇ ਤਰਸੁ ਪਇਓਈ॥ (ਪਇਓ-ਈ ਬੋਲੋ)

ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ

ਗੁਟਕਾ ਪੰਨਾ

੧੬੯ | ਠਾ ਹਉ ਠਾ ਤੂੰ ਠਹ ਛੁਟਹਿ;
ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਈਅਹੁ ਦੂਤ॥
੧੭੧ | ਬਾਬਾ; ਜੈ ਘਰਿ, ਕਰਤੇ ਕੀਰਤਿ ਹੋਇ॥
੧੭੧ | ਵਿਸੁਏ ' ਚਸਿਆ, ਘੜੀਆ ' ਪਹਰਾ;
ਬਿਤੀ ' ਵਾਰੀ, ' ਮਾਹੁ ' ਹੋਆ ' ॥

੧. ਪੰਦਰਾਂ ਵਾਰੀ ਅਖ ਦਾ ਖਲਣਾ ਤੇ ਮੀਟਣਾ ਵਿਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੨. ਪੰਦਰਾਂ ਵਿਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਚਸਾ, ਤੀਹ ਚਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਪਲ। ੩. ਸਠ ਪਲਾਂ ਦੀ ਘੜੀ। ੪. ਸਾਢੇ ਸੜ ਘੜੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਪਹਿਰਾ। ੫. ਅਠਾਂ ਪਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਬਿਤ। ੬. ਚਾਰ ਪਹਿਰਾਂ ਦਾ ਦਿਨ, ਸਤਾ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹਫ਼ਤਾ। ੭. ਤੀਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਰੁਤ, ਛੇ ਰੁਤਾਂ ਦਾ ਸਾਲ। ੮. ਹੋਇਆ

- ੧੭੨ | ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ, ਨਨ ਨੈਨ ਹਹਿ ਤੋਹਿ ਕਉ.
| ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ, ਨਨਾ ਏਕ ਤੇਹੀ।
| (ਦੂਜਾ ਪਾਠ:- ਨੈਨਨ ਨ ਨੈਨ)
- ੧੭੫ | ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਇਹੈ ਸੁਖੁ ਮਾਰੈ; (ਮਾਰੈ ਬਲੇ)
| ਮੋ-ਕਉ ਕਰਿ ਸਤਨ ਕੀ ਧੁਰੇ॥
-

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ

ਗੁਰੂ ਪਾਲਸਾ ਸਾਧ ਸਗਤ ਜੀਉ, ਸਰਬਤ੍ਰ ਗੁਰੂ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀਆ ਸਗਤਾ, 'ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ' ਵਿਚ ਰਹਰਾਸਿ
ਪੜਨ ਦੇ ਵਖਰੇ-ਵਖਰੇ ਕੇਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਬੇਸਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗੁਬ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਜੀ' ਦੇ ਨੌਂ (੯) ਸਬਦ
ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਨ - ਬਿੰਨ ਸਭ ਕੋਈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ
ਪੜਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਬਾਣੀ, 'ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੋਹਰੇ ਆਦਿਕ
ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟ ਵਧ ਕਰਕੇ ਪੜਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ
ਨਿਹਗ ਸਿੰਘ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ
ਵਾਲੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਲੇਰਾ
ਵਾਲੇ ਆਦਿਕ। ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਤੋ
ਵਾਲੀ ਗਲੀ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਲੋਂ ਛੁਪਾਏ ਹੋਏ ਗੁਟਕਿਆਂ ਵਿਚ
ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ
ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਿਰਮਲ
ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰਹਰਾਸਿ ਦਾ ਵਖਰਾ ਨਮੂਨਾ ਹੈ।
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਜੀਬ ਹੀ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਭਸ਼ੋੜੀਆਂ ਦੇ

ਨਾਲ ਜਾ ਰਲ ਮਿਲ ਜਾਵਾ ਹੈ। ਹਨ ਸਭਵਾਨ ਵਿਚਾਰ
ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਚਣ ਲਗ ਜਾਦ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੀ 'ਸ੍ਰੀ
ਰਹਰਾਸਿ' ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜ ਪ੍ਰਮਾਣਨੀਕ ਹੋਵੇ।
ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਇਹ ਹੈ:-

ਜਿੰਨੀ-ਕੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋਂ
ਚਲੀ ਹੋਈ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਕਰਕੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਕ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਮਝ
ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਨੀਕ ਬਚਨ ਇਹ ਹਨ।
ਸੰਪੂਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਨੀਕ 'ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ' ਪੁਰਾਤਨ
ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਦਰਜ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ 'ਸ੍ਰੀ
ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ ਦੋਹਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਮੁੰਦਾਵਣੀ (ਤਿਸੁ
ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਟੇਕ ਨਾਨਕ ਮਨੈ ਮਾਹਿ॥ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖੁ
ਹੋਇ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਜਾਹਿ॥) ਤਕ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੀ ਲਿਖੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਭੀ (ਸੋ ਦਰੁ ਰਾਗੁ
ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਸਲੋਕੁ ਮ: ੧॥ ਦੁਖੁ ਦਾਰੁ ਸੁਖੁ ਰੋਗੁ ਭਇਆ.....॥"

ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਸਲਕ ਲਿਖਿਆ ਚਲਿਆ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ ਸਿਆਣ ਸਜਣ ਪਹਿਲਾ ਤ ਨਾਲ ਹੀ
ਪੜਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਈਆ ਨ ਇਸ ਤ ਪਹਿਲਾ ਕੁਝ ਹੋਰ
ਭੀ ਨਾਲ ਜੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ: ਕਈ ਬਾਵਾਂ ਵਿਚ (ਹਰਿ
ਮੁਗ ਮੁਗ ਭਗਤ ਉਪਾਇਆ....॥) ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਦੇ ਹਨ।
ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਸਬਦ ਪੜਦੇ ਹਨ। ਯਥਾ:- ਡੇਰਾ
ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
ਵਾਲਿਆ ਵਲੋਂ ਛਪਾਏ ਹੋਏ ਗੁਟਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਕਈ
ਸਬਦ ਵਾਧੂ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ
ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਪੜਨਾ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ ਜਿੰਨੀ ਭੀ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜੀ-ਸੁਣੀ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹੀ ਹੀ ਸਫਲ ਤੇ ਸੁਖਦਾਈ
ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਰਾਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ
ਲਿਖਵਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਨੀਕ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ
ਸਮੇਂ ਪੜਨੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਬਾਣੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੜਨੀ ਹੈ ਤਾਂ
ਉਹ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਪੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ
ਯੋਗ ਹੈ। “ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਣੁ ਤਾ ਖਸਮੈ ਕਾ
ਮਹਲੁ ਪਾਇਸੀ॥ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਮਨਹੁ ਚਿੰਦਿਆ ਸੋ

ਅਤਕਾ ੨੨੨
ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ॥ ਤਾ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਇਸੀ॥” (ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ
ਦੀ ਵਾਰ ਪੰਨਾ ੪੭੧॥) ਹੋਰ:- “ਪੂਰੇ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭ
ਕਿਛੁ ਪੂਰਾ ਘਟਿ ਵਧਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ
ਐਸਾ ਜਾਣੈ ਪੂਰੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹੀ॥” (ਸਲੋਕ ਵਾਰਾ ਤੇ ਵਧੀਕ॥
ਮਹਲਾ ੧॥ ਪੰਨਾ ੧੪੧੨) ਜੋ ਪੂਰਬੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੀ
ਗਈ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ
“ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਸਲੋਕੁ ਮ: ੧॥ ਦੁਖ ਦਾਰੂ ਸੁਖ

ਰੋਗੁ ਭਇਆ.....॥” ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ “ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫” ਦੇ
ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ “ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸਰਮਾ॥” ਤਕ
ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਰਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹ-ਬਿੰਨ੍ਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਹੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ
ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਵੱਧ-ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਹੁਣ ਲਉ ਅਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚ
ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ‘ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ ਜੀ’ ਦੀ ਵਿਚਾਰ:- ਜੋ
ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਉਹ “ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥” ਮਗਲ ਲਿਖਕੇ ਚੌਪਈ॥ (ਪੁਨਿ ਰਾਛਸ
ਕਾ ਕਾਟਾ ਸੀਸਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਕੇਤ ਜਗਤ ਕੇ ਈਸਾ॥ ਪੁਹਪਨ
ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਗਗਨ ਤੇ ਭਈ॥ ਸਭਹਿਨ ਆਨਿ ਬਧਾਈ
ਦਈ॥੧॥ ਧਨੇਜ ਧਨੇਜ ਲੋਗਨ ਕੇ ਰਾਜਾ॥ ਦੁਸਟਨ ਦਾਹ
ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ॥ ਅਖਲ ਭਵਨ ਕੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ॥ ਦਾਸ
ਜਾਨਿ ਮੁਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ॥੨॥) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਚੌਪਈ ਛੰਦਾਂ ਤੋਂ
ਅਗੇ ॥ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ॥ ਚੌਪਈ॥ “ਹਮਰੀ ਕਰੋ ਹਾਥ
ਦੈ ਰਛਾ॥” ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਚੌਪਈ॥ “ਸੰਬਤ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸਹਸ
ਭਟਿਜੈ॥ ਅਰਧ ਸਹਸ ਫੁਨਿ ਤੀਨਿ ਕਹਿਜੈ॥ ਭਾਦਵ ਸੁਦੀ
ਅਸਟਮੀ ਰਵਿ ਵਾਰਾ॥ ਤੀਰ ਸਤਦਵ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ॥੩੧॥”
ਦੋ ਇਕਤੀਵੇਂ ਛੰਦ ਤੱਕ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ “ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰੋ
ਪਖਾਨੇ, ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ, ਚਾਰਿ ਸੌ ਪਾਚ
ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ, ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥ ਅਫਜ਼ੂ॥”
ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਇਥੋਂ
ਤਕ ਹੀ ਪੜਨੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੋ “ਖੜਗਕੇਤ ਮੈਂ ਸਰਨਿ
ਤਿਹਾਰੀ॥ ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੈ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ॥ ਸਰਬ ਠੋਰ ਮੋ ਹੋਹੁ
ਸਹਾਈ॥ ਦੁਸਟ ਦੋਖ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥੨੭॥” ਤਕ ਪੜਕੇ
ਹੀ ਅਗਲੇ ਛੰਦ “ਤੀਰ ਸਤਦਵ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ॥੩੧॥” ਤਕ
ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਨਮਤ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਪੂਰਬੋਕਤ ਸਿਧਾਤਕ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ
ਸੂਨਯ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ
ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਦਸ ਆਏ ਹਾਂ।

ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ
ਦੋਹਰੇ ਤੇ ਚੌਪਈਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਤਬ ਸੁਣੋ:- ਪੰਜਵੇਂ
ਪਾਤਿਸਾਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ
ਕੇ, ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸਾਹ ਜੀ ਦੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਬਾਣੀ
ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ੯ (ਨੌ) ਸਬਦ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਚਲੇ
ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ^{ਸਾਹਿਬ} ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ
ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ੯ (ਨੌ)
ਸਬਦਾਂ ਤੋਂ ਅਗੇ ਜੋ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ
ਰਹਰਾਸਿ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਨੌ
ਸਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਲੋਕ ਮ: ੧ "ਦੁਖ ਦਾਰੂ.....॥" ਵਾਲਾ
ਸਲੋਕ ਅਤੇ ਸ੍ਰੋਤਾ "ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ.....॥" ਤੇ
ਦੋਹਰੇ ਤੇ ਅਗੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ' ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ
ਪੰਜ ਪਉੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੀ ਪਉੜੀ "ਅਨੰਦ ਸੁਣਹੁ
ਵਡਭਾਗੀਹੋ.....॥" ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਮਹਲਾ ੫॥
"ਬਾਲ ਵਿਚਿ ਤਿੰਨਿ ਵਸਤੂ ਪਈਓ.....॥" ਤੇ ਸਲੋਕ

ਮਹਲਾ ੫॥ "ਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤ ਨਾਹੀ....॥" ਅਗੇ ਪਉਤੀ॥
 "ਤਿਥੇ ਤ ਸਮਰਥ...॥" ਅਗੇ ਸਲਕੁ ਮ: ੫॥ "ਅਤਰਿ
 ਗੁਰ ਆਹਾਧਣਾ ...॥" ਫਿਰ ਅਖੀਰ ਤੇ ਮ: ੫॥ "ਰਖੇ
 ਰਖਣਹਾਰਿ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਅਨੁ....॥" ਤਕ ਪੜਨ ਦੀ
 ਆਗਿਆ ਹੋਈ, ਜੋ ਹਮੇਸਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਪੜਦੀਆਂ
 ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਰੂਪ
 ਸੰਪੂਰਨ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸਿਧਾਂਤ, ਸਾਨੂੰ ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚੋਂ
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਚਰਿਤ੍ਰਕ ਗ੍ਰੰਥ" ਦਾ
 ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਤਾਈਂ,
 ਚੇਤਨ ਮਾਇਆ ਦੇ ਛਲਾਂ-ਛਿਦਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ
 ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ
 (ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ) ਤੋਂ ਆਪਣੇ
 ਆਪ ਬਚਣਾ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਸੋ ਬਾਹਰਲੇ ਖੋਟੇ ਦੁਸਟ-
 ਪੁਰਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ
 ਦੀ ਓਟ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ
 ਦਸੀ ਹੈ, ਜੋ "ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ" ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਹੈ। ਜੋ
 ੪੦੫ਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਂਝ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ
 ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ

ਵਲ ਆਪਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਤ ਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ
ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ -
ਇਕੀਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਿਚ ਜ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ
ਜੀ ਦਾ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ
੫੧ (ਇਕਵਿੰਜਵੇਂ) ਛੰਦ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਯਥਾ:- “ਸੁਧਿ
ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰੁ ਦਏ ਹਮਾਰੇ॥ ਪੂਤ ਇਹੈ ਪੁਨ
ਤੋਹਿ ਪੁਨ ਜਬ ਲਗ ਘਟ ਬਾਰੇ। ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਹ
ਤੁਮ ਨਿਤ ਬਢੈਯਹੁ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੂਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ
ਜੈਯਹੁ॥੫੧॥” ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ੫੪ਵੇਂ ਛੰਦ ਤਕ ਲਿਖ ਕੇ ਅਗੇ
੨੨ਵੇਂ ਅਤੇ ੨੩ਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤਕ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ
ਤਾਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ
ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖਿਆ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ
ਅੰਦਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਛਲ-ਛਿਦ੍ਰ ਤੇ ਪਰਸਪਰ
ਕਪਟ ਆਦਿਕ (ਸਾਰੇ ਔਗੁਣ) ਕਰਨ ਦਾ ਦੌਰ-ਦੌਰਾ ਚਲ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਝੂਠੀਆਂ ਹੋਰਾ-ਫੇਰੀਆਂ, ਠਗੀਆਂ (ਸਿਆਸਤਾਂ)
ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਖਾਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ
ਵਾਸਤੇ, ਗੁਰਸਿਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਾਵਧਾਨ
ਰਹਿਣਾ, ਇਹ ਸਿਖਿਆ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਦੁਸਟ-ਪੁਰਸਾਂ ਤੇ
ਔਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਓਟ ਤੇ ਸਰਨ

ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਮੰਤਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਮੰਤਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਮੰਤਰ ॥
ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਮੰਤਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਮੰਤਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਮੰਤਰ ॥
ਜਾਂ ਕਈ ਅੰਕਤ ਆ ਬਣਾਈ ਹੋ, ਜਾਂ ਕਈ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਈ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ
ਨਾਲ ਵੈਰ ਭਾਵ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਨਿਤਨੇਮ
ਦੀ ਚੌਪਈ ਦੇ ਕਈ ਕਈ ਪਾਠ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਸਭ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪੰਜ-
ਪਿਆਰੇ, ਅਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਅਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਵਾਲਿਆਂ
ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੌਪਈ ਦੀ ਬਾਣੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ
ਵਿਘਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਰ
ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਭੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਵ ਦਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। "ਸ੍ਰੀ ਚੌਪਈ"
ਜੋ (ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚ ਪੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਵਿਖੇ "ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਾਨੇ, ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕ੍ਰਪ ਸੰਬਾਦੇ, ਚਾਰਿ
ਸੋ ਪਾਚ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ, ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ॥੧॥ ਅਫਜ਼ੀ॥"
ਤੋ ਬਾਦ ਦਹਰਾ, "ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦਾਸ ਪਰਿ, ਕੀਜੈ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਦੈ ਰਾਖ ਮੁਹਿ, ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚਨ
ਬਿਚਾਰ॥੧॥" ਤੋ ਲੈ ਕੇ ਚੌਪਈ ਦੀਆਂ ੭ (ਸਤ) ਪਉੜੀਆਂ
ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰ ਵਿਚ ੪੩੩

ਤ ਲੋ ਕੇ ੪੪੦ ਰਕ ਆਉਦੀਆ ਹਨ। ਉਪਰਲੇ ਦੋਹਰੇ
ਸਮੇਤ ਅਨ ਛੇਦ ਹਨ ਇਹ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ
ਨੂੰ, ਵਿਸਨੂੰ ਦੇ ਧਾਰ ਹਏ ਵਿਸੇਸ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰ ਦੇ
ਕੰਤਕ, ਉਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਭਗਵਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਜੋ
ਉਨਾਂ ਨੇ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਦਸੇ ਹਨ, ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ, ਦਰਸਾ
ਕੇ, ਆਪਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਣਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਸਨੂੰ
ਦੇ ੨੪ (ਚੌਵੀ) ਅਵਤਾਰ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਿਵ ਜੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂ
ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ
(ਕਿ ਉਨਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀ ਕਰਤਬ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ
ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹਨ) ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ
ਅਨੁਵਾਦ ਰੂਪ ਰਚਨਾ ਹੀ ਐਸੀ ਸੁਦਰ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਲਿਖੀ
ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਮਾਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ
ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਨਾਂ ਦੀ ਬੁਧੀ ਚਕਰਾ ਕੇ, ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ
ਪੈ ਕੇ, ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭਾਵ (ਵਿਸਨੂੰ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ) ਸਭ ਕੁਝ
ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸਮਝਕੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੋ
ਕੇ, ਭਰਮ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ
ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦਰਸਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ
ਉਹ ਰਚਨਾ ਉਨਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸਕਾਂ ਜਾਂ ਉਨਾਂ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ
ਵਲੋਂ, ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਖਵਾਉਣ ਦਾ

ਅਨੁਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਂ ਅਵਤਾਰ ਵਿਚ ਉਪਰਲ ਦਹਰ, "ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦਾਸ ਪਰਿ ...॥" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ "ਅਥ ਦੇਵੀ ਜੂ ਕੀ ਉਸਤਤ ਕਥਨ" ਦਾ ਜਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਵਲੋਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸਕਾਂ ਵਲੋਂ ਦੇਵੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਇੰਦ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਪੂਰਬੋਕਤ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋਹਰਾ॥ "ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦਾਸ ਪਰਿ, ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ॥" ਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ! ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਸ ਜਾਣਕੇ (ਮੈਂ) ਦਾਸ ਪਰ ਬਹੁਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਆਦਿ। ਅਗੇ ਚੋਪਈ॥ (ਮੈ ਨ ਗਨੇਸਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਨਾਉਂ ...॥) ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਠੋਕ ਵਜਾ ਕੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਣੇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਵਾਂਗੇ ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਕਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗਣੇਸ ਦਾ ਮੰਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਵਿਸਨੂੰ ਨੂੰ ਧਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।*

* ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਪੁਰਾਣਿਕ ਮਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜ ਈਸ਼ਵਰ ਮੰਨੇ ਹਨ। (੧) ਗਣੇਸ। (੨) ਦੇਵੀ। (੩) ਵਿਸਨੂੰ। (੪) ਸ਼ਿਵ ਜੀ। (੫) ਸੂਰਜ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਧਾਲ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਹਿ ਕੇ ਦਸਦੇ ਹਨ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਜਾ ਰਹੇ, ਇਹ (ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਸਤਕਾ ਤ) ਕਨੀ ਤਾ ਇਹ ਮਣ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਕਈ ਇਨਾ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ ਰੂਪ, ਇਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਨਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਤਾ ਲਿਵ (ਇਨ ਸ) ਇਨਾ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਲਗੀ ਹਈ ਹੈ। “ਇਨਾਂ” ਪਦਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਵਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੈ ਜਾ ਹੋਰ ਕੋਈ? ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਵਿਸ਼ਨ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦਾ ਤਾ ਪਹਿਲਾ ਖੰਡਨ ਕਰ ਆਏ ਹਨ। ਸੋ ‘ਇਨਾਂ’ ਦਾ (ਭਾਵ ਇਸ ਪਦ ਦਾ) ਅਰਥ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। “ਮਹਾਕਾਲ ਰਖਵਾਰ ਹਮਾਰੇ॥ ਮਹਾ ਲੋਹ ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਬਾਰੇ॥” ਕਾਲ ਦਾ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ (ਤੇ ਮਹਾ ਲੋਹ) ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਭਾਵ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਵਿਚ “ਚੁਭੀ ਰਹੀ ਸੁਤ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਨਨ ਮਹਿ॥” ਦਸਿਆ ਹੈ। (ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਬਾਰੇ) ਮੈ ਤਾ ਉਸ ਦਾ ਦਾਸ ਹਾਂ। ਅਗੇ ਉਸੇ ਦੀ ਉਸਤਤ* “ਦਾਸ ਜਾਨ ਦੇ ਹਾਬ ਉਬਾਰੇ॥ ਹਮਰੇ ਸਭ ਬੈਰੀਅਨ ਸੰਘਾਰੇ॥”

* ਨਟ - ਉਪਰਲੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਖਰ-ਅਖਰ ਅਰਥ ਨਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਜਿਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਦੇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਵ-ਅਰਥ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾ ਹੀ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਬਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ

ਤੁਕ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਿਰਸਦੇਹ ਸਪਸਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗੁਰਸਿਖ
ਨੂੰ ਆਪ ਨਾ ਉਸ ਵਿਚ ਕੀ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ
ਮਨਮਤੀਆ ਵੀ ਭਲਖਾ ਪਾਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪੈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ
ਹੈ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਪਉਤੀ ਵਿਚ ਜੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ "ਪ੍ਰਥਮ
ਧਰੋ ਭਗਵਤ ਕੋ ਧਿਆਨਾ॥" ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਤੋਂ
ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ, ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਲੋਭ
ਲਹਿਰ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਦੁਬਿਧਾ ਤੇ
ਪਾਟਕ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ "ਪ੍ਰਥਮ ਧਰੋ ਭਗਵਤ ਕੋ ਧਿਆਨਾ॥"
ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ 'ਭਗਵਤ' ਪਦ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਵੀ ਕਰਕੇ
ਭਰਮ ਪਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰੂਪ
ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਕੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਉਪਰ 'ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ' ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ,
ਸਭ ਨ ਹੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ, ਬਲਕਿ ਰਹਰਾਸਿ
ਵਿਚ ਕੱਢ ਹੀ ਦਿਤਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਥੇ 'ਭਗਵਤ' ਦਾ
ਅਰਥ ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ:- "ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗੋਤੀ ਸਿਮਰ
ਕੈ" ਉਥੇ ਭੀ (ਮਾਇਆ ਸਬਲ) ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ।
ਪਰ ਐਸੇ ਦੁਬਿਧਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੇ
'ਭਗੋਤੀ' ਬਾਬੁ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਰਦਾਸੇ ਵਿਚ
'ਭਗੋਤੀ' ਦੀ ਥਾਂ ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਿਮਰਕੇ ਅਰਦਾਸਾ ਕਰਿਆ ਕਰ ਲਿਖ
ਦਿਤਾ।

ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤੇ ਬਿਨਾ ਮਹਾਕਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਦਾ
 ਖੜਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੇਵੀ ਦਾ ਅਰਥ ਕਹਿਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ
 ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯਤ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਥੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ
 ਦੇ ਉਪਾਸਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੜਨੀ ਮਨਮੱਤ
 ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਸੀ ਕਿ
 ਜੋ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ-ਇਕ ਪਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਅਰਥ ਹੋਇਆ
 ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ, ਭਗਵਤ ਜਾਂ
 ਭਗੋਤੀ, ਦੇਵੀ ਦਾ ਭੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਭੀ ਅਰਥ ਹੈ
 'ਭਗਵਤੀ' ਕਾਵ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਛੰਦ ਦਾ ਵੀ ਨਾਮ ਹੈ (ਯਥਾ: ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ
 ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ)। ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਰਥ ਹਨ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਭੀ ਅਰਥ ਹੈ।

ਉਸਦੇ ਨਿਰਣੈ ਬਾਰੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਇਉਂ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ:-

੧. ਭਗਵਤ=ਭਗਵਾਨ ਭਾਵ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ

ਯਥਾ=ਕਲਿ ਭਗਵਤ ਬੰਦ ਚਿਰਾਮੰ॥ (ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਭਗਤ ਬੇਟੀ
 ਜੀ ਅੰਗ ੧੨੫੧)

ਗੁਰ ਗਿਰਾਰਥ ਕੋਸ਼ ਪੰਡਿਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ॥

੨. ਭਗਵਤ=ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਗਵਤ; ਆਦਰਯੋਗ, ਭਾਗਵਾਲਾ,
 ਭਗਵਾਨ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ।

ਯਥਾ=ਕਲਿ ਭਗਵਤ ਬੰਦ ਚਿਰਾਮੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਕੋਸ਼ ਖਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ। ਜਿਸਦੇ

... ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ। ਫਿਰ
... ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾ.
...

... ਮਦਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ
ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 'ਭਗਵਤ' ਪਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਦਸੀ
ਦੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਜਤ ਵਾਲੇ (ਯੋਗਿਕ) ਸਬਦ ਦਾ
ਅਰਥ ਵੀਚਾਰ ਇਉਂ ਹੈ ਇਹ 'ਭਗਵਤ' ਸਬਦ 'ਭਗ' ਤੇ
'ਵਤ' ਜੋ ਪਦਾਂ ਕਰਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ
'ਭਗ' + 'ਵਤ' (ਵਾਲਾ) ਯਾ ਭਗਵਾਲਾ ਯਾ ਭਾਗਵਾਲਾ।
'ਵਤ' ਪਦ ਦੀ ਬਦਲ ਵਿਚ 'ਅਉਤ' ਤੇ 'ਵੰਤ' ਵੀ
ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਦ ਦੇ
ਬਹੁਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ। 'ਭਗ' ਪਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਅਰਥ ਹਨ, ਜੋ
ਨਮੁਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਯਥਾ - ਪਡਿਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਰੋਤਮ ਦੇ ਗੁਰ ਗਿਰਾਰਥ
ਕੋਸ਼ ਵਿਚ 'ਭਗ' ਪਦ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀਚਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਹਨ।

੧) 'ਭਗ' ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚੋਂ

੧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਯੋਨਿ ੨. ਸੂਰਯ

੩ ਅਣਿਮਾਦਿ ਸਿਧੀਆਂ ਰੂਪ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਐਸ਼੍ਵਰਯ

੮. ਗਿਆਨ ੯. ਵੈਰਾਗ
 ੧੦. ਮਹਾਤਮਾ ੧੧. ਯਤਨ ੧੨. ਧਰਮ
 ੧੩. ਮਥ ੧੪. ਸਤਾਗਧਨ ੧੫. ਕਾਤਿ ੧੬. ਚੰਦ
 ੧੭. ਪਰਬਾਫਲਗਣਿ ਨਛਤਰ ੧੮. ਗੁਦਾ ਔਰ ਪਤਾਲੂਓ
 ਕਾ ਮਧ।

੨) 'ਭਗ':- ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚੋ
 ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਗੁਪਤ ਅੰਗ, ਉਹ ਦਾਗ ਜੋ ਸਰੀਰ ਪਰ ਆਤਸਕ
 ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੈ ਜਾਣ।

ਯਥਾ:-

ਸਹਸ ਸਰੀਰ ਚਿਹਨ ਭਗ ਹੂਏ, ਤਾ ਮਨਿ ਪਛੋਤਾਇਆ॥
 (ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ਦਖਣੀ ਅੰਕ ੧੩੪੪)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਸ਼ ਖਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੋਸਾਇਟੀ॥

੩) ਭਗ:- ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਪੂਰਬਲੇ ਕੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ
 ਜੁਲਦੇ ਤੇਈ (੨੩) ਅਰਥ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਯਥਾ:- ਭਜ (ਧਾਤੂ) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ; ਸੰਗਿਆ

੧. ਪਰਮਾਤਮਾ ੨. ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੩. ਸੂਰਜ ੪. ਸਿਵ
 ੫. ਬਲ ੬. ਵੀਰਜ ਆਦਿ ਤੇਈ (੨੩) ਅਰਥ ਲਿਖੇ
 ਹਨ।

੪) ਭਗ:- ਆਦਰਸ਼ ਹਿੰਦੀ ਸਬਦ ਕੋਸ਼ ਜਿਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ

... ਐਲ ਟੀ. ਭੂਤਪੁਰਬਕ
... ਸਮਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲਜ ਵਾਰਾਨਸੀ
... ਇਸਤਰੀ ਕੀ ਯੋਨ

... ਗੀਤ ਆਦਿ ਅਠਾਰਾਂ ਅਰਥ ਦਿਤੇ ਹਨ।
... ਸਮਕ੍ਰਿਤ ਸਬਦਾਰਥ ਕੋਸਤੁਭ (ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ
ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸਰਮਾ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਰਾਮ ਨਾਰਾਇਣ
ਲਾਲ, ਬਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਲਾਹਬਾਦ ਹਨ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਭਗ'
ਸਬਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

'ਭਗ' = ਸਮਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ)

ਭਜ + ਘ > ਭਗ

ਭਗ + ਮਤੁਯ > ਭਗਵਤ

ਭਗਵਤ ਸਬਦ ਯੋਗਿਕ ਹੈ, ਦੋ ਪਦਾਂ ਕਰਕੇ ਬਣਿਆ
ਹੈ, ਭਗ + ਵਤ। 'ਸਬਦ' ਜਾਂ 'ਪਦ' ਇਕੋ ਅਰਥ ਦੇ ਬੋਧਿਕ
ਹਨ। ਨਿਆਇ ਸਾਸਤਰ ਨੇ ਚੌਵੀ (੨੪) ਗੁਣਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਸਬਦ ਨੂੰ ਇਕ ਗੁਣ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। (ਤਰਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਉਥੇ
ਸਬਦ ਦਾ ਨਿਰਣੈ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਉਂ
ਲਛਣ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਵਰਣ ਸਮਦਾਯੋਈ ਪਦ: ਪਦ ਸਮਦਾਯੋਈ ਵਾਕ:।"

ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਦੁਕਦਾ ਹੈ। ਸਦ ਲਛਣ ਹੈ। ਜੋ ਅਤੀ

ਅਤਕਾ
ਬਿਆਪਤੀ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਉਵ ਅਜ ਕਲ ਸਬਦ ਹੀ
ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਰਹਉ ਵਿਚਾਰ।

ਸਬਦ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ੧. ਰੂੜੀ ੨.
ਯੋਗਿਕ ੩. ਯੋਗ ਰੂੜੀ *।

ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ 'ਭਗਵਤ' ਸਬਦ ਵਿਚ 'ਭਗ' ਰੂੜੀ
ਹੈ। 'ਭਗ' ਦੇ ਨਾਲ 'ਵਤ' ਜੋੜਨੇ ਕਰਕੇ ਯੋਗਿਕ ਹੋ ਗਿਆ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਾਲ ਵਕਤੇ ਨੇ ਜਿਸ
ਅਰਥ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਯੋਗ-ਰੂੜੀ
ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ:- 'ਭਗਵਤ' ਜਾਂ 'ਭਾਗਵਤ' ਦੇ ਬਹੁਤ
ਅਰਥ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ
ਜੋ ਭਗਵਤ ਸਬਦ ਬਾਰੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦੇਵੀ
ਦਾ ਬੋਧਿਕ ਹੈ ਉਹ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸਦੇ
ਨਿਰਣੈ ਪੂਰਬਕ ਅਰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਣੈ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਭੈ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
ਸੁਖਾਲਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਸਮਝਣ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬੀ 'ਸਬਦ ਰੂਪ ਤੇ
ਸਬਦ ਜੋੜ ਕੇਸ' ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਨਿਰਣੈ ਪੂਰਬਕ ਸਮਝਿਆ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ: ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ 'ਭਗਵਤ' ਕੇ ਪਾਠ ਸਮੇਤ ਕਰ ਕੇ ਬਿਤਾ
ਸ਼ਿਧਿ ਨਾਨਾ।

੨ ਸ੍ਰੀ 'ਭਗਵਤ' ਪਾਠ ਕੀਯੋ, ਰਾਘਵਰ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

੩ ਗੁਣ ਸਕਲ ਪਰਣ ਕੀਯੋ, 'ਭਗਵਤ' ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਇਥੇ ਇਹ 'ਭਗਵਤ' ਸਬਦ ਹੈ ਤਾਂ ਯੋਗਿਕ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ
ਅਰਥ ਪਰਮਸਵਰ, ਅਕਾਲਪੁਰਖ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹਨ। ਸੋ ਇਸ
ਸਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਰਤਨਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਆਸੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਯੋਗ-ਰੂਪੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਬਦ 'ਭਗ' ਅਤੇ 'ਵਤ' ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਤੋਂ
ਬਣਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਯੋਗਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਭਗ
ਦੇ ਵਖਰੇ ਅਤੇ ਵਤ ਦੇ ਵਖਰੇ ਹਨ। ਕੋਸਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ
ਕਾਰਤ ਦੰਸ ਦੀ ਆਦਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਭਿਅਤਾ) ਅਨੁਸਾਰ
ਜ ਹਿੰਦੁਆ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਹੈ। ਭਾਵ ਜਿਸ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਦਿਆ
ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਅਠਾਰਾਂ (੧੮) ਪ੍ਰਸਥਾਨ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ)
ਮਨਦੇ ਹਨ, ਚਾਰ ਵੇਦ, ਚਾਰ ਉਪ ਵੇਦ, ਖੰਟ ਵੇਦ ਦੇ ਅੰਗ
ਤੇ ਪਰਾਣ, ਨਿਆਇ, ਮੀਮਾਂਸਾ, ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ।

"ਇਸ ਹੀਤੀ ਸੇ ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਰੂਪ ਵਿਦਿਆ ਕੇ
ਅਠਾਰਾਂ ਕੇਦ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਹੇ ਹੈ।" (ਵਿਚਾਰ
ਸਾਗਰ ਦੇ ਇਕੀਵੇਂ ਦੌਹਰੇ ਦਾ ਟੀਕਾ ਸੁਤਵਾ ਤਰੰਗ)।

ਦੇਸ਼ੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ। ਪੰਨਾ ੨੨, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ੨
੨੨:੨੨:੨੨

ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ੨
ਅਧਿਕਾਰੀ, ੨੨ ਮਨ, ੨੨, ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਗਵਤ ਯਾ ਭਾਗਵਤ
ਯਾ ਭਾਗਵਤ ਯਾ ਭਾਗਵਤ। ਇਹ ਸਬਦ ਵੈਸਨਵ ਭਾਗਵਤ
੨ ਦਮਾ ਭਾਗਵਤੀ ਭਾਗਵਤ ਵਿਚ ਵਰਤੀਏ ਆਏ ਹਨ।
ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਰ ਇਹ ਹਨ ੨ ਵਿਆਸ ਮੁਨੀ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ
੨੨ ੧ ਬ੍ਰਹਮ ੨ ਪਦਮ ੩ ਵੈਸਨਵ ੪. ਸੈਵ ੫. ਭਾਗਵਤ
੬ ਨਾਰਦੀਯ ੭. ਮਾਰਕੰਡੇਯ ੮. ਅਗਨੀਯ ੯. ਭਵਿਖਯ
੧੦ ਬ੍ਰਹਮ ਵੈਵਰਤ ੧੧ ਲੈਂਗ ੧੨. ਵਾਰਾਹ ੧੩. ਸਕੰਦ
੧੪ ਵਾਮਨ ੧੫. ਕੌਰਮ ੧੬. ਮਾਤਸਯ ੧੭. ਗਾਰੁਡ ੧੮
ਬ੍ਰਹਮਾਡ।

ਇਹ ਮੁਖ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਉਪ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਹਿੰਦੇ
ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਹਨ।

ਭਾਗਵਤ ਦੇ ਹਨ:- ੧. ਵੈਸਨੁ ਭਾਗਵਤ ੨. ਭਾਗਵਤੀ
ਭਾਗਵਤ ਦੁਹਾ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਜ਼ਾਰ (੧੮,੦੦੦)
ਸਲਕ ਹਨ। ਦੋਹਾ ਦੇ ਹੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸਿਕੰਧ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ
ਤਾ ਵਿਸਨੁ ਦੇ ਭਗਤ ਹਨ, ਉਹ ਵੈਸਨਵ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਮੁਖ-

ਪੁਰਾਣ ਤੇ ਭਗਵਤੀ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਉਪ-ਪੁਰਾਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤੇ ਭਗਵਤੀ (ਦੇਵੀ) ਦੇ ਭਗਤ ਹਨ, ਉਹ ਭਗਵਤੀ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਮੁਖ-ਪੁਰਾਣ ਤੇ ਵੈਸਨੂੰ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਉਪ-ਪੁਰਾਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਵਿਆਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀਂ।

ਭਗਵਤ, ਭਾਗਵਤ, ਭਗਉਤ, ਭਗਉਤੀ, ਭਗਵੰਤ ਯਾ ਭਗਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇਕੋ ਹੀ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਬਦ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਅਠਾਰਾਂ ਮੁਖ-ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਵੈਸਨਵ ਪੁਰਾਣ' ਅਤੇ 'ਭਗਉਤੀ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ' ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਆਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਭਗਉਤੀ ਸਬਦ ਨਾਲ ਭਾਗਵਤ ਸਬਦ ਜਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਸ ਜੀ ਵਰਗੇ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਯਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਵੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਹਉ ਵੀਚਾਰ॥ ਚਾਹੇ ਇਹ ਪਰਮੇਸਵਰ ਵਲੋਂ ਉਚਾਰਣ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ:- ਵੇਦ ਵਿਦਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਯਾ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸਾਂ ਵਲੋਂ ਪਰਵਿਰਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਬਦ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੈ ਯਵਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸਨੂੰ ਤੇ

ਸਿਵ ਜੀ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ:- “ਏਕਾ ਮਾਈ ਜੁਗਤਿ
 ਵਿਆਈ ਤਿਨਿ ਚੇਲੇ ਪਰਵਾਣੁ।” ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
 ਤੀਹਵੀਂ (੩੦) ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਥਾਵੇਂ
 ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ
 ਬਚਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਿਕ ਮਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ
 ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ, ਗਣੇਸ਼, ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
 ਈਸ਼ਵਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਣ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਇਹ
 ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਝਗੜਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਮਤ ਵਾਲੇ
 ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੂੰ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਮੰਨਦੇ
 ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਆਪਣੇ ਉਪਾਸ਼ਯ
 (ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਇਸ਼ਟ) ਨੂੰ ਕਾਰਣ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ
 ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਲਉ ‘ਭਗਵਤ’ ਯਾਂ ‘ਭਾਗਵਤ’ ਯਾਂ ‘ਭਗਵੰਤ’
 ਯਾਂ ‘ਭਗਉਤ’ ਯਾਂ ‘ਭਗਉਤੀ’; ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸਾਂ ਅਨੁਸਾਰ
 ਜੇ ‘ਭਗ’ ਦਾ ਅਰਥ ਐਸ਼ਵਰਯ, ਬਿਭੂਤੀ, ਸੰਪਤੀ ਯਾਂ
 ਮਾਇਆ (ਸ਼ਕਤੀ) ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਥੇ ਢੁਕਾਇਆ
 ਹੈ। ਭਾਵ ਐਸ਼ਵਰਯ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ, ਮਾਇਆ ਵਾਲਾ

ਆਦਿ। ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਵਾਲਿਆ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜ
ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦਸਮ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ
ਸਠਵੇਂ (੬੦) ਛੰਦ ਵਿਚ:-

ਪਰਮ ਪਰਮ ਪਰਮੇ*॥ ਸ੍ਰਰੇ ਪੋਛ ਪਾਲੰ॥

ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ॥ ਸਿਧ ਦਾਤਾ ਦਿਆਲੰ॥

ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਥਾਵੇਂ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ
ਹੈ। ਆਮ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਵਿਚ
ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਆਸੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ,
ਈਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮੰਨੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ
ਤੋਂ (ਪਰਮ) ਵੱਡਾ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਐਸ਼ਵਰਯ ਤੇ
ਸਾਰੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਭਾਵ ਜਿਸਦੇ ਸਾਰੀ ਮਾਇਆ
ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਆਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਰਥ

* ਇਸ ਤਕ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਨਿਰਣੈ ਬਾਰੇ ਗਟਕੇ ਦੀ ਅੰਤਕਾ ਵਿਚ
ਵੇਖ।

ਸੀ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਧੀਨ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ
ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਰਾਜ ਸਾਜ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਸਤੇ
ਕਾਇਮ ਹੋ ਜਾਣ, ਜਿਵੇਂ ਅਗ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ
ਸਵੈਈਏ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮੁਖ ਸਿਧਾਤ, ਬੀਰ ਰਸੀ ਤੇ
ਗਿਆਨ ਮਈ ਕਲਾ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਵੈਯਾ, ਧਨ ਜੀਓ ਤਿਹ ਕੋ ਜਗ ਮੈ: ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿ, ਚਿਤ
ਮੈ ਜੁਧ ਬਿਚਾਰੈ। ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਨ ਨਿਤ ਰਹੈ, ਜਸੁ ਨਾਵ
ਚੜੈ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਾਰੈ ਧੀਰਜ ਧਾਮ ਬਨਾਇ ਇਹੈ ਤਨ,
ਬੁਧਿ ਸੁ ਦੀਪਕ ਜਿਉ ਉਜੀਆਰੈ। ਗਿਆਨਹਿ ਕੀ ਬਢਨੀ
ਮਨਹੁ ਹਾਥ ਲੈ, ਕਾਤਰਤਾ ਕੁਤਵਾਰ ਬੁਹਾਰੈ॥ (ਛੰਦ ੨੪੯੨)
ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਆਪ ਲਿਖਦੇ ਹਨ।

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ* ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ
ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰ ਧਿਆਯ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ॥
ਦੋਹਰਾ: ਜੇ ਜੇ ਤੁਮਰੇ ਧਿਆਨ ਕੋ, ਨਿਤ ਉਠਿ ਧਿਆਏ
ਸੰਤ॥

ਅੰਤ ਲਹੈਗੇ ਮੁਕਤ ਫਲੁ, ਪਾਵਹਿਗੇ ਭਗਵੰਤ॥
ਇਥੇ ਵੀ ਭਗਾਂ ਭਾਵ ਐਸਵਰਯ ਸਰਬ ਸਕਤੀਆਂ (ਵੰਤ)

* ਵੈਸਨਵ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਸਿਕੰਧ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ।

ਵਾਲਾ ਜ ਪ੍ਰਮਸਵਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਉਸਤੋਂ ਮਤਲਬ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ 'ਭਗਵਤ' ਪਰਨ ਕੀਯੋ, ਰਘੁਬਰ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਇਥੇ ਜ ਵਿਸਨ ਦੇ ਮੁਖ ਅਵਤਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸਦਾ ਯਸ ਵੈਸਨਵ ਭਾਗਵਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਵੇ ਇਥੇ ਵੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸਨੂੰ ਦਾ ਮੁਖ ਅਵਤਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮੰਨ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਵੈਸਨਵ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤਿ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਮਾਇਣ ਆਦਿਕ।

ਗ੍ਰੰਥ ਸਕਲ ਪੂਰਣ ਕੀਯੋ, 'ਭਗਵਤ' ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਆਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਗਵਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਰਥ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ "ਪ੍ਰਥਮ ਧਰੋ ਭਗਵਤ ਕੋ ਧਿਆਨਾ॥" ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੈਯਾ॥

ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ

ਤਬ ਤੇ ਕੋਊ ਆਖ ਤਰੇ ਨਹੀ ਆਨਯੋ॥

ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ

ਅਨੇਕ ਕਹੈ ਮਤ ਏਕ ਨ ਮਾਨਯੋ॥

ਸਿੰਮ੍ਰਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਬੈ

ਬਾ ਕੀ ਕਰੀ ਹਮ ਏਕ ਨ ਜਾਨਯਾ॥

ਮੀ ਅਸਧਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਮਹੀ ਕਰਿ

ਮੇ ਨ ਕਰਯਾ ਸਬ ਰਹਿ ਸਧਾਨਯਾ॥੧੭॥੧੬੩॥

ਦੋਹਰਾ॥

ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕਉ ਛਾਡਿ ਕੇ

ਗਹਯਾ ਤੁਹਾਰ ਦੁਆਰ॥

ਬਾਹਿ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਅਸ

ਗਬਿਦ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰ ੧੮॥੧੬੪॥

ਉਪਰਲੇ ਸਵਈਏ ਅਤ ਦਹਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੂਰਨ ਗੁਰਮਤਿ

ਸਿਧਾਤ ਸਪਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

“ਪ੍ਰਬਖ ਧਰੇ ਕਗਵਤ ਕ ਧਯਾਨਾ॥” ਇਸ ਤੋ ਅਗੇ

ਕਬਿ ਬਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ “ਜ ਨਿਜ ਪ੍ਰਭ ਮੇ ਸੇ ਕਹਾ ਸੇ ਕਹਿਹੇ

ਜਗ ਮਾਹਿ॥ ਜੋ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਧਿਆਇ ਹੈ ਅੰਤ ਸੁਰਗ ਕੋ

ਜਾਹਿ॥੧॥”

ਸੁਰਗ=ਦੇਵ-ਲੋਕ, ਦੇਵ=ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਰੂਪ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਾਵ

ਸਚਖੰਡ ਨੂੰ ਜਾਣਗੇ।

ਦੋਹਰਾ॥ “ਹਰਿ ਹਰਿਜਨ ਦੁਈ ਏਕ ਹੈ ...॥੨॥”

ਦੋਹਰਾ॥ “ਜਬ ਆਇਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਭਯੋ ...॥੩॥”

ਕਬਿ ਬਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ “ਠਾਢ ਭਯੋ ਮੈ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ...॥੪॥”

ਇਹ ਇਕਾਸ ੨ ਨਸਰ ੪ ੪ ਨਸਰ ੩੬ ਦੇ ਦਹਰ
ਬੀਜਾਤਰ ਨਾਕ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹਨ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਨੂੰ
ਕਈ ਸਦਾ ਨਹੀਂ।

ਦੋਹਰਾ "ਜੇ ਮ ਤੁਮਰ ਧਿਆਨ ਕ .. ॥੫॥"

ਇਹ ਦੋਹਰਾ ਚੜੀ-ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਕੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਰਸਾ ਕੇ,
ਚੜੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਤੇ ਆਪਣਾ ਵਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ
ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਅਗੇ -

ਦੋਹਰਾ ॥ "ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੋਹਿ ਮੇ ॥੬॥"

ਇਹ ਦੋਹਰਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ੧੪ਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਦੇ ਅਰੰਭ
ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਕਾਲ=ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ
ਵੈਰਾਟ ਸਰੂਪ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ
ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖਣੀ ਯੋਗ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ
ਦੋਹਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਵੀਨ ਛਾਪੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ
ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਦੀ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੜ੍ਹਿਆ ਚਲਿਆ
ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਨਵੀਨ ਛਾਪੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ-
ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵੇਖਕੇ ਕਿ ਉਥੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਹਰਾ ਆਉਂਦਾ
ਨਹੀਂ, ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਕਾ

ਦੋਹਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀ ਭੀ ਸਾਡੇ ਪਾਸ
(ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ) ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਲੇ
ਵਿਚ ਰਖੀ ਹੋਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਹੋਰ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਛਾਪੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ-
ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋਹਰਾ:-

“ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹਿ ਮੋ, ਕੋਟਿਕ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ॥
ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ, ਰਵ ਸਸਿ ਕੋਰ ਜਲੇਸ॥”

ਇਸ ਰੂਪ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਜੋ “ਅਕਾਲ”
ਪਦ ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁੱਧ ਪਾਠ
‘ਕਾਲ’ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਹੀ ਹਵਾਲਾ ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ (ਦਸਮ-
ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਪੂਰਨ ਸਰੂਪ) ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ
ਪੋਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯਥਾ:-

“ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹਿ ਮੋ, ਕੋਟਿਕ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ॥

ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪੰਜ ਪਉੜੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ
ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜੋ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ
ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਉਤਾਰਾ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਦੇ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਮੁੜ ਕੇ
ਉਸ ਨੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਬੀੜ ਵਿਚ ‘ਸ੍ਰੀ
ਜਪੁ ਸਾਹਿਬ’ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਉਹ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ, ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇਥੇ ਭਿੰਡਰੀ ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਵਿਚ
ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਕਟ ਇੰਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ, ਰਵ ਸਸਿ ਕੋਰ ਜਲੇਸ॥”

(ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ੧੪ਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਹਰਾ॥

ਇਸ ਸਮੇਂ ਛਾਪੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਪੋਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਨਾ ੧੮੨

ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਲੋਂ ਇਹ ਦੋਹਰਾ,

“ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹਿ ਮੇ, ਕੋਟਿਕ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ॥ ਕੋਟ

ਇੰਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ, ਰਵ ਸਸਿ ਕੋਰ ਜਲੇਸ॥” ਸੁੱਧ ਜਾਣਕੇ

ਪੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਲੋਂ ਛਾਪੇ ਹੋਏ ਗੁਟਕਿਆਂ

ਵਿਚ ਇਹੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੁੱਧ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਚ

ਬੇਨਤੀ॥ ਚੌਪਈ॥ ਅੰਦਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ (ਕਾਲ) ਪਦ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾ:-

“ਕਾਲ ਪਾਇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਪੁ ਧਰਾ॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਸਿਵਜੂ

ਅਵਤਰਾ॥

ਕਾਲ ਪਾਇ ਕਰਿ ਬਿਸਨ ਪ੍ਰਕਾਸਾ॥ ਸਕਲ ਕਾਲ ਕਾ ਕਿਯਾ

ਤਮਾਸਾ॥” (ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਨਾ ੧੧੪੪)

ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਭ ਜਗਤ ਦਾ ਕਰਤਾ-ਹਰਤਾ-

ਪਰਤਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ, ਜਿਥੇ ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰਾਂ

ਦਾ ਵਰਨਣ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਚੌਪਈ ਦੇ ਨੌਂ ਨੰਬਰ

ਰਾਪ ਛੁਦ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਲਛਣ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯਥਾ:-

“ਅਕ ਕਰਤ ਸਭ ਜਗ ਕ ਕਾਲਾ॥ ਨਾਮ ਕਾਲ ਤਾ ਤੇ ਜਗ
ਡਾਲਾ। ਸਮੇ ਸਤ ਪਰ ਹੋਤ ਸਹਾਈ। ਤਾ ਤੇ ਸੰਖਯਾ ਸੰਤ
ਸੁਣਾਈ॥” (ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਥੀਆਂ, ਪੰਨਾ ੧੪੦ ਚੌਥੀਸ
ਅਉਤਾਰ ਸਰੂ)

ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਆਪ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧ ਵਿਚ ਸਭ ਜਗਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਖੀਰ ਤੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਦਾ (ਕਾਲਾ) ਲੈ ਕਰ
ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਕਾਲ
ਕਰਕੇ (ਡਾਲਾ) ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਕੇਤਕ
ਸਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ‘ਪਰਿਭਾਸਕ’ ਸਬਦ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਜੋ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੇ, ਪਰ
ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਮਖਸੂਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਐਸੇ ਸਬਦ ਹੋਇਆ
ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਰਥਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਗੇ ਇਸੇ ਨੌਵੀਂ
ਚੌਪਈ ਰੂਪ ਛੰਦ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਸੰਤ ਪਦ ਦੀ ਸੰਗਿਆ
ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਰਥ ਕਰਦਿਆਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ। “ਸਮੇ
ਸੰਤ ਪਰ ਹੋਤ ਸਹਾਈ॥ ਤਾ ਤੇ ਸੰਖਯਾ ਸੰਤ ਸੁਣਾਈ॥”
ਜਿਸ ਵਿਚ ‘ਸੰਤ’ ਪਦ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ
ਸੰਧੀ ਕੱਢਕੇ ਸ+ਅੰਤ=‘ਸ’ ਉਹ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਤੇ (ਆਪਣੇ

ਭਰਤਾ ਦਾ। ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਯਥਾ -

“ਜਨ ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ, ਅਤਿ ਲਏ ਛਡਾਇਆ॥”

‘ਤਾ ਤੇ’ = ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਾ ਦੀ ‘ਸੰਖਯਾ’ = ਗਿਣਤੀ
‘ਸੰਤ’ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖਿਆਲ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪੇ ਵਾਲਿਆ ਨੇ ਜੋ ‘ਅਕਾਲ’ ਪਦ
ਛਾਪ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਸਮਝ ਕੇ ਕਿ ‘ਕਾਲ’ ਪਦ
ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ‘ਅਕਾਲ’ ਪਦ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ‘ਅਕਾਲ’ ਪਦ
ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ (ਕਾਲ) ਪਦ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ
ਸੁਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਸਬਦ ਹੈ। ਇਸ
ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸਨੂੰ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ
(ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ, ਆਪਣੇ ਆਪ
ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣਾ
ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਵਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਹਾਂ ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ
ਅਨੁਵਾਦ ਰੂਪ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਭਰਮ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ।

“ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਪਖਯਾਨੇ, ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ

ਸਬਾਦੇ, ਚਾਰੇ ਸੌ ਪਾਚ ਚਹਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ, ਮਸਤ ਸੁਭ
 ਮਸਤ॥੧॥ ਅਫਜੇ॥” ਤ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਚੌਪਈਆਂ ਅਤੇ
 ਲਿਖੇ ਹਏ ਦੋਹਰੇ (ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖਰੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ
 ਲਿਖੇ ਹਏ) ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਉਸ-ਉਸ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ
 ਨੂੰ ਜਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ-ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਭਾਵ
 ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਰਿਆਂ ਦੇ ਪੜਨ-ਸੁਣਨ ਤੋਂ, ਗੁਰੂ
 ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਯਾਦ ਆ ਕੇ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ
 ਸਿਧਾਂਤ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਵਸਕੇ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ
 ਖਾਲਸਾ, ਹਮੇਸਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਲੜ ਲਗਿਆ ਰਹੇ।
 ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਦੋਹਰਾ॥

“ਰਾਮ ਕਥਾ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅਟਲ, ਸਭ ਕੋਈ ਭਾਖਤ ਨੇਤ॥
 ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਰਾਖਬਰ ਕਰਾ, ਸਗਰੀ ਪੁਰੀ ਸਮੇਤ॥੨॥”
 ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚੌਪਈ॥

“ਜੋ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਅਰੁ ਗਾਵੈ॥
 ਦੂਖ ਪਾਪ ਤਿਹੋਂ ਨਿਕਟ ਨ ਆਵੈ॥
 ਬਿਸਨ ਭਗਤ ਕੀਏ ਫਲ ਹੋਈ॥
 ਆਧਿ ਬਯਾਧਿ ਫੂੈ ਸਕੈ ਨ ਕੋਈ॥੩॥”

ਇਸ ਉਤੇ, ਦੁਬਿਧਾ ਤੇ ਪਾਟਕ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ (ਸਮੇਂ
 ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਵਰਗਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ) ਸੰਕੇ ਖੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਦੇਖੋ ਜੀ, ਇਥੇ ਰਹਰਾਸਿ ਵਿਚ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੀ ਉਪਮਾ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? “ਜੋ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਣੈ ਅਰੁ ਗਾਵੈ॥” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਦੀ ਉਪਮਾ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਕੋਈ ਅਸੀਂ ਸਿਖ, ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਥੋੜੇ ਪੁਜਾਰੀ ਹਾਂ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਭਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਟਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਸੀ ਰਹਰਾਸਿ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਨ-ਮਤੀਆਂ ਨੇ ਲਿਖ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰੂਪ ਰਚਨਾ ਵਿਚੋਂ ਟੁਕਾਂ ਦੇ-ਦੇ ਕਿ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਇਥੇ ਭੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਵੀਹਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਰਮਾਇਣ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਕਿ (ਰਾਮ ਕਥਾ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅਟਲ, ਸਭ ਕੋਈ ਭਾਖਤ ਨੇਤ॥) ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰੇਤਾ, ਦੁਆਪਰ ਤੇ ਕਲਜੁਗ ਵਿਚ ਟਲਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ

ਅਤਰਕਾ ੨੫੪
'ਸਭ ਕੋਈ' (ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸਕ) ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਆਏ
ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੀ ਪੂਰੀ ਸਮੇਤ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸੁਰਗ=ਸੁਖ-
ਲੋਕ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਬੈਕੁੰਠ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਗੇ ਚੌਪਈ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਮਾਇਣ ਕਰਤਾ ਅਤੇ
ਉਪਾਸਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ (ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੀ) ਕਥਾ ਦੀ
ਉਪਮਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਇਸ
ਕਥਾ ਦੇ ਤਾਈਂ 'ਗਾਵੈ' ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾਵੇਗਾ ਜਾਂ
ਸੁਣੇਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਾਪ ਤੇ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। (ਬਿਸਨ
ਭਗਤ) ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ੨੪ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ ਉਸ
ਦੀ ਭਗਤੀ (ਕੀਏ) ਕੀਤੀ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਜੋ
ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਧਿ=ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ,
ਬਿਆਧਿ=ਸਰੀਰਕ ਰੋਗ ਅਤੇ (ਉਪਾਧੀਆਂ) ਬਾਹਰਲੇ ਕੋਈ
ਭਗਤ ਕਲੇਸ਼ ਛੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ ਗੁਰੂ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ, ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਸੰਬਤ ਦਸਦੇ ਹੋਏ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। "ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਿ"=ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ! ਤੇਰੀ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ... ਆਦਿ।
ਅਗਲੇ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ ਕਿੱਥੇ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੈ,
"ਨੇਤ੍ਰ ਤੁੰਗ ਕੇ ਚਰਨ ਤਰ...॥" ਵਿਚ ਟਿਕਾਣਾ ਦਸਿਆ
ਹੈ। "ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਪੂਰਨ ਕੀਯੋ" ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਾਲਾ ਇਹ ਭਗਵਤ ਗ੍ਰੰਥ ਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਆਸਾ ਦਸਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਰ ਬਾਰੇ “ਕਾਨ ਸੁਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਨ ਤਿਨ ਸੋ॥” ਲਿਖ ਆਏ ਹਨ, ਦਸਦੇ ਹਨ, “ਸਾਧ ਅਸਾਧ ਜਾਨੇ ਨਹੀ ...॥” ਸਾਧ=ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ, ਅਸਾਧ=ਅਸ੍ਰੇਸ਼ਟ। “ਗ੍ਰੰਥ ਸਕਲ ਪੂਰਣ ਕੀਯੋ ...॥” ਹੇ (ਭਗਵਤ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ! ਤੁਹਾਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਪੂਰਾ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾਧ=ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ=ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਅਸਾਧ=ਮਾੜਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜਾਣਕੇ, ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਲਿਖਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ, ਭਗਤਾਂ ਜਾਂ ਵਤੰਡਾ-ਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਹੇਤੂ, ਚਰਚਾ, ਜਲਪਾਵਾਦ ਅਤੇ ਵਤੰਡਾ-ਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

“ਸ੍ਰੀ ਰਹਰਾਸਿ” ਅੰਦਰ “ਪੁਨਿ ਰਾਛਸ ਕਾ ਕਾਟਾ ਸੀਸਾ ...॥” ਚੌਪਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਦੋਹਰੇ ਤੇ ਚੌਪਈ ਆਦਿ ਛੰਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਸ੍ਰੋਯਾ॥ “ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ...॥” ਅਤੇ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦਰਸਾ ਕੇ ਲਗ-

ਪਗ ਆਪਣੇ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਨਿਚੋੜ
ਨਿਰਨੈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ
ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

ਨੋਟ:- ਦੋਹਰਾ॥ “ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦਾਸ ਪਰਿ ...॥”
ਇਥੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋਹਰਾ॥ “ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕਉ ਛਾਡਿ ਕੈ
...॥” ਤਕ, ਜਿਵੇਂ:- ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜ-ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ
ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾ ਕੇ,
ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਯੋਗ
ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੜਨ-
ਸੁਣਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਘੱਟ-ਵੱਧ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰਾ
ਪੜਨ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

